ΜΙΧΑΗΛΟΥ
ΤΟΥ ΨΕΛΛΟΥ
ΠΕΡΙ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΑΙΜΟΝΩΝ
ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

MICHAELIS PSELLI
de
OPERATIONE DÆMONUM DIALOGUS.

GILBERTUS GAULMINUS
Molinensis Primus Græcè edidit
& Notis illustravit.

è Museo
DAN. HASENMÜLLERI,
Ling. Gr. in Academia Kiloniensi
Professoris Ordinarii.

KILONI,
Sumtibus Joh. Sebastiani Richelii.
Anno clↄ lↄcLXXXIIX.

7-

REVERENDISSIMO ET SERENISSIMO

PRINCIPI AC DOMINO,

DN. CHRISTIANO ALBERTO,

HEREDI NORVAGIÆ,

POSTULATO COADJUTORI EPISCOPATUS LUBECENSIS,

DUCI SLESVICI, HOLSATIÆ, STORMARIÆ ET DITHMARSIÆ,

COMITI IN OLDENBURG ET DELMENHORST ETC.

PRINCIPI AC DOMINO MEO CLEMENTISSIMO.

REVERENDISSIME ET SERENISSIME PRINCEPS DOMINE CLEMENTISSIME.

AD finem properabant operæ Typographi, & dispicienti dicam an dubitanti mihi, quô illustri frontispicio libellum hunc renascentem exornarem, opportunè videbatur factum, si REV. SERENITATIS TUÆ, quæ propediem instabant, festivitatum natalitiarum memoriam & celebritatem anniversariam gloriosissimam humillima devotione & hâc ipsâ Inscriptione submississime colerem.

Ri-

Ritum natalitiorum festorum vetustissimum, & ab ipsius ferè mundi natalibus repetendum esse loquuntur omnium populorum annales; ac pluribus hoc argumentum persequuntur Marcellus Donatus Dilucid in Sueton. Tranq. Tiberium c. 5. Gruterus Anim. ad Senec. p. 753. Rosin. Antiq. Rom. passim. Polydor. Virgil. de Rerum invent. l. 6. c. 7. Alexand. ab Alexand. Genial. dier. l. 2. alii.

Hac in solennitate Genio munus annale solvebant, fundebant merum; quod ex Pers. Sat. 2. 1. & Tibullo l. 2. eleg. 2. docet Commentator Persii ab-

solutissimus Casaubonus. Vota concipiebantur & optabant sibi à Genio dari Bonam Mentem, Bonam Famam, Bonam Fidem. *Concipiebantur verò hæc vota non* seductis DIs *Persii verbo, id est, clandestino murmure, nec* tacito suspendebantur verba labello, *sed clarè & ut* audiat hospes. *Sacris hunc in modum rite peractis, cætera diei pars exquisitissimis comburebatur voluptatibus, cœnæ instruebantur nitidissimæ atq; in fastum & splendorem dabantur omnia. Hospites præterea vocabantur, propinqui amici, clientes; inter quos non mutua solùm munerum pretiosis-*

sis-

ſisſimorum, ſed panegyrum etiam misſitatio intercedebat: quæ & alia multa hac de re eruditisſimè proponit Dilherr. To. 1. Diſp. Academ. p. 428.

Dum illa mecum inter publica pro REVERENDISSIMÆ SERENITATIS TUÆ glorioſisſimis Natalib9, per multas temporum revolutiones, felicisſimè recurrentibus vota piè concepta penſitabam: neque ego nunc ſeductis DIs & tacito labello, *ſed* ut audiat *PRINCEPS AC DOMINUS MEUS CLEMENTISSIMUS, vota concipienda putavi; vota putavi concipienda, quæ audiat & rata*

 ha-

habeat, Principum ac Dominantium Dominus, penes quem eſt ſummum votorum noſtrorum arbitrium.

Coluerint gentiles Genios ſuos, quos etiam loquitur quod nunc humillimè offerimus ſchediasma Pſellianum. Piis ego votis Geniorum & ſupremarum Poteſtatum Seraphicarum Autorem atq; Imperatorem Opt. Max. ſupplex venerabor: ILLE annos longa ſerie ex voto REVERENDISSIMÆ SERENITATIS TUÆ ſequentes, ILLE tempora pacata, ILLE fortunam victricem, Domum florentisſimam, Regiones tranquillas,

for-

fortunatos ſubditos, proſperrima omnia concedat!

Annos ILLE Tuos de noſtris augeat annis!

ILLE REVERERENDISSIMAM SERENITATEM TUAM, quamdiu lex humanæ naturæ feret, ſed diutiſſimè ferat! incolumem ſervet, omni ex parte beatam, omni benedictionum genere quàm largiſſimè cumulatam! VIVE SERENISSIME PRINCEPS, DOMINE CLEMENTISSIME, VIVE, Religioni, Reipublicæ SERENISS. DOMUI, Academiæ Tuæ Chriſtian-Albertinæ, Nobis Boniſq; omnibus, diu ſuperſtes ex voto age FELICITER! *Ad*

Ad quam votorum meorum summam ex hâc non liberatoriâ sed confessoria debitæ humillimæq; gratitudinis tabella suspensam gratiosissime respicere ne dedigneris PRINCEPS AC DOMINE CLEMENTISSIME, &c, quod tanto fastigio Tuo chartas hasce non legendas quidē sed inspiciēdas humillimè submiserim, ne feras molestè. Pselliana quævis sūmo in pretio accuratis taliū æstimatoribꝰ habentur; sed tanti tamen non videbantur ista quæ REVERENDISS. SEREN. TUÆ GLORIOSISS. NOMEN præ se ferrent, nisi GRATIA TUA verè TANTO PRINCIPE digna in hanc me animasset fiduciam.

Suscipe igitur REVERENDISSIME AC SERENISSIME PRINCEPS hoc quicquid est lucubratiunculæ: TUÆ enim REVERENDISS. SERENITATI exile hoc opusculum humillime dedico & me totum. Scrib. Kilon. Cal. Feb. 1688

REVERENDIS. SEREN. TUÆ

humillimus & submississimæ devotionis servus

DANIEL HASENMüLLER. P.P.

MICH. PSELLI mole exiguum, sed in quo magna latent, ut in omnibus hujus viri scriptis, illustris ingenii monumenta, TIBI exhibemus librum de Dæmonum Operatione. Equidem me imparem novi, qui Incomparabilis Pselli causam perorem; ipse pro se responde-at; ipse πολὺς τὴν γλῶτταν καὶ σοφώτατος ψελλὸς (quod Zonaræ est de illo elogium) ipse πολυγραφώτατος πάνσοφος & φιλοσόφων ὑπέρτιμος, quo nomine laudatur Cedreno. Certè qui se aulæ Imperatoriæ Byzantinæ Constantini Ducæ Imperatoris adeò probavit, ut studiis Michaelis Ducæ Filii fuerit præfectus, qui illustre encomium Annæ Comnenæ Alexii Imperatoris Filiæ meruit, quod Alexiados libro quinto legere est: qua non sui confidentia in publicum conspectum prodeat? Catalogum desideras variorum ejus operum? Consule Magnum Vossium in de Historicis Græcis, Conringium Introduct. Medic. & de Medic. Hermet. Joh. Anton. van der Linden de Script. Med. Borrichium

&

alios. Certè *hunc libellum* doctissimus Barthius *Aureoli* titulo subinde ornat in Adversariis. Magno *hunc* studio magnoque doctorum voto cum non exoptari, sed efflagitari, magnoque pretio ægre comparari posse intellexerim, (exemplaria enim editionis primæ Paris. in Bibliopolarum officinis jam pridem defecerant) ex officii mei ratione esse duxi huic justo desiderio satisfacere & *eruditiss. hunc libellum* ab interitu vindicare. Quid in nova hac editione præstitum sit Tu pro candore Tuo judicabis, meaque Tibi inserviendi studia non improbabis. Vale.

ΜΙΧΑΗΛΟΥ ΤΟΥ ΨΕΛΛΟΥ

ΠΕΡΙ

ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΑΙΜΟΝΩΝ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

[1]. ΜΙΧΑΗΛΟΥ ΤΟΥ ΨΕΛΛΟΥ

ὁ περὶ [2]. ἐνεργείας δαιμόνων διάλογος,

Τιμοθέου καὶ Θρακός,

κατὰ Μάνεντος.

ΘΡΑΞ. ΤΙΜΟΘ.

Χρόνιος, ὦ θρᾷξ, ἐπὶ τὸ βυζάντιον ἀπαντᾷς; ΘΡΑ. χρόνιος ὦ τιμόθεε, δύο που ἔτη, ἃ πρὸς ἐντεῦθεν ἔκδημος ὤν· ΤΙΜΟΘ. ποῖ δὲ δή τι καὶ τίνα πραγματείαν ἔχων ἐπὶ τοσοῦτον ἐνδιατέτριφας;

ΘΡ.

1. Michaël Psellus Michaëlis Ducæ cognomento Parapinacii præceptor fuit, circa Annum ML. ad quē etiam synopsin legum versibus Politicis scripsit, quæ in Bibliotheca Palatina servatur, ut Marquard. Freher. in Chronol. Iur. Gr. Rom. præfixa asserit. Alia illius in Regia pariter & Vaticana exstare certum est, ut ψυχογονίαν Platonis, ἐπιτομὴν τῆς ἰατρικῆς, Commentarios in Aristotel. Categor. Metaphys. lib. περ. ἑρμην. Porphyrii quinque Voces; contra Eunomium lib.

MICHAELIS PSELLI

de Dæmonum energia ſeu operatione Dialogus, Timothei & Thracis. contra Manetem & Euchitas.

Thrax. Timotheus.

LOngum jam, ô Thrax, tempus interfluxit, ex quò Byzantium non veniſti? Thr. Longũ, ô Timothee, Biennium enim, & ultra, hinc peregrè abſui. Timoth. Ubinam vero, quibusq; de cauſis, tamdiu abſuiſti? Thr.

---

unum, de legibus duos, Μονῳδίαν, Encomia diverſa, epiſtolas item elegantes laudat in Adagio ἄκαπνα θύειν. Caſaub. ad Athenæ.

2 ἐνέργεια vera vox Chryſ. homil. 4. περὶ ἀκαταλ. ἄλυσις πονηρὰ καὶ χαλεπὴ τῶν δαιμόνων ἐστὶν ἐνέργεια. τὸ ἐνεργεῖσθαι ἀντὶ τοῦ δαιμονᾶν pridem eſt cum viri docti obſervarunt.

Thr. Prolixiora, quam quæ huic tempori conveniant, dicendi argumenta poſtulas. Neceſſe enim eſt, ut Alcinoi Apologo utar, ſi dicenda ſint, quæcunque ſubii, quæcunque paſſus ſum in hominum impiorum conſortio, Euchitas eos multi & Enthuſiaſtas appellant. Num nam verò de iis fando quippiam & ipſe audiiſti? Tim. Audio quidem neſcio quos impios homines, & meritò execrandos vafrè in medio ſacri noſtri commatis, ut Comicè loquar, hoc eſt ordinis ſacro deſignati charactere verſari: Dogmata autem eorum, mores, leges, ope-

3. Diogenian. ἐπὶ τῶν φλυάρων, καὶ μακροὺς ἀπομηκυνόντων λόγους, ut Aretalogus Ulyſſes Auſon. idem in Polluc. & Suid. Adagii origo notiſſima ex Ariſtotel. lib. 3. Rhetor.

4. Maſſalianos, quod vocabulum interpretati ſunt εὐχίτας], Harmenop. de ſect. τὸ τῶν μασσαλιανῶν ὄνομα ἐξελληνιζόμενον εὐχίτας δηλοῖ· πολὺ γὰρ αὐτοῖς τὸ τῆς εὐχῆς ὄνομα. Nihil fingit, מצלין Orantes Eſr. cap. 6. Niſi obſtet Chronologus περὶ αἱρεσ. ineditus qui ἀπὸ τῆς εὐχῆς, ἢ ἀπὸ τῆς ἐπωνύμου χώρας τῆς περσίδος vocatos ſcribit: forte melius ſi Aſſyriæ dixiſſet: quia מוצל Arabum Geographis Aſſyria eſt: tamen prima nebulonum iſtorum origo Perſica, à Manete Perſa.

ΘΡ. μακροτέρας ἢ κατὰ τὴν παροῦσαν ἀπαιτεῖς ὑποθέσεις λόγων. ἀνάγκη γάρ με συνείρειν 3. τὸν Αλικνόου ἀπόλογον, εἰ δέον λέγειν ὅσα ἐπῄειν, ὅσα τε ἔτλην ἀσεβέσι συμπλακεὶς ἀνδράσιν. 4. εὐχίτας αὐτοὺς καὶ 5. ἐνθουσιαστὰς οἱ πολλοὶ καλοῦσιν· ἢ οὐκ ἀκοήν τινα ἔχων καὶ αὐτὸς τυγχάνεις; ΤΙ. μανθάνω μέν τινας θεομάχους ἄνδρας καὶ ἀτόπους ἐπιεικῶς, ἐν μέσῳ στρέφεσθαι τοῦ καθ' ἡμᾶς 6. ἱεροῦ κόμματος, κατὰ τὴν κωμῳδίαν εἰπεῖν. δόγματα δὲ αὐτῶν καὶ ἤθη καὶ νόμους

5. Καλοῦνται δὲ ἐκ τοῦ πράγματος ἐνθουσιασταί. δαίμονος γὰρ ἐνέργειαν λαβόντες, πνεύματος ἁγίου εἶναι ταύτην ὑπολαμβάνουσι, ὕπνῳ δὲ πολλὰ σφᾶς ἐκδιδόντες ἐνθουσιασμὸν τὰς τῶν ὀνείρων φαντασίας καλοῦσιν. Idem alii ſine numero, quos non exſcribo Acuanitæ, Cubrici, Martyriani. Nicet. Theſaur. orthod. fid. l. 4.

6. Habet ex Ariſtoph. in Plut. προσέρχεται γάρ τις κακῶς πράττων ἀνήρ, ἔοικε δ' εἶναι τοῦ πονηροῦ κόμματος. Et οἱ παρακόπτοντες ſunt qui οἱ παραχαράκται &c. Græcorum παραχαράττειν τὸ δίκαιον. Inde dixit Anaſtas. Sinait. ἐν ὁδηγ.

μους καὶ ἔργα καὶ λόγους παρ' οὐδενὸς οὐδέπω μοι μαθεῖν ἐξεγένετο. καί σου δέομαι, ἅττα ἂν εἰδείης σαφέστατα ἐπελθεῖν, εἴ τι βούλῃ ἀνδρὶ συνήθει, προσθήσω δὲ καὶ φίλῳ, χαρίζεσθαι. ΘΡ. εἴη, φίλε τιμόθεε. ἀνάγκη γὰρ ἐμέ τε περιωθῆναι πρὸς ἴλιγγον, ἐπιόντα δόγματά τε ἀλλόκοτα καὶ ἔργα δαιμονίας· καὶ σέ γε μηδὲν περὶ τούτων ἐσχηκέναι κέρδος. εἰ γὰρ 7· κατὰ τὸν σιμωνίδην, ὁ λόγος τῶν πραγμάτων εἰκών ἐστιν, ὡς εἶναι τὸν μὲν τῶν ὠφελίμων ὠφέλιμον, τὸν δὲ μὴ τοιούτων, οὐκ ἀγαθὸν, τί ἂν εἴη σοι χρηστὸν, ὅταν ἐναγεῖς εἰκονίζω λόγους. ΤΙ. καὶ πάνυ γε ὦ θρὰξ. εἴπερ καὶ ἰατροῖς εἰδέναι τὰ θανατώδη τῶν φαρμάκων, οὐκ ἄχρηστον, ὡς μὴ πωλούντων περιπεσεῖν τινα κινδυνεῦσαι. ἔστι γὰρ λέγειν, ὅτι καὶ ἔνια τούτων οὐκ ἀσυντελέστατα. ὥστ' ἔστω τὶ καὶ ἡμῖν δυοῖν θάτερον, ἢ ἀποισόμεθά τι χρηστὸν ἐκ τοῦ σκέμματος, ἢ φυλαξόμεθα,

ἣν

7. & Democrit, λόγος ἔργου σκιή.

opera & ſermones, à nemine adhuc mihi diſcere contigit: Proinde te rogo, ut ea quæ noſti apertisſimâ mihi narratione percurras, ſi quid homini ſodali, addo etiam amico, gratificari velis. Thr. Miſſa iſthæc facito, chare Timothee, Neceſſe eſt enim, ut capitis mihi ultrò vertiginem accerſam, ſi & dogmata abſurda, & diabolica opera narrare occipiam, tuque lucri ex iis nihil omnino reportes. Si enim, ut Simonidi placet, oratio rerum imago eſt, ut ſit ea utilis, quæ de rebus utilibus inſtituitur, quæ verò de iis quæ ſecus ſe habent, non bona cenſentur, quidnam tibi proderit, cum ſermones impios delineavero? Tim. Certè multum proderit, ô Thrax: ſiquidem & Medicis lethalia noſſe pharmaca non inutile ſit, ne quis ea contrectans in periculum incurrat. ut taceam, eorum quoq; nonnulla non inutilia eſſe. Itaque duorum alterum conſequemur: Aut enim ex hujusmodi disquiſitione & investigatione boni quippiam reportabimus; aut ab eô cavebimus,

ſi quid ei lethale inſit & noxium. Thr. Age verò, audies quidem, ut Poëta inquit, vera, at minimè jucunda. Quod ſi obſcœnorum quorundam mentionem dicendo faciam, ne ſuccenſeas: neq́ue me, qui talia tibi referam, ſed eos ipſos qui agunt, incuſes. Execrando huic dogmati, ſeu hæreſi, væſanus ille Manes anſam præbuit. Inde enim ipſis Euchitis principiorum multitudo, tanquam ex fœculento quopiam fonte, profluxit. Atque ſacer quidem ille, inteſtabilisq́ue Manes, duo eorum quæ

---

8. μιαρὸν. Nolo argutari τὸ παλαμναῖον propter infanticidia: quia παλαμναῖος in Commentariis Græcorum eſt ὁ ταῖς οἰκείαις χερσὶ φόνον ἐργασάμενος. unde & παλαμναίας ἱκεσίας. In Apollon. ἄργον, τὰς ὑπὲρ φόνου γινομένας Grammatici cum Varino, pertendunt.

9. Μανέντες ita Polybio ἐπιφανὴς eſt ἐπιμανὴς, nomen illius furioſi paracleti (ita ſe vocabat) à cujus nomine poſtmodum omnes impii Maneteſ Iudæis dicti, ut Mezentii Latinis. Elias in Thesb.
ותמיה אני כי נמצא בספרי היונים
שהיה אדם אחד שהיה שמו מני ולא
היה בעל דת ועל שמו נקראים כל

ἦν τι πρόσεστι βλαβερόν. ΘΡ. εἶεν. ἀκούσῃ κατὰ ποίησιν ἐτήτυμα μὲν. οὐχ ὡς ἥδυστα δέ. εἰ δέ τινων ἀσχημόνων ὁ λόγος ἐπιμνησθῇ, μὴ χαλέπαινε μηδ' ἐμὲ τὸν παρενείροντα, τοὺς δὲ δρῶντας αἰτιῶ δικαίως. ἔχει μὲν τὸ 8· παλαμναῖον τοῦτο δόγμα, παρὰ 9· Μάνεντος τοῦ μάνεντος τὰς ἀφορμάς· ἐκεῖ μὲν γὰρ αὐτοῖς αἱ πλείους ἀρχαὶ, καθάπερ ἐκ πηγῆς τινος δυσώδους ἐῤῥύησαν. ἀλλὰ τῷ μὲν ἐπηράτῳ Μάνεντι δύο ἐπετέθεσαν

τῶν

Male omnes qui- הנמשכים אחריו מנין cunque τὸ μάνης id significare putant. Epiphan. τὸ γὰρ μανὴ ἀπὸ τῆς βαβυλωνίας εἰς τὴν ἑλληνίδα μεταφερόμενον, σκεῦος ὑποφαίνει τοὔνομα. verum est מאן Daniel. vas, Man. Turbat. Nicet. in Thesaur. orthod. fid. qui Dialecticum etiam significare pertendit. viderit ille. nam in Chaldaica, de qua cum Epiphanio intelligere debuit, nihil tale; sed neque in Arab icâ, quam illius tempore certum est loquutos illius tractus incolas: nisi putet מנטק מנטקי quod Hebræis esset הגיני הגיון חכמה vel איש דברים In Sahad.

τῶν ὄντων ἀρχαί. 10. θεῷ θεόν, δημιουργῷ τῶν ἀγαθῶν, αὐτουργὸν κακίας, τῷ ἀγαθῷ ἄρχοντι τῶν οὐρανίων, τὸν τῆς κακίας ἄρχοντα τῶν ἐπιγείων πλημμελῶς ἀντιτάττουσι. Εὐχίταις δὲ τούτοις τοῖς κακοδαίμοσι καὶ ἑτέρα τις ἀρχὴ προσελήφθη τρίτη. πατὴρ γὰρ αὐτοῖς, υἱοί τε δύο, πρεσβύτεραι καὶ νεώτεραι αἱ ἀρχαί. 11. τῶν τῷ μὲν πατρὶ, τὰ ὑπερκόσμια μόνα·

τῷ

10. Pleni veterum libri.

11 Pater ille Persis, è quorũ Magia nugas suas cudit Manes Ζαρουάμ est, Oromasdis & Arimanii Pater, quod hactenus omnes fugit, qui de Magiâ Persarum dixerunt. Theodorus Mopsuestræ docuerat in lib. περὶ τῆς ἐν περσίδι μαγικῆς. Photi. ἐκτίθεται τὸ μιαρὸν τῶν περσῶν δόγμα ὁ Ζαράσ-

quæ ſunt, principia commentus eſt, Deoque Deum, bonorum creatori, malorum opificem, bono cœleſtium principi, nequitiæ terreſtrium principem nequiter oppoſuit. Hi verò cacodæmones, ſeu malo genio perciti Euchitæ tertium etiam aliud principium addiderunt. Pater enim ipſis, duoque filii, antiquiora ſunt & recentiora principia. quorum patri quidem, ſupra mundana ſola, fi-

---

δης εἰσηγήσατο ἤτοι περὶ τοῦ Ζαρουὰμ, ὃν ἀρχηγὸν πάντων εἰσάγει, ὅν καὶ τύχην καλεῖ, καὶ ὅτι σπένδων (lege σπεύδων) ἵνα τέκῃ τὴν Ὡρομάσδην ἔτεκεν ἐκεῖνον καὶ τὸν σατανᾶν. Ille Satanas Arimanius eſt notisſimus. at de Ζαρουὰμ. non eſt cur aliquis dubitet, ad verbum| ἀρχηγὸς πάντων, Sator omnium זראהו Zarahou.

filiorum autem juniori cœleſtia, alteri deniq; ſeniori, eorum quæ ſunt in mundo imperium tribuunt. Quod quidem nihil à Græca illâ mythologiâ differt, Triplici ſunt omnia ſorte dirempta.
Jam

12. Solius cœli καὶ τῶν οὐρανίων dominum, reliquorum incurioſum credebant, qualis vulgo ignotus Grughumo Africanorum in Leon. Afric. Nos alibi plenius de illo, vel Βααλσάμης Phoenicum in Philonis Byblienſis fragmentis, de quo ingenioſiſſimè ὁ μακαρίτης Scaliger, τοῦτον γὰρ θεὸν ἐνόμιζον μόνου οὐρανοῦ κύριον Βεελσάμην καλοῦντες, ὅ ἐστι παρὰ φοίνιξι κύριος οὐρανοῦ בעל שמים Dominus cœlorum, Epithetum quod ſæpiſſimè Deo Iudæi tribuunt, ut Eſr. cap. 6. לאלה unde & forte cœli numen adorare dicti. שמיא Nil præter nubes, & cœli numen adorant. Nec pertendimus tamen, ut neque Arabibus aliquid illius fermenti inhæſiſſe, Az. 6. פורב quia frequentiſſima illis hæc jurandi אלשמא formula per cœli Deum vel Dominum. Cæterum illas nugas habebant in libro quem Gigantæum vocabant, γιγάντειον Photi. fortè & ex Evangeliis ſuis quæ κατὰ θωμᾶν καὶ φίλιππον habuerunt, Leont, de Sat.

13, Satanæ tribuebant, quem ἄρχοντα τῶν ἐπιγείων, κόσμου πατέρα & κοσμοκράτορα vocabant. im-

τῷ δὲ νεωτέρῳ τῶν υἱῶν τὰ οὐράνια. 12.
θατέρῳ δέ τῷ πρεσβυτέρῳ, 13. τῶν ἐγκοσμίων τὸ κράτος ἀποτετάχασιν. ὃ κατὰ μηδὲν ἐστὶ τῆς Ελληνικῆς μυθολογίας ἀπολειπόμενον, κατὰ τὸ, 14.
τριχθὰ δὲ πάντα δέδασται.

B ταύ-

pie prorſus illi, ſed ſancti patres pie. Oecum. in Epiſt. 1, Iohann τούτου δὲ τοῦ κόσμου πατὴρ ὁ διάβολος τῆς κοσμικῆς φημὶ ἡδυπαθείας καὶ συγχύσεως, aliique ſine numero. Damaſcen pariter & Athanaſi. κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου δαίμονας vocant, diverſâ prorſus à Manichæis ratione. ſed Magi diverſiſſima, apud quos ſeptem κοσμοκράτορες δαίμονες ſunt, liber nugicanoricrepus & fictus. teſtamentum Salomonis MS. καὶ ἐκέλευσα παρεῖναί μοι ἕτερον δαίμονα καὶ εἰσήλθεσαν πνεύματα συνδεδεμένα εὔμορφα τῷ εἴδει, κἀγὼ Σαλομὼν ταῦτα ἐθαύμασα, καὶ ἐπηρώτησα λέγων, καὶ ὑμεῖς τίνες ἐστέ; οἱ δὲ ἀμαθυμαδὸν (lege ὁμοθυμαδὸν) ἔφησαν μιᾷ φωνῇ καὶ εἶπον, ἡμεῖς ἐσμὲν τὰ λεγόμενα στοιχεῖα οἱ κοσμοκράτορες τοῦ σκότους τούτου, Απάτη 1. Ερις 2, Κλώθων 3, Ζάλη 4. Πλάνη 5, Δύναμις 6, &c.

14. ex IL. ο. τρεῖς γάρ τ' ἐκ Κρόνου ἐσμὲν ἀδελφεοὶ, οὓς τέκε Ρείη, Ζεὺς, καὶ ἐγώ, τρίτατος δ' Αΐδης ἐνέροισιν ἀνάσσων, τριχθὰ δὲ πάντα δέδασται, ἕκαστος δ' ἔμμορε τιμῆς. Loquaciſſimus interpres Euſtath. τὸ ἡγεμονικὸν τοῦ κόσμου, τὸ συνέχον ἅπασαν τὴν θάλασσαν, τὸν ὑπὸ γῆν ἀέρα ſomniat.

ταύτην δὲ τὴν σαθρὰν ὑποβάθραν ὑποθέντες [15] οἱ σαθροὶ τὰς φρένας, τὸ μὲν μέχρι ταύτης εἰσὶν ἀλλήλοις ὁμόφρονες. τὸ δ' ἐντεῦθεν, τριχῆ ταῖς γνώμαις διΐστανται. οἱ μὲν γὰρ τούτων νέμουσιν ἀμφοῖν τοῖν υἱοῖν τὸ σέβας. κἂν γὰρ πρὸς ἀλλήλους διαφέρεσθαι φασὶ νῦν, ἀλλ' ὅμως ἄμφω σεβαστέον, ὡς ἐκ πατρὸς ἑνὸς καταλλαγησομένους ἐπὶ τοῦ μέλλοντος. οἱ δὲ θατέρῳ τῷ νεοτέρῳ λατρεύουσιν, ὡς τῆς κρείττονος καὶ ὑπερκειμένης μερίδος κατάρχοντι. τὸν πρεσβύτερον, οὐκ ἀτιμάζοντες μὲν, φυλαττόμενοι δ' αὐτὸν ὡς κακοποιεῖν δυνάμενον. οἱ δὲ χείρονος αὐτῶν τὴν ἀσέβειαν, τοῦ μὲν οὐρανίου διϊστῶσιν ἑαυτοὺς ἐπὶ

15. legebatur σαυροί. reposui σαθροὶ τὰς φρένας, φρενοπληγεῖς. Menand. in ἐκλ. φρενοβλαβεῖς φρενῶν ἐπήβολοι. Æschyl. In alio MS. erat κωθροὶ τὰς φρένας, utrumque bonum. in Astrolog. MS. κωθροὶ τὸν λογισμὸν σκανδαλιζέσωσαν, quibus mox opponit τοὺς πυκνοὺς τὸν νοῦν, πυκναὶ φρένες, in Q. Calab, & πυκνό-

Jam verò, putri hoc fundamentô jacto, corrupti mentibus homines, hac quidem in parte inter ſe conſentiunt, in eâ verò quæ conſequitur, trifariam ſententiis differuntur. Eorum enim alii deferunt utrique filio cultum divinum. Quamvis enim diſſidere nunc alterum ab altero dicant, ambos tamen adorandos aſſerunt, quippe qui ab uno patre procedentes olim ſint in gratiam redituri. Alii autem alterum illum venerantur, tanquam melioris & ſupra mundanæ regionis moderatorem. Seniorem interim honore ſuo nequaquam dedignantes, ità tamen ut ab ipſo ſibi caveant, tanquam eo qui nocere poſſit. Cæterũ qui maxima inter eos impietate laborant, cœleſtis illius cultu ſe

 pror-

ξειν νοῦν, lib. 1. ἀλεξιάδ. Ann. Comn. καὶ τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς τετράκτυος τῶν μαθημάτων πυκνάζουσα. Reſpexit ad τετρακτὺν Pythagoræorum notiſſimam) Achmet initio ὀνειρ. δι᾽ ὧν ὀφείλει καὶ μᾶλλον ὁ ὀνειροκρίτης * πυκνότις ☉ εἶναι καὶ πολυμαθὴς reſtituc πυκνός τις εἶναι

prorſus abdicant, ſolumque terreſtrem Satanaki pectorum ſuorum penetralibus induunt, quem nominibus inſignioribus venerantes, Primogenitum, qui alienus eſt à Patre, appellant, plantarum omnium, animalium & cæterorum compoſitorum creatorem, eum qui corruptionis ac perniciei autor eſt; quem ut majore etiam honore cultuque proſequantur, Dii boni, quot contumeliis cœleſtem illum laceſſunt! quem invidum eſſe dicunt fratri; quippe qui nefando eum odio proſequatur, à quo rectè adminiſtrantur terreſtria; qui etiam invidiæ faſtu elatus, terræ motus

16. Inde Sataniani dicti Nicet. in Theſaur. orth. fid. à numinis ſui cultu, cui & tribuebant τίνα βιβλία τῆς παλαιᾶς γραφῆς. Leont. de ſect. nec ſoli coluere, Ophitæ in Philaſt. hodie Calecutienſium Deumo notiſſimus ex Ludovic. Vartom, nec alios exſcribo.

πᾶσαν· αὐτὸν δὲ μόνον τὸν ἐπίγειον, 16. σαταναὴλ ἐν στερνίζονται. τῶν δὲ ὀνομάτων τοῖς εὐσημοτέροις ἀποσεμνύνοντες, πρωτότοκον τὸν ἀλλότριον ἐκ πατρὸς καλοῦσι, φυτῶν τε καὶ ζώων καὶ τῶν λοιπῶν συνθέτων δημιουργὸν, τὸν φθοροποιὸν καὶ ὀλέθριον ἀποθεραπεύειν δ᾽ αὐτὸν καὶ μᾶλλον ἔτι βουλόμενοι, φεῦ ὁπόσα παροινοῦσιν εἰς τὸν οὐράνιον. φθονερόν τε λέγουσιν εἶναι, τῷ ἀδελφῷ παραλόγως διαφθονούμενον, εὖ διακοσμοῦντα τὰ ἐπὶ γῆς, καὶ φθόνῳ τυφόμενον, 17. σεισμοὺς καὶ

17. Immitiit sed per ἀγγέλους σεισμῶν, ut credebant illi syderati, quos Magi sex agnoscunt puto, ob sex σεισμῶν εἴδη, quia sunt ἐπικλινίαι, βράσται, ῥῆκται, σεισταί, ἰζηματίαι Astrolog. Ms. plura differit, inde & veteribus Persarum, si nebuloni Græco adhibenda fides est, οἱ μάγοι τῶν σεισμῶν.

18. χαλάζας καὶ λιμοὺς ἐπάγειν. διὸ καὶ ἐπερῶνται αὐτῷ ἄλλα τε καὶ τὸ παλαμναῖον 19. ἀνάθεμα. ΤΙ. τίσι λόγοις, ὦ Θρᾴξ, πεπείκασιν ἑαυτοὺς τὸν σατανακὶ υἱὸν θεοῦ καὶ φρονεῖν καὶ λέγειν, τῶν τε προφητικῶν καὶ θείων χρησμῶν ἕνα υἱὸν πανταχοῦ λεγόντων; τοῦτ' 20. ἐπιστηθίου κατὰ τὰ ἄχραντα εὐαγγέλια κεκραγότος περὶ τοῦ θεοῦ καὶ λόγου, δόξαν ὡς μονογενοῦς, παρὰ πατρός. πόθεν οὖν αὐτοῖς ἐπῆλθεν ἡ τοσαύτη πλάνη; ΘΡ. πόθεν ἄλλοθεν, ὦ Τιμόθεε, ἢ καὶ ὁ τοῦ ψεύδους ἄρχων ταῦτα περιαυτολογῶν τῶν ἀνοήτων ἀπατᾷ τὰς γνώμας; ὁ γὰρ τὸν

18. ἀγγέλους χαλάζης. Inde nugantur Magi, quos primi Babylonii commenti sunt, sed & μάγους χαλάζης habuerunt, docuerunt Jamblich. ἐν Βαβυλωνικοῖς Photi. ex illo καὶ μάγον μυῶν, ἐξ οὗ καλεῖσθαι καὶ τὰ μυστήρια ἀπὸ τῶν μυῶν, πρώτην γὰρ εἶναι τὴν τῶν μυῶν μαγικήν, καὶ μάγον δὲ λέγει χαλάζης. Mox ab illis Græci Magicas χαλαζῶν ἐκχύσεως καταστολὰς, καὶ κυμάτων ποταμίων τε καὶ θαλαττίων ἀποσοβιασμοὺς didicerunt. Malch. & Iamblich. in Vita

grandinem, & famem inducat. proinde cum alia ſipſi imprecantur, tum & execrãdum illud anathema. Tim. Quib9 rationibus, ô Thrax, adducuntur Euchitæ, ut Satanaki filiũ Dei eſſe credant & dicant, propheticis divinisque oraculis unum ubique filium aſtruentibus? ſanctoque illo, qui ſupra pectus domini recubuit in ſacris Evangeliis clamante de Deo & verbo, Gloriam quaſi unigeniti â patre. Unde igitur in tantum errorem impegerunt? Thr. Undénam, ô Timothee, niſi quia mendacii princeps hæc ex ſeipſo confingens væcordium illorum mentes effaſcinat? Qui enim

 thro-

Pythag. pariter λοιμῶν ἀποτρόπαι notiores ſunt, quam ut debeant illini huic chartæ.

19. Proverbialis loquendi formula ἐπαρᾶσθαι ἀνάθεμα, quam alibi obſervamus Gloſſar. Reg. ineditum ἐκκοπὴν κατὰ στοιχεῖον vocat, χάρμα, κατάρα. prorſus τὸ χάρμα Syriacum eſt, חרמא Charma, nemo ſanæ mentis dubitabit.

20. ὁ ἐπιστήθιος, eſt diſcipulus ille, quem diligebat Ieſus, ut ὁ θεόπτης Moſes, οἱ ἀνάργυροι Coſmas & Damianus, jus G. R. περὶ ἱερ. ἀπροθ.

thronum ſe nubibus impoſiturum, gloriatur, altisſimoque ſimilem futurum prædicat, eaque de cauſa dejectus eſt in tenebras, is ipſe illis apparens, ſe ipſum primogenitum Dei eſſe ait, atque terreſtrium omnium creatorem, qui pro animi arbitrio quæ in mundo ſunt, ſusque deque ferat: atque hoc pacto in uniuscujusque cogitationem penetrans fucum dementibus facit, qui cum eum arrogantiæ mendaciique authorem eſſe ſibi perſuadere, atque vana omnia inſolentius efferentem ludibrio habere deberent, non ita faciunt, ſed in omnibus ei fidem habent, agunturque naribus tanquam boves. atqui poterunt eum non ita multo poſt mendacii convincere. Si enim ab eo petiiſſent,

ut

21. SS. hoc ex faſtu τοὺς χθονίους ψευδεῖς, καὶ κακούς, in Theurgicis ſacris agnoſcunt Magi medii ævi, Porphyr. περὶ ἀποχ. ζηλοῦνται δοκεῖν θεὸς, καὶ ἡ προεστῶσα αὐτῶν δύναμις, θεὸς μένιςϑ. Nos ſine ulla differentiâ malos ſcimus, & credimus.

22. Habemus ab ipſomet mendacii Patre te-

21. τὸν αὐτοῦ θρόνον θεῖναι ἐπὶ τῶν νεφελῶν καυχώμενος, καὶ ἔσεσθαι ὅμοιος τῷ ὑψίστῳ λέγων, καὶ διὰ τοῦτο ἔκπτωτος καὶ 22. σκότος γενόμενος, αὐτὸς οὗτος τούτοις ἐμφανιζόμενος, υἱὸν θεοῦ πρωτότοκον ἑαυτὸν ἀναγγέλλει, καὶ τῶν ἐπιγείων ἁπάντων δημιουργὸν 23. ἄγειν τε καὶ φέρειν τὸ ἐγκόσμιον πᾶν. καὶ οὕτω τὴν ἑκάστου ἄνοιαν μειλιῶν φενακίζει τοὺς ἄφρονας, οὓς δέον κατὰ νοῦν λαβόντας, ὡς ἀλαζὼν καὶ ψεύδους ἀρχηγός ἐστι, καταγελάσαι κομπάζοντος. οἱ δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλὰ πείθονται πάντα λέγοντι, καὶ ἄγονται καθάπερ 24. βόες ἀπὸ ῥινῶν. καίτοι ἐνῆν οὐ διὰ πολλοῦ φωρᾶσαι ψευδόμενον. Εἰ γὰρ ἀπῄτουν αὐτὸν τὰς

25.

---

stimonium verissimum, ἐξοφώθημεν φωτεινοὶ ὄντες τὸ πρότερον. Testam. Salom.

23. Proverbialis loquendi formula, quam restituimus fidenter sublato σὺν, quia συνάγειν legebatur.

24. Utimur hoc Adagio Galli, se laisser mener par le nez.

25. μεληγόρους ταύτας ἐπαγγελίας ἐπὶ τῶν ἔργων ἐνδείξασθαι, οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὁ παρὰ κύμην ὄνος 26. ἐνδεδυμένος λεοντὴν εὑρέθη, ὃν ἤλεγχε βρυχήσασθαι πειρώμενον ἡ βοή. νῦν δὲ ὥσπερ ἐκκεκομμένοι τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἐκκεκωφωμένοι τὰ ὦτα, καὶ νοῦ μηδαμῶς μετέχοντες ἔμφρονος, οὔτε παρὰ τῆς τῶν ὄντων συγγενείας, ἕνα τὸν δημιουργὸν ὁρῶσιν, οὔτε τοῦτ᾽ αὐτὸ λεγούσης ἐπαΐουσιν. οὔτε λογισμῷ βασανίζουσιν, ὡς εἰ δύο διεστῶτες ἦσαν τῶν ὄντων δημιουργοὶ, οὐκ ἂν ἦν μία τὰ πάντα συνδέουσα τάξις καὶ ἕνωσις. καὶ ὄνοι μὲν καὶ βόες κατὰ τὸν προφήτην οὐκ ἠγνοήκασι τὴν φάτνην καὶ τὸν κτησάμενον. οἱ δὲ χαίρειν ἑαυτῶν δεσπότην ἐάσαντες, θεὸν αὐτοὶ κεχειροτονήκασι τὸν ἐν τοῖς κτίσμασιν ἀτιμότερον,

---

25. Alii μεγαληγόρους, utrumque probum est.

26. Effertur ὄνος εἰς κυμαίους à Suid. ἐπὶ τῶν παραδόξων καὶ σπανίων, διότι παρὰ κυμαίους ἐδόκει φοβερὸς ὄνος (puta λεοντὴν ἐνδεδυμένος) καὶ κατὰ τουτουὶ

jactabunda illa promissionum lenocinia, factis exhiberet, nihil aliud eum esse deprehendissent, quàm asinum Cumanum leonis pelle amictum, quem rugire conantem ruditus coarguisset. Nunc autem velut oculis capti, audituque privati, nec sanæ mentis compotes, nec eorum quæ sunt, cognatione adducti, unum esse creatorem vident, nec id ipsum attestantes scripturas audiunt, nec ad rationis examen explorant, si duo eorum quæ sunt diversi creatores essent, haud unum fore ordinem illum conjunctionemque: quibus omnia colligantur atque connectuntur. Atqui asini quidem & boves, attestante Propheta, nec præsepe nec dominum suum ignorant; hi autem domino suo longum valere jusso eum sibi Deum elegerunt, qui creaturarum omnium abje-ctis-

---

τοὺς καιροὺς, πάντες οἱ χυμῶσι σεισμοῦ καὶ χαλάζης φοβερώτερον εἶναι τὸν ὄνον ἡγούμενοι. Quæ verba alicujus vetusti scriptoris sunt. Apologus asini λεοντὴν ἐνδεδυμένου, cuique obvius.

ctiſſimus & deſpicatisſimus eſt, ſeque adeò ipſos pyrauſtæ, ut proverbio fertur, in ignem præcipitant, qui jam olim & ipſi & coapoſtatis præparatus eſt. Tim. Quid autem lucri ex eô percipiunt, quod abjuratô cultu divino à Patribus accepto, certam in perniciem ruunt? Thr. Certe num quid lucri inde perçipiant, ignoro, nullum tamen eos percipere arbitror. Aurum enim poſſesſiones & gloriolam, ut ſe datura dæmonia polliceantur, dare certe non poſſunt [*], quæ nihil poſſideant. Initiatis autem phantaſmata, igneosque fulgores ſæpe obtrudunt.

Θεο·

27. Zenob. εἴρηται ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν ἑαυτοῖς πgreeting-
ξενόντων ἀπώλειαν. Ælian, lib. 13. Hiſt. anim. ſimile in Su id. χαρὰν πυραύστου χαίρειν, & in Euſtath. πυραύστης χανδηλοβίστρα poſtea, Tzez. Chiliad. 9. cui non dictus Hylas?

28. S.S. pariter δόξαν ὡς μονογενοῦς & SS.

29. Non eſt πατροπαράδοτον, ut accipit interpres, ſed ſimpliciter paternum: quia ſcelerati Nebulones patre & altero filio contemptis, ſo-

ρον, καὶ ἔπονται οἱ πυρσαῦσαι, κατὰ τὴν παροιμίαν, 27. εἰς τὸ πῦρ ἑαυτοὺς καθιέντες, ὃ 28. πάλαι αὐτῷ καὶ τοῖς αὐτῷ συναποστᾶσιν ἡτοίμασαι. ΤΙ. κέρδους δέ τινος παραπολαύοντες, ἐξόμνυνται μὲν τὸ θεῖον 29. σέβας καὶ πάτριον, ὀλέθρῳ δὲ περιφανεῖ στοιχοῦσι. ΘΡ. κέρδους μὲν, οὐκ οἶδ' εἴ του παραπολαύουσιν. ἀλλ' οἶμαι ὡς οὐδενός. 30. χρυσὸν γὰρ καὶ κτήσεις, καὶ τὸ παρ' ἀνθρώποις δοξάριον, εἰ καὶ παρέχειν ἐπαγγέλλεται τὰ δαιμόνια, πλὴν οὐχ οἷά τέ ἐστι διδόναι 31. μηδενὸς κρατοῦντα. φαντάσματα δὲ τοῖς τελουμένοις ἐμποιεῖ πολλάκις καὶ ἔξαλλα,

---

lum Satanam dignum se numen colebant.

30. Et tamen Angelos sive dæmones divitiarum sibi fingunt, de aliquo ex illis testam, Salom. ἐμφαίνει θησαυροὺς, ποιεῖ δὲ καὶ τὸν χρώμενον ἀθεώρητον ὑπὸ μηδενὸς θεωρούμενον. Nugæ, quas viri docti pridem est cum ludibrio, ut fieri debuit, traduxerunt.

31. Quia Domini est terra & plenitudo ejus.

ἃ [32] θεοπτίας οἱ θεοστυγεῖς καλοῦσιν. ὧν βουλομένοις γίνεσθαι θεαταῖς, ἰοὺ ἰού, πόσα μὲν τῶν αἰσχρῶν αὐτοῖς τελεῖται; πόσα δὲ τῶν ἀῤῥήτων καὶ μυσαρῶν; ἅπαν γὰρ ἔννομον παρ' ἡμῶν, ῥητόν τε δόγμα, πρακτόν τε ἔργον, ἀθετοῦντες λυττῶσι. καὶ πρὸς τοὺς φυσικοὺς αὐτοὺς ἀθετοῦντές εἰσι νόμους, καὶ τὰς παροινίας εἰς γραφὴν ἐνεῖναι, μόνης ἂν εἴη τῆς [33] Ἀρχιλόχου βδελυρίας ἔργον. οἶμαι δὲ κἀκεῖνον εἰ παρῆν, ὀκνήσαντα ἀξιῶσαι μνήμης ὄργια κατάπτυστα καὶ ἐξάγιστα, μήτε ἑλλάδος, μήτε βαρβάρου γῆς γενόμενα πώποτε. ποῦ γὰρ καὶ πότε καὶ παρὰ τι-

32. Θείας αὐτοψίας vocat Damascius in Isidori vitâ apud Phot. illarum duo genera in Theurgicis veteres constituere, τὸν αἰσθητικὸν τῶν ἐγρηγορότων, τὸν δὲ φαντασιώδη τῶν καθευδόντων. Iamblich. lib. de Myster. Ægyptiorum. quomodo alia numina aliter appareant atque agant, optimè omnium ex Theurgica doctrina distinguit, quo toto capite nihil apud veteres Magos accuratius reperies.

33. Illius, qui Lycambæ spretus infido ge-

Θεοπτίας, hoc eſt Dei viſiones, impii vocant, quas qui ſpectare velint, eheu, quot turpia ipſis, quotque infanda & execrabilia deſignant! Nam quodcunque legitimum, prædicandumque dogma, faciendumve opus eſſe cenſemus, antiquantes illi, & abolentes, inſaniunt, imò naturales quoque leges antiquant. Atq; hujusmodi contumelias literarum monumentis commentare, unius fortaſſe Archilochi fuerit, hominis impuri ac petulantis. Quin & illum exiſtimo, ſi adesſet, memoria nequaquam orgia illa dignaturum eſſe, quippe quæ execranda deteſtandaque ſint, nec ullâ in regione ſeu Græca ſeu Barbara, celebrentur. Ubi enim, & quando, & â quo

 au-

ner, & quem ideo proprio rabies armavit Iambo, ἀρχιλόχου πάτρις & ἀρχίλοχον πατεῖν. Inde in Diogeni. & Suid. ἐπὶ τὸν λοιδορούντων καὶ κακηγόρων, notiora ſunt, nos ne quod omnes ſciunt, dicamus, dabimus illius Epitaphium, quod ex tempore ſcripſimus. τὸν ἀποσάζουσα καὶ πικρὸς ἴαμβος Νῆσος μαινομένης μάρτυρες εὐεπίης, Βαιὸς ἔρως, καὶ πικρὸν ἔπος, καὶ κηκάδα γλῶσσαν. Καὶ ἅμα νίκησιν στήθεα πυρπολέων, Κάμνε τὸ πῦρ θυμοῦ, ἑτέρῳ πυρὶ, ἀλλὰ λυκάμβης Ηρέθισεν σφηκῶν ἑσμὸν ἀπειλεγέα.

auditum eſt ullo unquam tempore, humidum aut ſiccum excrementum deguſtari ab homine, venerando illo & ſacrô animali? quod ne rabidas quidem feras facturas eſſe puto. At hoc tamen execrandi illi ſacrorum ſuorum initio faciunt. Tim. Quanam de cauſa, mi Thrax. Thr. Arcanum quidem ſacrum, ô amice, ii noverint, qui eo initiantur. certè mihi quamlibet ſciſcitanti nihil aliud reſponderunt, quàm excrementa deguſtantibus, benevola tandem & affabilia fieri dæmonia. Et hâc quidem in parte mihi neutiquam mentiti videntur, quamvis aliàs veri nihil effari ſoleant. Siquidem nulla res eſt, quæ Spiritus adverſarios æquè delectat, atque ſi homo, cui invident, quia divina imagine ſit inſignitus, eò contumeliæ prolabatur. Hic ergò

34. Repoſui ξηρᾶς, quod deerat in Ms. meo, familiarem Hebræis loquendi modum, & Græcis poſtea. Viri docti obſervarunt.

35. Verum eſt, imo & ſignum τοῦ ἐνεργουμένου, Athan. in Antonii Vita, ἄλλος δέ τις τῶν ἐπιφα-

ινος ἤκουσά που τὸ τῆς 34 ὑγρᾶς καὶ τῆς ξηρᾶς ἀπογεύσασθαι 35. περιττώματος ἄνθρωπον, τίμιον ζῶον καὶ ἱερόν; ὃ μὴ δὲ τοὺς λυττῶντας θῆρας καρτερήσειν οἶμαι. ἀλλ' ὅμως τοῖς κακοδαίμοσι τούτοις προτελεῖται τοῦτο. ΤΙ. διὰ τὴν αἰτίαν, ὦ Θρᾷξ; ΘΡ. τὸ μὲν ἀπόρρητον, ὦ ἑταῖρε, εἰδεῖεν ἂν οἱ ταυτὶ τελοῦντες. ἐμοὶ δὲ πολλάκις ἀνερωμένῳ πλέον εἶπον οὐδὲν, πλὴν ὅτι τῶν περιττωμάτων μεταλαχοῦσι, φίλα σφίσι γίνεται καὶ προσήγορα τὰ δαιμόνια. καὶ τοῦτο τὸ μέρος, οὔτι μοι δοκοῦσιν ἐψεῦσθαι, καίτοι τ' ἄλλα μηδὲν ἀληθὲς εἰδότες λέγειν. οὐδὲν γὰρ οὕτω τοῖς ἀντικειμένοις 36. πράγμασιν ἥδιστον, ὡς τὸ τὸν φθονούμενον ἄνθρωπον, εἰκόνι τιμηθέντα θείᾳ πρὸς τοσαύτην ὀλισθαίνειν ὕβριν. τοιοῦτον

νῶν ἦλθεν ἔχων δαίμονα πρὸς αὐτὸν, ἦν δὲ ὁ δαίμων ἐκεῖνος οὕτω δεινὸς, ὡς τὸν ἐνεργούμενον μὴ γινώσκειν, εἰ πρὸς Ἀντώνιον ἥει, ἀλλὰ καὶ τὰ σώματος αὐτοῦ τὰ περιττὰ κατέσθιεν.

36. lege πνεύμασι.

μὲν δὴ τῆς ἀνοίας αὐτῶν τὸ ἀποτέλεσμα, κοινὸν ὄν, οὐ μόνον τοῖς προεστῶσι τοῦ δόγματος, εἰς οὓς καὶ τὴν τῶν ἀποστόλων καταῤῥαπτοῦσι προσηγορίαν, ἀλλὰ καὶ τοῖς εὐχίταις καὶ τοῖς [37] γνωστοῖς. τὴν δὲ δὴ [38] μυστικὴν θυσίαν, ἀλεξίκακε λόγε, τίς ἂν ἐξενέγκοι λόγος; ἐγὼ μὲν [39] αἰσχύνομαι, νὴ τὴν αἰδῶ διὰ γλώττης ἄγειν, καὶ που καὶ ἐπεῖχον ἂν· ἐπεὶ δὲ σύ μου Τιμόθεε φθάσας κεκράτηκας, μετρίως φῶ, τὰ αἴσχιω παρεάσας χαίρειν, μὴ καὶ δόξω [40] καθάπερ σκηνῇ τινι καὶ δράματι τραγῳδεῖν. [41] ἑσπέρας γὰρ πρὸς λύχνων ἁφὰς ὁπόθ' ἡμῖν τὸ σωτήριον ἐξυμνεῖται πάθος, εἰς ἀποτετευγμένον δωμάτιον ἀγηοχότες τὰς παρ' αὐτοῖς [42] ἐνα-

37. lege γνωστικοῖς, qui notissimi ex Philast. & aliis.

38. Nebulones acceperunt à fidelibus Christianis, qui sacratissimum Eucharistiæ sacramentum, τὴν μυστικὴν θυσίαν vocabant, tandem αἱρετικῶν μυστήρια vocat occultas hæreticorum ceremonias Attaliat. proconſ. tit. 3. ſynopſ.

39. Alcæus θέλω τι εἰπῆν, ἀλλά με κωλύει αἰδώς.

ergò eſt dementiæ illorum effectus, qui communis eſt non ſolùm hæreſeos antiſtitibus, quos Apoſtolos appellant, ſed etiam Euchitis & Gnoſtis. Myſticum porrò ſeu arcanum illorum ſacrificium, ô Deus verborum malorum averruncator, quisnam verbis aſſequatur? Me certè, perſanctum pudorem juro, me pudet illa effari, quæ procul dubio libens reticuero: Quia verò me precibus tuis, ô Timothee, prævertiſti, & illa ut ediſſererem obtinuiſti, modeſtè dicam turpibus longum valere juſſis, ne videar etiam, tanquam è proſcenio Tragœdiam agere. Veſperi enim luminibus accenſis, quo tempore ſalutarem domini celebramus paſſionem, in domum præſcriptam deductis, quas ſacrilegis ſacris

40. Proverbialis loquendi formula, quæ ubique obvia.

41. Accepi de lucernario, ut vocat Auguſtin. περὶ λυχνικῦ, ut Græci, ritum integrum haurias ex Menolog. de quo vir diffuſæ lectionis in Gloſſario, ſed antiquior illa temporis deſignatio, imò & vetuſtisſimis Græcorum nota, Herodot. l. 7. ὡρμέατο δὲ περὶ λύχνων αἰρὰς ἐκ τῦ ςρατοπέδου.

ſuis initiaverunt, puellis, luminibusque reſtinctis, ne lucem execrandi, quod deſignant, flagitii teſtem habeant, cum puellis libidinoſè volutantur, in quamcunque tandem, ſeu ſororem, ſeu propriam filiam quilibet inciderit. Siquidem & hâc in re dæmonibus rem gratam facere arbitrantur, ſi leges divinas transgreſſi fuerint, in quibus cautum eſt, ne nuptiæ cum ſanguine cognatô contrahantur. Et hoc quidem ſacro tunc peracto domum dimittuntur. Novem autem menſium decurſô ſpatio, inſtanteque tempore, ut infandi fœtus ex infando ſemine procreati naſcantur, eundem in locum denuò conveniunt, quartoque poſt partum die infelices à matribus infantes depellunt, eo-

---

42. In Ms. eruditisſimi Viri Federici Morelli erat ἐνησχημένας, ita ut legerat interpres, puta quod τῆς ἀσχηἱικῆς vocabulo abuterentur illi Tenebriones, in meo ἐνεσχαμμένας: ſcio σκαμμάδας πόρνας, in Varin. σκάμμα etiam turpi notione, ut ſulcum & vomerem Lucret. ſcrobem Arnob. ſcrobem virginalem effodere, παρθενίαν ἀποσυλᾷν Gelaz. id poetæ dicerent ὑποκλέπἱειν φιλότηἱα &

42. ἐνασκαμμένας κόρας, τούς τε λύχνους ἀποσβεννῦντες, ἵνα μὴ τὸ φῶς τοῦ γιγνομένου μύσους ἔχωσι μάρτυρα, ταῖς κόραις ἐνασελγαίνουσιν, ὁποίᾳ ἂν ἕκαστος,
43. κἂν ἀδελφῇ κἂν ἰδίᾳ θυγατρὶ ξυντύχῃ· οἴονται γὰρ καὶ τούτῳ χαρίζεσθαι τοῖς δαίμοσιν, εἰ παραλύσαιεν τοὺς θείους
44. θεσμοὺς, ἐν οἷς τὰ περὶ τῶν ἐξ αἵματος ὁμογνίου γάμων ἀπαγορεύουσι. καὶ τότε μὲν ταῦτα τελέσαντες ἀπαλλάττονται. τὴν δὲ ἐννεάμηνον περίοδον ἀναμείναντες, ὅτε καιρὸς ἐκτεχθήσεσθαι τὰ ἐξ ἀθεμίτου σπέρματος ἀθέμιτα ἔκγονα, κατὰ ταὐτὸν ἀπαν τῶσιν αὖθις. καὶ δὴ τῇ μετὰ τὸν τόκον τρίτῃ, τὰ δύστηνα τῶν μητέρων
45. ἀπο-

φιλότητος ἀνάγκην, Muſæ. Tamen, rejicio illam lectionem.

43. Debuerat & κἂν μητρὶ addere, quia ultimum illud ſcelus, æquè ac duo prima, Perſæ probabant, à quibus has inſanias, Manes ipſemet Perſa, hauſerat.

44, Nemo illos ignorat.

[45] ἀποσπῶντες βρέφη, καὶ ξηρῷ τὰ τούτων σαρκία περιαμύττοντες, τὸ ῥυισκόμενον αἷμα φιάλαις ἀπολαμβάνουσι, αὐτὰ δὲ ἐπὶ [46] πυρὰν βάλοντες ἔτ' ἐμπνέοντα καίουσιν. εἶτα τὴν ἐκ τούτων τέφραν τῷ ἐν φιάλαις αἵματι φύροντες, σύνθετόν τι βδέλυγμα ξυντιθέασιν, ἅτε τῷ σίτῳ καὶ τὰ ποτὰ [47] λαθρεαὶ μολύνοντες, καθάπερ οἱ τῷ μελικράτῳ παραμιγνῦντες τὸ δηλητήριον, αὐτοίτε τούτων καὶ

45. Extrahebant sacrificaturi dæmonibus, aliquando cæso ventre, quod Lucan. Vulnere si ventris, non qua natura vocabat, Extrahitur partus, calidis ponendus in aris. Mantuan. illum locum in mente habebat, cum in Vit. Kath. scriberet. Viventum gravidas matrum secat Ensibus Alvos, Immatura trahens, stygiis quæ destinet aris, Pignora, funestos docuit Proserpina ritus. Quintiliani pariter pueri occisi sanguine initiati Epiphani. hæres. XLIIX. Gnostici, hæresi XXVII. Carpocratiani, Philastr. Cataphryges, Pepusiani, Augustin. Catalog. hær. aliique plures, quorum aut cætus nequissimi, aut infanticidia notissima. ritus infandus primum à Simone Mago, Clem. Rom. (quisquis ille fuerit) de reb. gest. Pet. ob illa malc

eorumque carunculis novacula circumſcarificatis, & inciſis, defluentem ſanguinem phialis excipiunt. ipſos autem adhuc ſpirantes in pyram conjectos exurunt. tum poſtea eorum cinerem cum ſanguine phialis contento miſcent, pharmacumque abominandum componunt, quo cibos & pocula inficiunt, quémadmodum ii, qui melicrato venenum inſpargunt. Et hæc eſt ipſorum cõmunio, atque

---

intellecta, niſi comederitis carnem filii hominis, &c.

46. ut arderent Satanæ, antiquisſimus ritus והספרוים שרפים את בניתם באש לאדרמלך ועמלך׃ אלה ספרוים Hebræorum Magiſtri de illis ut & de מלך׃ mira ſomniant. ritus traducendi per ignem alius eſt, qui ſatis notus, ſed illius primi inter Græcos veſtigia liquido exſtant, πυρσοῦ ἀχιλλεὺς Dydim. ſive quis alius ſit ad Iliad. π. ſcholiaſt. Apollon. ap lib. 4. & Ariſtoph. ad νεφελ. & de Chartaginenſib. nemo neſcit, qui à Phœnicibus, ut Phœnices ab his Syris habuerunt.

47. Λαθραῖον, λαθρα vel λαθραίως.

atque cæterorum, qui delitescens virus ignorant. Tim. Quid hoc execrando scelere inquinati tandem sibi volunt? Thr. Ejus intermedio sibi persuadent, mi Timothee, divina illa nostris animis impressa symbola depelli atque aboleri. Illa enim animis nostris non aliter inhærentia, quàm sigillum aliquod regium in ædibus, dæmones timent & aversantur. Itaque ut dæmones in eorum animis conversari queant, væcordes illi symbola divina spurcitiis hujusmodi exagitant, expellunt, talia talibus compensantes, nec se solos hoc scelere contaminare volunt, sed ut alios etiam eandem in frau-

48. Quæ in anima constituunt Magi ex Zoroastre. θεῖα σύμβολα ψυχαῖς πατρικὸς νόος ἀνέσπειρε, illa deleri putabant ἀλογιστίᾳ τῶν παθῶν, Porphyr. περ ἀποχ. Chaldæi in animâ ponebant. divinitatis & originis suæ μνημόσυνον, quia esset θεότητος ἀποῤῥώξ, ut loquitur Nazianz. Platonici, quod docerent cum Pythagoræis, τὰς ἀνθρωπίνας ψυχὰς γίνεσθαι ἐκ τοῦ αὐτοῦ κρατῆρος, τοῖς τε ἐγκοσμίοις θεοῖς, καὶ τοῖς δαίμοσιν, καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἥρωσιν, Hierocl. ad Pythag.

καὶ τῶν ἄλλων οἱ τὸ κρυπτόμενον μὴ φωράσαντες συμμετέχουσι. ΤΙ. τί βούλεται οὗτος αὐτοῖς ὁ ἀποτρόπαιος μολυσμός; ΘΡ. πείθονται, φίλ' ἑταῖρε, διὰ τούτου τὰ ἐν 48. ψυχαῖς θεῖα σύμβολα διωθεῖσθαί τε καὶ ἀπαλείφεσθαι. τούτων γὰρ ταῖς ψυχαῖς ἐνόντων, ὥσπερ τινὸς ἐν οἰκίσκῳ 49. σημείου βασιλικοῦ, τὸ δαιμόνιον φῦλον δέδιε καὶ ἀφίσταται. ἵν' οὖν δύνηται τὰ δαιμόνια ταῖς σφῶν ψυχαῖς ἐνδιατρίβειν, ἀδεῶς τὰ θεῖα σύμβολα διώκουσι, τοῖς βδελύγμασι τούτοις οἱ νήπιοι, 50. ἀνθ' οἵων οἷα διαμειβόμενοι καὶ οὐ μόνοι τουτὶ τὸ δεινὸν ἀγαπῶσιν ἔχειν, ἀλλ' ἵνα πρὸς τὸν αὐτοῖς καὶ

49. IC. filiis notissimus ritus, ab Hercule ad Laconas, Hesych. à Laconibus ad Athenienses, ab Atheniensibus ad Romanos, sed illis Græcis lignea erant, θηποβρῶται σφραγῖδες Lycophroni. τὰ δ' ἄλλα θηποβρωτος ἄψαυστος δοκεύσει, θάμβος ἐχρώροις μέγα.

50. Adagium est, de quo alibi plenius.

ἑτέροις ὑποπέσωσι [51]. βόθρον, ἀποπειρῶνται καὶ τῶν εὐσεβῶν [52] τὰ καθάρματα, καὶ τούτοις τοῖς θαυμαστοῖς ἐδέσμασι λανθάνοντες ἑστιῶσι, πάντα λαοί τινες παραπιθέντες πανδαισίαν πελόπειον. ΤΙ. βαβαὶ ὦ θρᾷξ. τοῦτο ἐκεῖνο ὃ πάλαι μοι πάππος ὁ πρὸς πατρὸς προσηγόρευσεν. ἀσχάλων γὰρ ἐγώ ποτε τά τε ἄλλα τὰ τῶν ἀγαθῶν, καὶ δὴ καλὰ τὰ μαθήματα ὑπορρεῖν, ἠρόμην, εἴ τις ἔσται αὖθις ἐπίδοσις. ὁ δὲ, κάρτα γέρων ὢν, καὶ πολλὰ τῶν ἐσομένων ξυνειδεῖν ἀγχίνους, ἠρέμα καταψήσας μου τὴν κόμην, καὶ βαθυστενάξας, ὦ τέκνον ἔφη φίλον, ὦ παῖ, λόγους τὸ ἀπὸ τοῦδε, ἤτινα ἄλλην ἀρετὴν ἐπιδώσειν οἴει; [53]. καιρὸς ἐφέστηκε νῦν, ὅτε

51. Utimur Galli, il est tombé dans la fosse, qu'il avoit preparé aux autres.

52. Καθάρματα, περικαθάρματα, καὶ περιψήματα, D. Paul. ἀντὶ ἀποβλήτων, sed & ἀπονίμματα Eustath. ad Homer. σπογγίσματα, & λύματα etiam Grammatici Græcorum, illa tamen distinguunt. Ritus no-

fraudem pelliciant, tentant quoq; pios viros abominandi epulones, eosq; tàm mirorum cibariorum apparatu clam, quidam quasi Tantali convivio Pelopeo excipiunt. Tim. Papæ! hoc illud est, mi Thrax, quod mihi pridem paternus avus prædixit. Cum enim aliquando graviter & iniquo animo ferrem, quodcum alia bonorum virorum ornamenta, tum verò maximè liberalium disciplinarum studia pessum irent, eum percontatus sum, numnam pristinis illis bonis accessio ulla fieri denuo posset. At ille jam senio gravis, & futurorum pleraque animo persentiscere gnarus, sensim capitis hujus comam demulcens & ab imo pectore suspirans, O chare fili, inquit, ô puer, censen' verò fore, ut disciplinis liberalibus, aut cuivis alii virtuti, ulla unquam fiat accessio? Tempus jam instat,

 cum

---

tissimus est, καθαρμάτων, φαρμάκων, &c.

53. Prorsus habet ex Athanas. apud quem Anthonius de Arrianis, ut iste de Manichæis, μέλλει τὴν ἐκκλησίαν ὀργὴ καταλαμβάνειν, καὶ μέλλει παραδίδοσθαι ἀνθρώποις. ὁμοίοις ἀλόγοις κτήνεσι. Utrumque suo tempore verum fuit.

cum homines vitam vel brutis animantibus deteriorem agant. Antichristi enim regnum jam pro foribus est. Cujus adventum necesse est mala præcurrere. absurdas, inquam, hæreses, exlegesque actiones, nihilo Bacchanalibus Orgiis illis meliores, quæque adeò Græcorum Tragici poëtæ in theatra invexerunt, Saturnus vel Thyestes. vel Tantalus, filiorum se sanguine commaculantes, Oedipus nefando cum matre concubitu se commiscens, & Cinyras cum filia, eà inquam, malorum omnium gravissima, in nostram quoque Rempublicam obreptura sunt. Sed attendito, tibique caveto, fili. Scias enim, scias, inquam, futurum, ut plerique non tantùm ex indoctâ & imperitâ populi fæce, verum etiam ex doctorum grege, præcipites ea in mala ferantur. Hæc ille, ut è re nata constat, divinô afflatus numine vaticinatus est. Ego verò jam inde usque ad hæc tempora sermones illius memoria repetens, te nunc talia dicente subinde admiror. Thr. Est etiam

ὅτε βιώσουσιν ἄνθρωποι χεῖρον καὶ τῶν θηρίων. τὸ γὰρ τοῦ ἀντιχρίστου κράτος ἐγγὺς ἐπὶ θύραις ἥκει. καὶ δεῖ τῆς αὐτοῦ παρουσίας πρόδρομα κακὰ προηγήσασθαι, δόγματά τ' ἀλλόκοτα, καὶ ἀθέσμους πράξεις οὐδὲν τῶν ἐν διονύσου τελετῶν ἀμείνους. καὶ ἅπερ Ἕλλησι τετραγώδισται, κρόνος ἢ θυέστης, ἢ τάνταλος, τὰ ἔκγονα καταθύοντες, οἰδίπους τὲ μητρὶ συμφυρόμενος, καὶ κινύρας τῇ θυγατρί. ταῦτα δὴ τὰ πάνδεινα καὶ περὶ πολιτείαν ἐπεισφρήσει τὴν ἡμετέραν. ἀλλ' ὅρα καὶ φυλάττου τέκνον. ἴσθι γὰρ, καὶ πάνυ γε ἴσθι, ὡς οὐ μόνον τῆς ἀπαιδεύτου καὶ ἀμύστου μοίρας, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ τῆς πεπαιδευμένης, εἰς ταῦτα συναπαχθήσονται. ταῦτα ὁ μὲν ὡς ἔοικεν ἐπιθείασεν, ἔγωγε δ' ἔκτοτε καὶ ἐς δεῦρο τῶν ἐκείνου μεμνημένος λόγων, σοῦ ταῦτα λέγοντος νῦν, θαυμάζων διατελῶ. ΘΡ. καὶ

θαυμάζειν δεῖ σε τιμόθεε. ἄτοπα μὲν γὰρ πολλὰ τῶν ὑπερβορείων ἐθνῶν πολλὰ καὶ τῶν ἀμφὶ λιβύην καὶ σύριαν ἱστόρηται. τοιοῦτον δὲ κακίας εἶδος οὐδεὶς ἀκούσῃ, οὔτε περὶ αὔτους, οὔτε περὶ κελτοὺς, οὐδ᾽ αὖ τι περὶ βρετανίαν ἔθνος ἔκνομον καὶ ἄγριον. ΤΙ. δεινόν γε ὦ θρᾶξ, εἰ τοιοῦτον μῦσος εἰς τὴν καθ᾽ ἡμῶν οἰκουμένην ἐπιχωρίασεν. ἀλλὰ τούτους μὲν φθινύθειν, καὶ κακοὺς κακῶς αὐτοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἐξαπόλλυσθαι. ἐμὲ δὲ περὶ δαιμόνων πολυετὴς ἀπορία διαταράττει. πάντε ἄλλα, καὶ εἰ τοῖς κακοδαίμοσι τούτοις ἐμφανῶς ὁρῶνται; ΘΡ. καὶ μὴν, ὦ λῷστε, πρὸς τούτῳ πᾶσιν αὐτοῖς σπουδὴ συνεῖναι, καὶ ἔντευξις καὶ θυσία καὶ τελετὴ, καὶ πᾶν ἀπόρρητον τῆς αὐτοφανείας ταύτης ἕνεκα παρ᾽ αὐτοῖς τελεῖται. ΤΙ. πῶς οὖν μὴ σῶμα ὄντες τοῖς ἐκτὸς ὄμμασιν ὁρῶνται;

ΘΡ.

etiam me hercule, quod admireris, Timothee. Cum enim multæ perabſurdæ gentes apud Hyperboreos, multæ ité circa Lybiam & Syrtim ab Hiſtoriographis eſſe memorentur, hujusmodi certè abſurditatis flagitium nullum apud ipſos commiſſum, neque apud Celtas audies, neque ſi ulla gens alia Britanniæ proxima exlex & effera ſit. Tim. Certè dolendum eſt, mi Thrax, quod hujusmodi piaculum in hunc noſtrum orbem irrepſerit. At verò ſuis eos hæreſibus intabeſcere, malosque mali perdi ſinito. Me autem ſcrupulus neſciò quis de dæmonibus multos ante annos ſubortus dubium diſcruciat, cum aliis de rebus, tum verò, An cacodæmonibus illis, malove genio percitis Euchitis videndos ſe dæmones exhibeant? Thr. Atqui, ô bone vir, eò illorum omninm ſtudium, conciliabulum, ſacrificium, cultusque divinus tendit, nihilque non ſpurcitiæ ab ipſis perpetratur, quo hujusmodi præſentiæ dæmonum compotes evadant. Tim. Quî verô, cum incorporei ſint, exterioribus oculis apparent?

 Thr.

Thr. At, heus tu, dæmones incorporei non ſunt. imò corporei, & circa corpora verſantur. quod quidem vel ab ipſis venerandis patribus religionis noſtræ antiſtitibus, ediſcere poſſumus, ſi modò quis ea, quæ illis exciendis neceſſaria ſunt, ſedulò exequatur. Audire verò multos quoque licet, qui eos ſibi cum corporibus apparuiſſe dicant. Quin & divinus ille Baſilius, rerum quæ ſub aſpectum non cadunt, & nobis incognitæ ſunt, inſpector, non dæmonibus ſolis, & intemeratis etiam Angelis ineſſe corpora contendit, quaſi tenues quoſdam aëreos defæcatoſque ſpiritus, & in dictorum ſuorum confirmationem citat teſtem Davidem illum Prophetarum omnium celeberrimum. cujus hæc verba ſunt. Qui facit Angelos Spiritus, & mi-

54. Dionyſ. οἱ θεόσοφοι τὰς οὐρανίας ἐκ πυρὸς διαπλάττουσιν. Baſilii teſtimonium quod laudat, eſt cap. 16. lib. ad Amphiloch. de Spirit. ſanct. ἡ μὲν οὐσία αὐτῶν (περὶ τῶν οὐρανίων δυνάμεων) τὸ ἀέριον πνεῦμα εἰ τύχοι. εἰ πῦρ ἄϋλον κατὰ τὸ γεγραμμενον ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πῦρ φλέγον, διὸ καὶ ἐν τόπῳ εἰσὶ καὶ ὁρατοὶ γίνονται, ἐν τῷ εἴδει τῶν οἰκείων αὐτῶν σωμάτων, τοῖς ἀξίοις ἐμφανι-

ΘΡ. ἀλλ' 54· οὐκ ἀσώματόν, ὦ γενναῖε, τὸ δαιμόνιόν ἐστι φῦλον μετὰ σώματος δέ γε καὶ ἀμφὶ σώματα διατρίβει. καὶ τοῦτο ἐστι μὲν καὶ παρ' αὐτῶν μαθεῖναι τῶν ἡμεδαπῶν καὶ σεμνῶν πατέρων. εἴ τις τὰ αὐτῶν οὐκ ἀργῶς ἐποίει, ἔστι δὲ καὶ πολλῶν ἀκοῦσαι. τὰς μετὰ σωμάτων αὐτοῖς αὐτοφανείας διηγουμένων. καὶ Βασίλειος, δὲ ὁ θεῖος, ὁ τῶν ἀθεάτων ἐπόπτης, τῶν ἡμῖν ἀδήλων, οὐ δαίμοσι μόνοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀχράντοις ἀγγέλοις, ἐνεῖναι σώματα διατείνεται, οἷά τινα πνεύματα λεπτὰ καὶ ἀερώδη καὶ ἄχραντα. καὶ τοῦ λόγου παρέχεται μάρτυρα Δαβὶδ τὸν ἐν προφήταις ὀνομαστότατον. ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους πνεύματα λέγοντα, καὶ

ζόμενοι, quos alios simul sentire inquit, non exscribo, quia pridem est cum alii exscripserunt, sed Aristotelem crucem philosophis relinquimus, οὐσία λέγεται ταῦτα ἁπλᾶ σώματα, οἷον γῆ, καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ, καὶ ὅσα τοιαῦτα, καὶ ὅλως σώματα, καὶ τὰ ἐκ τούτων συνεστῶτα ζῷά τε, καὶ δαιμόνια, καὶ τὰ μόρια τούτων.

καὶ τοὺς λειτουργοὺς θεολόγους. καὶ πᾶσα ἀνάγκη. τοῖς γὰρ λειτουργοῖς καὶ ἀποστελλομένοις πνεύμασιν, ὡς ὁ θεσπέσιος ἀποφαίνεται παῦλος, ἔδει σώματός τινος ὡς κινήσονται καὶ ἐστήξονται καὶ φανήσονταί γε. οὐ γὰρ ἄλλως ταῦτα ἐνὸν, ἀλλὰ διὰ σώματός τινος οὑτωσὶ τελεῖται. ΤΙ. πῶς οὖν ὡς ἀσώματοι πολλαχοῦ τῆς γραφῆς ὑμνοῦνται. ΘΡ. καὶ τοῖς ἡμετέροις, καὶ [55] τοῖς θύραζε, καὶ τοῖς ἀποτέρω, καὶ θύραθεν εἰωθός ἐστι, τὰ παχύτερα τῶν σωμάτων, σωματώδη λέγειν. ὃ δὲ λεπτομερές ἐστι καὶ τὴν ὄψιν διαφυγάνον, καὶ τὴν ἁφὴν, ἀσώματον, οὐ μόνον οἱ καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν ἐκτὸς ἀξιοῦσι λέγειν. ΤΙ. ἀλλὰ τί δὴ τοῦτο συμφυὲς ἀγγέλοις σῶμα, πότερον ταυτόν ἐστι καὶ τοῖς δαίμοσι. ΘΡ. ἄπαγε,

πολ-

55. οἱ θύραζε Græci vel Gentiles, οἱ ἔξω. Damasc. contr. Manich. ἡ ἔξω φιλοσοφία, Gregor. Nyssen. in vit. Greg. Thaumat. σοφοὶ οἱ ἔξω in Theoriani legatione ad Armeniorum Catholicum, qui illorum Patriarcha est, discere ex Io-

& miniſtros flāmeos. Quod ita ſe habeat neceſſe eſt. Miniſtris enim & in ſuam ablegatis provinciam ſpiritibus, ut D. Paullus aſſerit, corpore quopiam opus eſt, ut moveantur, & quieſcant, atq; adeò appareant. Nec enim hæc alio modo fieri poſſunt: at cujusdam corporis intermedio illa fiunt. Tim. Quî fit ergò, ut plerisque Scripturæ locis tanquam incorporei celebrentur? Thr. Et noſtri & externi, atq; adeò à noſtra religione remotisſimi & antiquisſimi quique corpora illa, quæ crasſiora ſunt, corporea dicere ſolent. quod autem perexiguum eſt & pertenue, nec ſub aſpectum cadit, nec tactui exponitur, id incorporeum non ſolùm religionis noſtræ, verum etiam externæ ſuperſtitionis antiſtites appellādum cenſent. Tim. Age verò, numnam corpus illud, quod Angelis innatum eſt, idem & dæmones habent? Thr. Apage. Al-

ſeph. Ind. quod moneo, quia vir doctus virum conſularem interpretatus eſt, habent à Pythagoræis Christiani Malch. μόνον τῶν δυσσυνέτων (lege δυσξυνέτων) παρὰ τοῖς ἔξω διαμνημονευομένων. οἱ ἔξω apud illos ſunt philoſophi non ejusdem ſectæ.

Alterum ſanè ab altero permultum differt. Angelicum enim, quia extrarios neſcio quos ſplendores emittit & ejaculatur, iccirco exteriores oculos fulgore ſuo præſtringit, nec ab iis ferri tolerarive poteſt. Dæmoniacum verò, an hujusmodi quondam fuerit, affirmare non auſim, fuiſſe tamen videtur. Cum eum qui lapſus eſt, luciferum vocet Eſaias. nunc verò tenebricoſum neſcio quid, & obſcurum eſt, atque viſu triſtificum, utpote cognatô lumine orbatum. Atque Angelicum quidem omni prorſus materia vacat. quo fit etiam, ut per omne ſolidum penetrare atque permeare poſſit, ipſoque ſolari radiô impatibilius. Hunc enim transparentia ſeu pellucida corpora permeantem ea refringunt, quæ terrena & opaca ſunt, ita ut ictum quidem luminis ferant, quippe qui materiæ non ſit expers. at Angelico corpori hujusmodi corporum nullum obſiſtit, quippe cui nihil adverſetur, conſentaneumve ſit Dæmoniaca verò corpora, quamlibet præ tenuitate viſum ſubterfugiant, materiæ

πολλοῦ γε καὶ δεῖ. τὸ μὲν γὰρ ἀγγελικὸν αὐγάς τινας ἐξανίσχον ξένας, τοῖς ἐκτὸς ὀφθαλμοῖς ἐστιν ἀφόρητόν τε καὶ ἀνυπόστατον. τὸ δαιμόνιον δὲ, εἰ μὲν τοιοῦτον δήποτε ἦν, οὐκ οἶδα εἰπεῖν. ἔοικεν δ' οὖν. ἑωσφόρον Ἠσαΐου τὸν ἐκπεσόντα κατονομάζοντος. νῦν δὲ ἀλλὰ ζοφῶδες οἷον καὶ ἀμαυρόν ἐστι, καὶ τοῖς ὄμμασι λυπηρὸν, γυμνωθὲν τοῦ συζύγου φωτός. καὶ τὸ μὲν ἀγγελικὸν παντάπασίν ἐστιν ἄϋλον. διὸ καὶ διὰ πάντα ἐστὶ στερεοῦ διαδύνον καὶ δῖον, καὶ τῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος ὂν ἀπαθέστερον. τὴν μὲν γὰρ διὰ σωμάτων διαφανῶν ἰοῦσαν, ἀποστέγει τὰ γεώδη καὶ ἀλαμπῆ, ὡς καὶ κλᾶσιν ὑπομένειν, ἅτε δὴ τὸ ἔνυλον ἔχουσαν. τῷ δὲ οὐδὲν [5] αὐτὴν ἐστὶ προσάντες, οἷα μηδεμίαν ἔχοντι πρὸς μηδὲν ἀντίθεσιν, μηδὲ τισιν ὁμόστοιχον ὄν. τὰ δὲ δαιμόνια σώματα, κἂν ὑπὸ λεπτότητος ἀφανῆ καθέστηκεν, ἀλλ'

E ὅμως

56. αὐτὴν, αὐτῷ.

ὅμως ἔνυλά πη, καὶ ἐμπαθῆ καὶ μάλιστα ὅσα τοὺς ὑπὸ γῆν ὑποδέδυκε τόπους. ταῦτα γὰρ τοσαύτην ἔχει τὴν σύστασιν, ὡς καὶ ἁφαῖς ὑποπίπτειν, καὶ πληττόμενα ὀδυνᾶσθαι, καὶ πυρὶ προσομιλήσαντα κάεσθαι, ὡς καὶ ἔνια τούτων ἀπολιπεῖν τέφραν. ὃ συμβῆναι καὶ περὶ [57] τοὺς ἐν ἰταλίᾳ τόπους ἱστόρηται. ΤΙ. [58] γηράσκω, κατὰ τὴν παροιμίαν, ὦ θρᾷξ, ἀεὶ καινὰ διδασκόμενος, οἷον καὶ νῦν τὸ δαίμονάς τινας εἶναι σωματώδεις καὶ ἐμπαθεῖς. ΘΡ. οὐδὲν ὦ ἑταῖρε καινὸν, ἀνθρώπους ἡμᾶς ὄντας [59] κατὰ τὸν εἰπόντα πόλλ' ἀγνοεῖν. ἀγαπητὸν γὰρ εἰ καὶ γηράσκουσιν ἡμῖν ἐγγίνεται νοῦς. πλὴν ἴσθι μηδ' αὐτὸ

ἐῤῥα·

57. Ubi? quando? disputavimus libello de Magiâ Druydarum.

58. κατὰ τὴν παροιμίαν Solonis. Γηράσκω δ' ἀεὶ πολλὰ διδασκόμενος.

59. Arabes habent קילאן אלאנשאן הו Dicitur homo esse filius de- אבן אלנפקאן

tamen nonnihil habent, patiliaque quodammodo ſunt, eaque cumprimis, quæ ſubterraneos ſpecus ſubeunt. Ea enim illorum eſt conſtitutio, ut contactibus exponantur obnoxiave ſint, percuſſa ingemant, & flammis admota urantur, ut eorum, quorum nonnulla ſui veſtigium cinerem relinquant: quod & in Italiæ finitimis locis accidere ajunt. Tim. Seneſco, ut in proverbio eſt, mi Thrax, ſemper nova quæpiam addiſcens, ut etiamnum dæmones quoſdam eſſe corporeos & paſſioni obnoxios. Thr. Novi nihil eſt, mi Timothee, ſi cum ſimus homines, ut ait ille, multa ignoremus. Nam perbelle nobiſcum agatur, ſi unà cum ſeneſenectute mens nobis accreſcat & adaugeatur.

fectus Centur. 2. Adag. XIIII. quæ proverbia eruditisſimo & linguarum Orientalium callentisſimo Herpenio debemus.

Porrò ſic tibi perſuadeas velim, hæc neutiquam à me, veluti commentitiis quibusdam rhapſodiis confiсta eſſe, ut Cretenſibus aut Phœnicibus moris eſt. Scilicet hæc me vel Servatoris ipſius verba docuerunt, quæ dæmones igne puniendos aſſerunt: quem quomodo patiantur, ſi corpore careant? Fieri enim nullatenus poteſt, ut quod corporis expers eſt, id à corpore intertrimenti quicquam patiatur. Neceſſe eſt ergò, ut ipſi corporibus pœnas luant, quippe qui paſſioni ſint obnoxii. Poſſum verò multa in medium proponere ab iis audita, qui ſe præſentibus eorum obtutibus objecerunt. Nihil dum enim tale quicquam à me viſum eſt, atque utinam à me hoc abſit, ut terrificos dæmonum vultus conſpiciam. Cæterum cum Monacho quodam Meſopotamiæ incola collocutus ſum, qui cùm myſtes & inſpector, ſi quis alius, diabolicorum phasmatũ ſeu ſpectrorum fuiſſet, ea

60 κρητίζειν ἀντὶ τοῦ ψεύδεσθαι, καὶ ἀπατᾶν, nota magis nulli eſt domus ſua, φοινικικὸν pariter ἀντὶ ψεύδους. Plat. μηδὲν καινόν, ἀνδ᾽ ἐγὼ ἀλλὰ φοινικικὸν

ἐρραφῳδικέναι με ταῦτα [60]. περατευόμενον κατὰ τοὺς κρῆτας ἢ Φοίνικας. ἀλλ' εἰμὶ μὲν καὶ περὶ τῶν τοῦ σωτῆρος λόγων πεπισμένος ταῦτα, [61]. περὶ κολασθήσεσθαι φασκόντων τοὺς δαίμονας, ὃ πῶς οἷόν τε παθεῖναι ἀσωμάτους ὄντας. τὸ γὰρ ἀσώματον ἀμήχανον παθεῖναι ὑπὸ σώματος. ἀνάγκη γοῦν σώμασιν αὐτοὺς τὴν κόλασιν ὑποδέχεσθαι πεφυκόσι πάσχειν. ἔχω δὲ καὶ πολλὰ κατακοῦσας. περὶ τῶν εἰς αὐτοψίαν τούτων ἑαυτοὺς καθέντων. ἐμοὶ γὰρ οὐδέπω οὐδὲ τοιοῦτον τεθέαται, μὴ δὲ εἴη μοι δαιμόνων ὄψεις εἰδεχθεῖς θεᾶσθαι. μονάζοντι δέ τινι περὶ χερρόνησον τὴν μέσην τῶν ποταμῶν ἀνέφερεν, ὃς τελεστὴς καὶ ἐπόπτης εἴπερ τις ἄλλος τῶν δαιμονίων γεγονὼς φασμάτων,

lib. 3. de Republ. ψεῦμα φοινικικὸν Straboni pariter lib. 3. Iuni in Adagio Phænicium mendacium. etiam Phœnicum fides tibi notissima erit, ex Anthon. Diogen. ὑπὲρ θούλην in Phot.

61. Theologi longo & fidente paratu sudassunt in hoc pulvere.

ταῦτα μὲν ὡς ἕωλα καὶ κατεψευσμένα περιεῖδέ τε καὶ ἐξωμόσατο. [62] παλινῳδίαν δὲ ᾄσας, δόγμασι προσέθετο τοῖς ἀληθέσι καὶ ἡμετέροις, καὶ ἐσπουδασμένος παρ' ἐμοῦ κατήχηται. πολλὰ γοῦν οὗτος εἶπέ τε καὶ ἐπεσάφησεν ἄτοπα καὶ δαιμόνια. καὶ ποτέ μου πυθομένου, εἴ τινες εἰσὶ δαίμονες ἐμπαθεῖς, καὶ μάλα, ἦ δ' ὅς, ὥσπερ καὶ [63] σπερμαίνειν τούτων ἐνίους, καὶ σκώληκας ἀπογεννᾶσθαι τοῖς σπέρμασι. ἀλλ' ἄπιστον, ἦν δ' ἐγώ, περίττωσιν ἐνεῖναι δαίμοσι, ἢ μόρια σπερμογόνα. καὶ ζωϊκὰ μόρια μὲν αὐτοῖς, ἦ δ' ὅς, οὐκ ἔνεστι τοιαῦτα. περίττωσις δέ τις ἐξ αὐτῶν ἔστι, καὶ λέγοντι πείθου μοι

αὐ-

---

62. Nemo neſcit Adagium. cujus à Steſichoro & Helenâ origo Iſocrat. in Encom. Helen ἐπεδείξατο καὶ Στησιχόρῳ τῷ ποιητῇ τὴν ἑαυτῆς δύναμιν, ὅτε μὲν γὰρ ἀρχόμενος τῆς ᾠδῆς ἐβλασφήμησέ τι περὶ αὐτῆς, ἀνέστη τῶν ὀφθαλμῶν ἐστερημένος, ἐπειδὰν δὲ γνοὺς τὴν αἰτίαν τῆς συμφορᾶς, καλουμένην παλινῳδίαν ἐποίησε, πάλιν αὐτὸν εἰς τὴν αὐτὴν φύσιν κατέστησε.

63. ἰδοὺ δὲ καινὸς οὗτοσὶ παλαίφατος, ſed ἀλλα-

ea quidem tanquam vera & falſa flocci fecit & abjuravit , palinodiamque canens vera fidei noſtræ placitis ſubſcripſit. quæ quidem à me audita & percepta edidicit ſtudioſè Itaque multa ille dixit atque declaravit abſurda & diabolica. Et cum ab eo aliquando ſciſcitarer, Numnam ſint ulli dæmones paſſioni obnoxii? Maximè inquit, quemadmodum & ſperma nonnulli eorum emittunt, & vermes quosdam ſpermate procreant. At incredibile eſt, inquam, excrementi quicquam dæmonibus ineſſe, vaſave ſpermatica & vitalia. Vaſa quidem eis, inquit ille, huiusmodi nulla inſunt, Superflui autem ſeu excrementi neſcio quid emittunt, hoc mihi aſſerenti credito.

 At

εικονίαν ἔχει Theologorum & medicorum filii penè omnes moverunt hunc lapidem de Merlino Anglo, familia Cygni, Crocottis Indicis, ut plura dicere nugari ſit. huc pertinet ſolidorum in corpus infuſio tam mirabilis, de quâ vir doctiſſimus & piiſſimus doctè pariter & piè in diſquiſit. Magic.

At verò, inquam, eos more quoque noſtro ali oportet. Marcus ad hæc: Aluntur, inquit, alii quidem inſpiratione, ut ſpiritus arteriis nervisque contentus, alii humiditate, nec tamen ore, ut ſolemus, excepta, ſed ſpongiarum teſtaceorumque piſcium more adjacentem quidem humorem extrinſecus attrahentes, poſteaque concretionem ſpermaticam excernentes. Hoc autem non omnia patiuntur, at ea ſolum dæmoniorum genera, quæ materiæ affecta & obnoxia ſunt, lucifugum, inquam, & aqueum & quodcunque ſubterraneum eſt. Multane verò ſunt, ô Marce, ſubjeci continuo, Dæmoniorum genera? Multa, inquit ille, & formis corporibusque omnimoda.

ita

64. Quales ficti veterum ἄστομοι, quod ſequitur δὲ ἐγρότατος, de Pythagora Diogen. in ἀπιστῶ ὑπὲρ δούλ. (etſi ἄστομος non eſſet) ait Mneſarchum, ἐπιτυχεῖν πότε παιδὶ νηπίῳ ὑπὸ λευκῇ μεγάλῃ καὶ ἐυφυεῖ κειμένῳ, ἐπιστάντα δὲ, θεάσασθαι ὕπτιον εἰς τὸν οὐρα-

αὔταρ ἦν δ' ἐγώ. κίνδυνος αὐτοῖς καὶ
τρέφεσθαι καθ' ἡμᾶς τρέφονται, ὁ μάρκος
εἶπεν, οἱ μὲν δι' εἰσπνοῆς, ὡς τὸ ἐν ἀρ-
τηρίαις καὶ ἐν νεύροις πνεῦμα. οἱ δὲ δι'
ὑγρότητος. ἀλλ' οὐ 64 στόματι καθ'
ἡμᾶς, ἀλλ' ὥσπερ σπόγγοι καὶ ὀστρα-
κόδερμα. σπῶντες μὲν τῆς παρακειμέ-
νης ὑγρότητος ἔξωθεν. αὐτὸ δὲ λαβοῦσαν
σύστασιν σπερματικὴν, ἀποκρίνοντες. τοῦτο
δὲ πάσχουσιν οὐ πάντες, ἀλλὰ μόνα τὰ
πρόσυλα δαιμόνων γένη, τό τε μισοφα-
ὲς καὶ τὸ ὑδραῖον, καὶ ὅσον ἐστὶν ὑπο-
χθόνιον. πολλὰ δ' ἐστὶν, ὦ μάρκε, δαιμό-
νων γένη; ἀνηρόμην αὖθις. πολλὰ, ἦ δ'
ὅς, καὶ παντοδαπὰ τὰς ἰδέας καὶ σώματα.
ὡς

τὸν ἀναβλέποντα πρὸς ἥλιον ἀσκαρδαμυκτεὶ, καὶ τῷ στόματι ἐνιέντα κάλαμον σμικρὸν καὶ λεπτὸν, καθάπερ αὐλὸν], θαυμάσαντα δὲ καὶ δρόσῳ ἐκ τῆς λεύκης καταστάζουσῃ θεασάμενον τρεφόμενον, ἀναλαβεῖν, θεῖόν τινα νομίζοντα τὴν τοῦ παιδίου εἶναι γένεσιν.

ὡς εἶναι 65. πλήρη μὲν τὸν ἀέρα, τὸν ὕπερθεν ἡμῶν καὶ τὸν περὶ ἡμᾶς. πλήρη δὲ γαῖαν καὶ θάλατταν, καὶ τοὺς μυχαιτάτους καὶ 66. βυθίους τόπους. ἀλλ' εἴ τι μὴ ἐπαχθὲς, ἀπαριθμητέον ἕκαστα, ἔφην. ἐπαχθὲς, ἦ δ' ὅς, ἅττα ἀπωσάμην, ταῦτα διὰ μνήμης ἄγειν. πλὴν οὐ παραιτητέον σοῦ κελεύοντος. οὕτω δὴ τὰ εἰπὼν, πολλὰ δαιμόνων ἀπηριθμήσατο γένη, προσθεὶς ὀνόματα τῶν αὐτῶν, καὶ ἰδέας καὶ τόπους οἷς διατρίβουσι. ΤΙ. τί οὖν ὦ Θρᾶξ, καὶ σὲ πρὸς ἡμᾶς ταῦτα ἐπελθεῖν κωλύει; ΘΡ. τὸ μὲν κατὰ μέρος, ὦ βέλτιστε, τῶνδε τηνικάδε λεχθέντων, οὔτε μοι κατὰ λόγον ἐσπούδαστο.

καὶ

---

65. Chaldæi primi docuerunt Laërt. ἀλλὰ καὶ εἰδώλων πλήρη εἶναι τὸν ἀέρα κατὰ ἀπόρροιαν ὑπὸ ἀναθυμιάσεως εἰσκρινομένων ταῖς ὄψεσι. Christiani post Chaldæos, D. Anthonius in Athanas. πολὺς μὲν οὖν αὐτῶν (δαιμόνων) ἐστιν ὁ ὄχλος ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς ἀέρι καὶ μακρὰν οὐκ ἐστὶν ἀφ' ἡμῶν, πολλὴ δέ τις ἐστιν ἐν αὐτοῖς ἡ διαφορά.

66. βυθίους, ϐυθίους. Nemo non videt, omnia

ita ut iis plenus sit aër, & qui supra nos est, & qui nobis circumfunditur. plena etiam terra, plenum mare, plena denique ima subterraneorum penetralium loca. At verò, ni molestum tibi sit, singula sunt enumeranda, inquam. Molestum, inquit ille, fuerit, si quæ semel ejeci, ea in memoriam revocem. Cæterùm hoc quicquid est oneris, te præsertim iubente, minimè detrectandum est. His itaq; dictis multa dæmonum genera percensuit, subjunctis etiam eorum nominibus formis & locis in quibus versari solent. Tim. Quid autem obstat, ô Thrax, quominus & tu nobis illa edisseras? Thr. Singula, vir optime, quæ tunc ab illo dicta sunt neque sigillatim, verbumve de verbo ediscere studui,

ne-

---

elementa occupant, Platonici rationem redderent, ne ulla pars mundi ψυχῆς θνητοῦ φύσεως κρείττονος ἄμοιρος sit, γεννητοὶ θεοὶ illorum, εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι δαίμονες, οὓς καὶ καλοίη ἄν τις γεννητοὺς θεούς, καθ' ἕκαστον τῶν στοιχείων, οἱ μὲν ὁρατοὶ, οἱ δὲ ἀόρατοι, ἔν τε αἰθέρι, καὶ πυρὶ, ἀέρι τε καὶ ὕδατι, ὡς μηδὲν κόσμου μέρος ψυχῆς ἄμοιρον εἶναι, μηδὲ ζώου κρείττονος θνητοῦ φύσεως, Alcino. cap. 5.

neque nunc in mentem mihi veniunt. Quid enim lucri reportaturus inde fuissem, si mente captus nomina eorum infigere memoriæ voluissem, quove loco unum quodque genus eorum versetur, quibusnam in rebus inter eos conveniat, quibus denique discriminibus inter se differant. Proinde vana hæc territamenta libens mihi memoriâ effluere passus sum, & ex multis pauca quadam recordor, quorum quicquid à me sciscitaberis, id audies. Tim. Atqui hoc ipsum à te primùm discere velim, quotnam sint dæmonum ordines? Thr. Sex in universum ille genera dæmonum esse astruebat, an pro locis, in quibus versantur, subdividens, ignoro. an vero, quia corporum amans universum dæmonum genus est. nam

67. Inquirit sollicitè Trithem. in lib. quæst. ad Maximil. Cæsar quæst. 5. pygmæi & Gnomi, nymphæ & undenæ, Sylvii & Melusinæ, Vulcani & Salamandræ, impia Paracelsi opinio

καὶ οὐδὲ νῦν ἐπὶ μνήμης ἄγω. καί τι γὰρ ἔμελλον ἀποίσασθαι κέρδος, ὀνόματά τε αὐτῶν, καὶ οἷ αὐλίζεται γένος ἕκαστον, καὶ οἷς ἰνδάλλεται, καί τισι διαλλάττουσιν ἀλλήλων διαφοραῖς ἐκφροντίσας ἔχειν; διὸ καὶ ἕωλα ταῦτα παρῆκα διαῤῥυήσασθαι, ἐκ πολλῶν δ' ὀλίγ' ἄττα κατὰ νοῦν συνέχω, καὶ τούτων ὃ ἂν ζητήσῃς ἐρωτῶν, ἀκούσῃ. ΤΙ. καὶ μὴν αὐτὸ πρότερον βούλομαί τε μαθεῖναι, ὁπόσαι εἰσὶν αἱ δαιμόνων τάξεις. ΘΡ. [67] ἓξ καθόλου, ἐκεῖνος ἔλεγε τῶν δαιμόνων εἶναι γένη. οὐκ οἶδα εἴγε τοῖς τόποις συνδιαιρῶν, ἐν οἷς διατρίβουσιν, εἴτε τῷ φιλοσώματον εἶναι τὸ δαιμόνιον ἅπαν γένος.

Z εἶ-

---

sed cujus ordinis illi homines non Adamici? soboles τῶν ἐγρηγόρων γίγαντες. Ναφηλεὶμ, Ἐλιοὺδ, γένη τρία. Enoch. lib. 1. apocryphus Verum illa nota sunt ex maximi Scaligeri ad Eusebium Notis.

εἶναι δὲ καὶ τὴν 68. ἑξάδα σωματικὴν καὶ ἐγ-
κόσμιον. ἐν αὐτῇ γάρ εἰσιν αἱ σωματικαὶ
περιστάσεις. καὶ ὁ κόσμος κατ' αὐτὴν συνέστη.
εἶτα τῷ πρῶτον εἶναι τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τρί-
γωνον σκαληνόν. εἶναι γὰρ τοῦ μὲν ἰσοπλεύ-
ρου τὸ θεῖόν τε καὶ οὐράνιον, ὡς ἴσον ὂν
ἑαυτῷ καὶ πρὸς κακίαν δυσκίνητον. τοῦ
δ' ἰσοσκελοῦς τὸ ἀνθρώπινον, ὡς καθ'
ἓν σφαλλόμενον τὴν προαίρεσιν, ἐκ με-
ταμελείας δ' αὖ βελτιούμενον. τοῦ σκα-
ληνοῦ δὲ τὸ δαιμόνιον, ὡς ἄνισον καὶ μὴ
ἐγγίζον ὅλως τῷ ἀγαθῷ. εἴτε οὖν οὕτως
ὥστ' ἔχειν εἴθ' ἑτέρως, ἐξ ἐκείνου ἀπη-
ρίθμησε γένη. καὶ πρῶτον μὲν, ὃ τῇ
ἐπιχωρίῳ γλώττῃ βαρβαρικῶς ὀνόμαζε

69. λε-

(68 Habet ex Nicomachi Gerazeni θεολογ. is non ſolum σωματικὴν putat, ſed & τὴν τοῦ κόσμου κατὰ τὴν ἑξάδα τελειότητα probat. ſic intelliges Pſellum, ὁ κόσμος κατ' αὐτὴν συνέστη. Illius nomina inter iſtos nugicanoricrepos ἀῤῥενόθηλυς, γάμος

nam ſenionem quoque corporeum & mundanum eſſe. Eo enim continentur corporeæ circumſtantiæ, & ad ejus amuſſim mundus conſtitutus eſt. tum deinde, quia numerorum primus ſit hic triangulus ſcalenus, ſive obliquus. Iſopleuri enim ſeu æquilateri trigoni divinũ & cœleſte genus eſſe, quod æquale ſit, ſibique conſtet, nec facilè ad vitium moveatur. Iſoſcelis autem ſeu indirecti, humanum, quippe quod univerſum indicio delectuve aberret, at poſtmodum reſipiſcat & ad meliora denuò promoveat. Obliqui denique dæmoniacum: tanquam inæquale, nec ullo prorſus modo ad id quod bonum eſt animum appellens. Sive igitur hoc modo ſe rem habere cenſeret, ſive item alio, ſex ille genera enumeravit. Primumq; adeò, quod vernaculo ille ſermone, eoque barbaro,

---

οὐλομέλεια, ἁρμονία, ζυγία, ἀφροδίτη, γαμηλία, φιλοτησία, πανάκεια, ὑγιεια, quæ vide in Biblioth. Phot. & in ipſo Nicomacho, qui Lutetiæ editus, & in Anatol. qui accuratè & diligenter nugatur.

Leliurium nominabat, quo nomine διάπυρον, ſeu igneum denotatur. Hoc autem per aërem diſcurrit, qui ſupra nos eſt. Siquidem ex Lunæ adjacentibus locis, tan-

---

magorum Chaldaïcis id docebant, ἄλογος ψυχὴ, καθαρθεῖσα δι' ἀρετῆς, ἐν τῷ βίῳ, ἄνεισιν εἰς τὸν ὑπὲρ σελήνην τόπον, Magi ultimi ævi dæmones lunares agnoſcunt & ſolares. Lunares ἐκπλήκτους καὶ ἐκφρονας reddunt, quod etiam veteres Græcorum magi crediderunt, inde Luna ipſa Dionyſ. lib. 44. μανίης μεδέει, καὶ λύσσαν ἀγείρει, Solares in oculos jus habent, quos μετέχειν τοῦ φωτὸς ἡλιακοῦ, affirmant Magi quod ab Ægyptiis acceperunt, qui ἡλιακὸν φῶς κατοικεῖν ἐν ὀφθαλμοῖς dicebant. Porph. π. ἀποχ. ab utrisque Pythagoræi qui ἡλίου πύλας oculos vocabant Laërt. cæterum omnes τὴν ἐπιγείων κυρίαν, κόσμου τάξιν, οὐρανοῦ μορφὴν cum vocant, Lunam intelligunt, quæ μήτηρ κόσμου, pariter in Alexand. Aphr. ut obſervat vir doctus ad Horapoll. ſed & πλήκτρον κόσμου, quod alibi temerè non invenias, in Aſtrolog. Ms. Anonymo Regiæ Bibliothecæ notavimus, quo uſi ſumus beneficio eruditiſſ. Rigaltii, cui Muſæ omnes multum debent, debebunt.

69. λελιούριον. σημαίνοντος τοῦ ὀνόματος 70. τὸ διάπυρον. τοῦτο δὲ, περὶ τὸν ὕπερθεν ἡμῶν ἀέρα περιπολεῖν τῶν γὰρ περὶ 71. σελήνης τόπων,

69. Λελιούριον, τὸ διάπυρον. Mendoſa vox indubiè, vel hoc indicio certo, quod Syri, & Hebræi (quorum vox illa eſt) nunquam in formationibus nominum ל admittunt, ſcripſerat prorſus Pſellus, ſaltem ſcripſiſſe debuit, disjunctim λελ, ούριον ליל Lel, Nox, אור ur, ignis, & ούριον terminatione Græca, nemo qui Hebraicè ſciet, dubitabit de ea conjecturâ. Dæmonum primum genus ſic vocat, cujus appellationis cauſa cuique obvia eſt.

70. Ignei, qui οὐράνιοι Orpheo, alias ignei dæmones ſunt, οἱ πλανῆτες. Platonicis, Alcino. quia ſunt ἐκ πυρώδους οὐσίας. inde Theurgicis veterum Vulcani membra dicebantur Orph Αἰθὴρ, ἥλιος, ἄστρα, σελήνη, φῶς ἀμίαντον (lege σελήνης) ταῦτα γὰρ ἡφαίστοιο μέλη, θνητοῖσι προφαίνει. Forte & τὸ πῦρ σκιρτηδὸν λαμπόμενον ἐν θεοπτίαις, cauſa cur ignei dicti, diſtinguit Iamblich. illius ignis varias αὐγὰς, quem adi. ſed obſervatio prima Zoroaſtris eſt.

71. Aliqui tamen, illorum ſedem voluere, & animarum, imò καὶ ἀλέγειν ψυχῆς, in myſteriis

72. ὡς ἐξ ἱεροῦ τι βέβηλον ἀπελήλαθαι δαιμόνιον πᾶν. δεύτερον δὲ, τὸ ὑπὲρ τὸ περὶ προσεχέστατον, ἡμῖν ἀέρα πλαζόμενον, ὃ καὶ καλεῖσθαι παρὰ πολλοῖς ἰδίως 73. ἀέριον. τρίτον δὲ ἐπὶ τούτοις, τὸ 74. χθόνιον. τέταρτον τὸ 75. ὑδραῖόν τε καὶ ἐνάλιον.

πέμ-

72. In Ms. meo erat βλαβηρὸν ineptè prorſus in altero doctisſimi Morellii, quo uſi ſumus, βέβηλον, quod retinui, notisſimum κήρυγμα· ἑκὰς ἑκὰς ἔστε βέβηλοι, & ὅστις ἀλιτρός. corruptus tamen in illo ritu Porphyr. περὶ ἀποχ. κηρύγματι ἐξείργειν ἀπὸ τῶν περιῤῥαντηρίων τῶν ἱερῶν, τοὺς μεταιτίους τοῦ αἵματος ἀριθμίου, lege ἀρθμίου ex Heſych. nemo neſcit ἀρθμιον φιλίαν.

73. Magices auctores Platon. οἱ πορθμεύοντες τὰ παρ' ἀνθρώπων θεοῖς, καὶ τὰ παρὰ θεῶν ἀνθρώποις Porphyr. περὶ ἀποχ. volo periturae parcere chartae.

74. οἱ χθόνιοι vel ζαίμαιοι Perſarum, quod hactenus nemo vidit, ἔτυμον & cauſa nullibi, ſi excipias Graeculum Ms. ὁμοίως καὶ ἄρα (lege ἔρα, nam ita Graecis terra & Latinis dicta.) παρὰ τῶν Ἑλλήνων ὀνομάζεται. πέρσαι δὲ γῆν ζάμην λέγουσι, ὃ ἑρμηνεύεται κάτω. etiam σαββατιαῖοι Iudaeorum Magis aliquibus, qui illo Hebdomadae ultimo die quieſcere, nec quemquam laedere omnes terrae daemones affirmabant, quo nomine omnia pari-

tanquam ex ſacro profanum quippiam expulſum eſſe omne dæmoniorum genus. Secundum autem, quod per nobis contiguum aërem, & proximum vagatur, idque à multis propriò nomine Aërium vocari. Tertium, Terreſtre. Quartum, Aqueum & Marinum. Quintum, Subterraneum.

---

ter dicta quæ ſeptimum diem ſervare viderentur, Geographus anonymus ultimi ævi, ex Biblioth. Reg. τρίτον ὄρος ἐστι τὸ καλούμενον σαββατιὰν, ἔστιν δὲ πρὸς τὸ νότιον μέρος τῆς ἀνατολῆς, σαββατιὰν δὲ λέγεται διὰ τὸ βρύειν ποταμὸν ἐξ ἐκείνου, καὶ μὴ κινεῖσθαι τὸν ποταμὸν ἐν σαββάτῳ, ταῖς τοῦ Μωσέως ἡμέραις, ἀλλὰ μένειν ἀκίνητον. Fabuloſus ille fluvius extat pariter in Mandeuill Ms. qui autor nondum, quod ſciam, lucem vidit. ſed Philoſophis prorſus οἱ χθόνιοι vel καταχθόνιοι δαίμονες homines ſunt, ἡ γὰρ τοῦ καταχθονίου δαίμονος πρόσρησις, οὐδενὶ ἄλλῳ προσήκει, ἢ τῷ φύσει μὲν ὄντι ἀνθρώπῳ, σχέσει δὲ γενομένῳ δαίμονι. Hierocl. ad Pythag. nempe diſtinguebant, τρία λογικῶν γένη, τὸ πρῶτον τοὺς θεοὺς, τὸ μέσον αἰθέριον δαίμονας, καὶ ἥρωας, τὸ τρίτον καὶ χθόνιον ἀνθρώπους, ſed illa notiora ſunt.

75. νύμφαι τὰ ἐν γυναικείῳ σχήματι δαιμόνια. Theocr. Scholiaſt. Nebulo Græculus Ms. βασιλέα τῶν ὑδάτων φιλβὰν, ὅτις ἐστι βασιλεὺς τῶν θαλασσῶν. Stultum & impium,

Ultimum denique Lucifugum, vixque ſenſu prædítum. Cæterùm omnia hæc dæmonum genera Dei odio flagrare, atque hominibus adverſari. Ad hæc aliud alio, maloque pejus eſſe ajunt. Siquidem aqueum & ſubterraneum atq; Lucifugum etiam extremè malefica & pernicioſa ſunt. Hæc enim non phantaſmatis & illuſionibus animas lædere dicebat, ſed velut efferatiſſimas feras inſilientia, hominum internecionem accelerare. Aqueum quidem navigantes ſuffocans. Subterraneum autem & lucifugum, viſcerum, ſi ſinantur, penetralibus ſeſe inſinuantia, & in quoſcunque homines inciderint, eos occupantia, ſuffo-

76. Terræ canes veteribus Magorum ex Magiſtro Zoroaſt. ἐκ δ' ἄρα κολπῶν γαίης θρώσκουσι ὔποτ' ἀληθὲς σῆμα, βροτῷ ἀνδρὶ, χθόνιοι κυνὲς δείκνυντες. à Magis accepere Philoſophi. Prorſus hunc locum habuit in mente Procl cum ſcriberet in Heſiod. εἰκότως εἰς τὸν ὑποχθόνιον τόπον καταδύντες, ὡς ὂν τὸ ἀτμητὸν συνέχων τοῦ κόσμου, καὶ τὸ θυροφανὲς τῶν

πέμπτον, τὸ 76. ὑποχθόνιον. ἔσχατον δὲ, τὸ μισοφαὲς καὶ δυσαίσθητον. εἶναι δὲ πάντα ταῦτα τῶν δαιμόνων θεομισῆ καὶ ἀνθρώποις πολέμια. πλὴν εἶναι κακοῦ φασι κάκιον. τὸ γὰρ ὑδραῖόν τι καὶ ὑποχθόνιον, ἔτι δὲ καὶ τὸ μισοφαὲς, ἐσχάτως ἐπιχαιρέκακα καὶ ὀλέθρια. ταῦτα γὰρ μὴ φαντασίαις καὶ λογισμοῖς τὰς ψυχὰς ἔφη κακύνειν, ἀλλ' 77. ἐναλόμενα, καθάπερ τῶν θηρίων τὰ ἀγριώτατα, τῶν ἀνθρώπων ἐπισπεύδειν τὸν ὄλεθρον. τὸ μὲν ὑδραῖον ἀποπνίγον τοὺς πλαζομένους ἐν ὕδασι. τὸ δ' ὑποχθόνιον καὶ τὸ μισοφαὲς ἐντὸς εἰ συγχωροῦνται παραχωροῦντα τῶν σπλάγχνων, καὶ οὓς ἂν εὕροι κατα-

δαιμόνων γένος, οὓς κύνας εἴωθε τὰ λόγια καλεῖν. κυνώδη φάσματα quæ τελουμένοις apparebant, notissima sunt, ab utrisque Christiani acceptum usurparunt. Illustris locus in Athanas. in vit. Anthon. ὁ μὲν οὖν ἐχθρὸς (διάβολος) μετὰ τῶν ἑαυτοῦ κυνῶν τοσαύτας ἔχει τὰς πανουργίας.

77. Ἐναλόμενα, ἐναλλόμενα ἀνθρώποις.

κατέχοντα, κατάγχοντα, καὶ 78. ἐπιλή-
πτους καὶ ἔκφρονας ἐργαζόμεθα. τοὺς δ' ἀερίους τε καὶ χθονίους, τέχνῃ καὶ περινοίᾳ μετιέναι καὶ ἐξαπατᾶν τὰς ἀνθρώπων γνώμας. καὶ πρὸς πάθη καθέλκειν ἄτοπα καὶ παράνομα. πῶς δὲ, εἶπον ἐγὼ, καὶ τί ποιοῦντες ἐνεργοῦσι ταῦτα; πότερον
79. κατάρχοντες ἡμῶν, καὶ οἱ ἂν βούλοιν-
το, καθάπερ ἀνδράποδα περιάγοντες; οὐ κατάρχοντες ἡμῶν, ἦ δ' ὃς ὁ μάκρος. ἀλλ' εἰς ὑπόμνησιν ἄγοντες. τῷ γὰρ ἐν ἡμᾶς φανταστικῷ συνεγγίζοντες πνεύματι, πνεύματα καὶ αὐτοί γε ὄντες, τοὺς τῶν παθῶν καὶ τῶν ἡδονῶν ἐνηχοῦσι λόγους. οὐ φω-

78. Curabantur hora diei decima, cum oleo & aqua. Apollon. Mathemat. ἐν τῇ ἑνδεκάτῃ ἡμέρᾳ Magico Ms. X. (hora scilicet) ἐν ᾗ ἐνοῦσιν (lege ὑμνοῦσιν) τὰ ὕδατα (τὸν θεὸν δηλονότι) καὶ πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ἐπιπολάζει αὐτοῖς καὶ ἁγιάζει αὐτά, εἰ γὰρ μὴ οὕτως ἦν, ἔβλαπτον ἂν οἱ πονηροὶ δαίμονες ἀνθρώπους, ἐν ταύτῃ ἐὰν ἄνθρωπος ἄρῃ τὸ ὕδωρ, καὶ μίξει, μετὰ τοῦ ἐλαίου, πᾶν ἴαται, καὶ δαιμονῶντας καθαίρει, καὶ δαίμονας ἀπελαύνει. Nugæ at illud πνεῦμα θεοῦ ex illo est,
ורוח אלהים מרחפת על פני המים

ſuffocantia, comitialique morbo, & phreneſi exagitantia. Dæmonas autem Aërios & Terreſtres arte verſutiaque mentes hominum ſubire & fallere. atq; ad abſurdos quosvis affectus & exleges impellere. Qui verò, inquam, quidve facientes hæc operantur? an quia nobis imperant, & quo velint, tanquam mancipia circumagunt? Non quia nobis imperent, Marcus inquit, ſed quia nos commonefaciant. Phantaſticum enim ſeu imaginativum, quo præditi ſumus, ſpiritum ſubeuntes, utpote ſpiritus & ipſi, neſcio quos affectuum voluptatumque ſermones inſuſurrant, non quod

---

& Spiritus domini ferebatur ſuper aquas.

79. & ſolvit hoc dubium Theodor. Abucara Carum Epiſcopus, quem Turriano debemus, οὐχ οὕτως λέγομεν κύριον ἡμῶν γεγονέναι τὸν διάβολον ὡς βίᾳ κρατοῦντα, ἀλλ᾽ ὅτι ἀθετήσαντες διὰ τῆς ἁμαρτίας, λοιπὸν ὡς νοσεροὶ, καὶ εὐχείρωτοι τῷ διαβόλῳ γενόμεθα, ῥαδίως καὶ εὐχερῶς εἰς τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ ἡδονὰς ἐναγόμενοι. Iſta ſanæ & veræ Theologiæ congruunt.

quod voces aërém ferientes & sonoras emittant, sed susurros quosdam, quibus verba sua suggerunt. At fieri nequit, inquam, ut verba sine voce proferant. Fieri, inquit ille, potest, si hoc apud te reputes, Ei nimirum, qui loquitur, si sit eminus, elatiore vociferatione opus esse, qui cominus in audientis aurem sensim quæ vult insusurrat. Quod si animæ quoque Spiritum subire posset, nullo ei susurro esset opus, at sermo quicunque tandem adlubesceret, tacita quadam via, sine ullo strepitu ad locum sibi destinatum perveniret: quod animis etiam egressis à corporibus inesse ajunt, siquidem & ipsi inter se citra strepitum colloquuntur. Eodem prorsus modo ipsi quoque dæmones nobiscum clam confabulantur, ita ut ne sentiamus quidem, undenam bellum nobis ingruat. Nec est quod super hac re quicquam addubites, si quid in aëre accidat animadvertes. Quemadmodum enim sole lucente hic varios colores &

for-

80. Vide quæ Tzez. ad Lycophr. solens nugatur, de illis animarum inter se, quæ ex-

φωνὰς ἀφιέντες τὰς μετὰ πληγῶν καὶ ψόφων, ἀλλὰ ψόφον τοὺς παρ' ἑαυτῶν ἐνιέντας λόγους. ἄπορον, ἦν δ' ἐγὼ, ἐνιέναι φωνῆς ἄνευ λόγων. οὐκ ἄπορον, ἦ δ' ὃς ἦν ἐκεῖνο ἐνθυμηθῇς, ὡς ὁ λέγων πόρρωθεν μὲν ὢν. ἰσχυροτέρας δεῖται κραυγῆς. ἀγχοῦ δὲ γενόμενος εἰς τὸ τοῦ ἀκούοντος οὖς ψιθυρίζων ὑποφωνεῖ. καὶ εἰ ἐνῆν αὐτῷ συνεγγίσαι πνεύματι τῆς ψυχῆς, οὐδενὸς ἂν ἐδεήθη ψόφου, ἀλλ' ἦν ὁ κατὰ βούλησιν λόγος ἀψόφῳ κελεύθῳ πρὸς τὸ δεχόμενον ἐγγινόμενος, ὅ φασι κἂν ταῖς 80. ψυχαῖς ταῖς ἐξιούσαις τῶν σωμάτων εἶναι; καὶ γὰρ καὶ ταύτας ἀπλήκτως ὁμιλεῖν ἀλλήλαις. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον, καὶ δαίμονες ποιοῦνται τὴν ὁμιλίαν λανθάνοντες, ὡς μηδ' ὁπόθεν ἡμᾶς ἐστιν ὁ πόλεμος συνεσθάνεσθαι. καὶ οὐ χρή σε περὶ τούτου διαπορρεῖναι τὸ περὶ τὸν ἀέρα συμβαῖνον κατὰ νοῦν λαβόντα. καθάπερ γὰρ ἀκτῖνος οὔσης οὑτοσὶ χρώματα καὶ μορ-

audiebantur, colloquiis,

μορφὰς λαμβάνων εἰς τὰ πεφυκότα δέχεσθαι διαδίδωσιν, ὡς ἐπὶ τῶν ἐνόπτρων καὶ τῶν πέκλων ὁρᾶν ἐστιν. οὕτω δὴ καὶ τὰ δαιμόνια, καὶ σχήματα καὶ χρώματα, καὶ [81] ὁποίας ἂν αὐτοὶ βούλονται μορφὰς εἰς τὸ ψυχικὸν καὶ ἡμέτερον πνεῦμα, ταῦτα διαπορθμεύουσι, καὶ πολλὰ ἡμῖν ἐντεῦθεν παρέχουσι πράγματα, βουλὰς ὑποτιθέντες, ἀνακινοῦντες μνήμας ἡδονῶν. εἴδωλα παθῶν θαμὰ παρενοχλοῦντες, ἐγρηγορέσι τε καὶ καθεύδουσιν. ἐνίοτε δὲ καὶ τὰ ἐν ἡμῖν [82] ὑπογάστρια [83] γαργαλισμοῖς ἐρεθίζοντες, εἰς ἐμμανεῖς καὶ παρανόμους ἔρωτας ὑποθήγουσι. καὶ μάλιστα ἥν τε καὶ

τὰς

81. Negant Magi, imò ſecundum ſydus ſuum, cuique proprias formas aſſerunt, has vide, aut potius ne vide, in ſacerrimo Tenebrione, qui apud Beringos fratres fictitios editus, prodiit.

82. Olympiodor. τὰ ὑπογάστρια πάθη ἀνακινεῖται. Hi ſunt qui φίλτρα vel ἀγώνιμα ut loquitur Epiphan. curant. Magi σωτῆρας ἀγάπης vocant, ſtul-

formas aſſumit, atque in corpora eorum capacia transmittit, ut in ſpeculis videre eſt: ſic etiam dæmonia figuras & colores, & quaſcunque voluerint formas aſſumentia, eas in animalem ſpiritum noſtrum traiiciunt, eoque pacto multa nobis negocia faceſſunt, dum conſilia ſuggerunt, formas ſubindicant, voluptatum memoriam refricant, & affectuum idola ſimulacráve ſubinde nobis tam vigilantibus quàm dormientibus excitant, imò etiam membra ventri ſubjecta titillationibus & illecebris demulcent, atque in væſanos & execrandos amores ſuccendunt & inflammant tumque maximè, ſi

---

tiſſimus Græculus οἱ τῆς ἀγάπης σωτῆρες παραστήσατέ μοι τὴν ἐρωμένην, καὶ εὐθέως παραστήσουσιν αὐτὴν κρούουσαν τὴν θύραν, καὶ λέγουσαν ἄνοιξον.

83. Accepit ab Athanaſio apud quem πνεῦμα πορνείας ſic loquitur ἐγὼ τὰ εἰς γαργαλισμοὺς κατὰ τῶν νέων ἀνεδεξάμην καὶ πνεῦμα πορνείας κέκλημαι. Idem antea γαργαλίζειν dixit quod Pſell. γαργαλισμοῖς ἐρεθίζειν.

calores humidos, nobis à natura insitos, cooperatores habeant. Atque hunc quidem in modum dæmones hi, assumpta Orci galea, hominum animas miro artificio, miraque versutia conturbant. Reliqua vero dæmonum genera insulsa, ne micam quidem salis habent, neque tumultuari norunt: molesta sunt tamen & valde abominanda, Charonæique spiritus more ludunt. Quemadmodum enim fertur ille corrumpere quicquid admotum fuerit, sive sit quadrupes, sive homo, sive volucris. eodem prorsus modo terrifica quoque hujusmodi dæmonia gravibus damnis eos afficiunt, in quoscunque tandem inciderint, quippe quæ corporibus & animis noceant; habitusque naturales evertant, nonnunquam etiam igne, aquâ,

&

84. ταύτην ἔχων, αὐτὸς μὲν οὓς ἤθελεν ἔβλεπεν, ὑπὸ ἄλλων δὲ οὐχ ἑωρᾶτο. Apollodor. lib. 2. Bibl. utitur Eustathius Ms. καθ᾽ ἱσμ. καὶ ὑσμιν. πρὸς τοὺς ἐπικρύπτοντας ἑαυτοὺς διά τινων μηχανημάτων, ut alii omnes Homeri interpretes somniant. Ἀθάνατόν τι νέφος ὃ περιβάλλονται οἱ θεοὶ, ὅταν θέλωσιν ἀλλήλοις μὴ γινώσκεσθαι.

τὰς ἐν ἡμᾶς ἐνθέρμους ὑγρότητας λαβῶσι συνεργούς. ἀλλ' οὕτω μὲν οὗτοι τὸ αἴδοιον ὑποδύντες κυνέην 84. ἐπιταράττουσι τὰς ψυχὰς σὺν τέχνῃ καὶ μάλα σοφιστικῶς. τὰ δ' ἄλλα δαιμόνων γένη, σοφὸν μὲν εἶδεν οὐδέν, οὐδὲ ῥαδιουργεῖναι ἐπίσταται. χαλεπὰ μέν τοι καὶ δεινῶς ἐστὶν εἰ δεχθῇ καὶ τὸν 85. χαρωνείου πνεύματος τόπον βλάπτοντα. καθάπερ γάρ φασι διαφθείρειν τοῦτο, πᾶν τὸ προσπελάζον, κἂν πετραῖον, κἂν ἄνθρωπος, κἂν πτηνὸν ᾖ. κατὰ τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ τὰ δυσάντητα ταῦτα δαιμόνια λυμαίνεται δεινῶς οἷς ἂν ἐμπεσόντα τύχοι δοκοῦντάς τε καὶ σώματα καὶ ψυχάς, καὶ τὰς κατὰ φύσιν ἕξεις ἐκτρέποντα. ἔστι δ' οὖν καὶ προσαπολλύντα πυρὶ καὶ ὕδατι

85. Deerat πνεύματος in meo, sed repoſui ex Morelliano. Photi. in Iſidor. vit. ex Damaſc. καταβάσιον ὑπέκειτο θανασίμους πνοὰς παρεχόμενον. Ecce τὸ χαρώνειον. In Apollinis fano Hierapoli, illa nora ſunt, ut & fuiſſe νομοφυλακίου θύραν, δι' ἧς οἱ καταδίκοι τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἐξήγοντο, unde & χαρώνειος θύρα in Zenob. & Diogenian. Adagium vulgare.

καὶ κρημνῷ, μὴ μόνον ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀλόγων ἔνια ζώων. ΤΙ. τί δὲ βούλεται τούτοις τὸ καὶ τοῖς ἀλόγοις ἐπεισπίπτειν ζώοις. καὶ γὰρ καὶ κατὰ τὴν 86
γάργεσαν περὶ χοίρων γεγονέναι, τοῦτο τὰ ἄχραντα διδάσκουσι λόγια. πολέμια μὲν οὖν ἀνθρώποις ὄντα, κακοῦν αὐτοῖς οὐδὲν ἐστὶ θαυμαστόν. τὸ δὲ καὶ τοῖς ἀλόγοις ἐπεισπίπτειν ζώοις, τίς ὁ λόγος; ΘΡ. καὶ ὁ μάρκος, οὐ διὰ μίσους εἶπεν οὐδὲ τοῦ βούλεσθαι κακοῦν, εἰς ἔνια τῶν ζώων ἐφάλλεται, ἀλλ' ἐφιέμενα ζωώδους θερμότητος. τοῖς γὰρ μυχαιτάτοις τόποις συνδιαιτώμενα, ψυχροῖς ἐσχάτως καὶ ἀνίκμοις οὖσι, πολλῆς πληροῦται τῆς ἐκεῖθεν ἐμψύξεως, ὑφ' ἧς πιλούμενα καὶ θλιβόμενα, νοτερᾶς ἐρᾷ καὶ ζωώδους θέρμης καὶ ἵν' ἀπολαύσῃ ταύτης, καὶ ἀλόγοις ζώοις ἐνσκήπτει, καὶ ἐπὶ

87. βα-

86. S. S. Matth. 8. ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν χοίρων, &c.

& præcipitio, non ſolùm homines, verum etiam animalia nonnulla perimant. Tim. Quid autem eo ſibi volunt, quod in bruta qnoque animantia irruant? Siquidem & apud Gergeſam in porcos accidiſſe, ſacræ teſtantur literæ. Quia certè hominibus hoſtiliter adverſantur, iccircò, quòd eis maleſaciunt, mirum non eſt. quanam verò ratione moveantur, ut in bruta etiam animantia impetum faciant? Thr. Marcus adhæc ita reſpondebat. Dæmones, inquiens, non iccircò impetum in animalia nonnulla faciunt, quia ullo ea odio proſequantur aut quia eis nocere velint; ſed quia mirum in modum animali calore capiantur. Nam cum in profundiſſimis locis verſentur, quæ frigida extremè ſiccaque ſunt, fit ut multum frigiditatis inde ſibi contrahant, qua quidem contracti atque afflicti, humidum & animalem calorem appetunt, quo ut potiantur, in bruta quoque animalia inſiliunt, & in

balnea concavaque loca penetrant. Ignis enim ſolisque calorem, quia urit & exſiccat, averſantur: animalem verò, tanquam humiditate temperatum, libenter amplexantur, maximeque hominum, congruum quidem illum & temperatum, in quos infuſi dici non poteſt quantum tumultum excitent. poris nimirum, quibus ſpiritus animalis inhæret, oppletis, ſpirituque, præ corporum, quibus præditi ſunt, craſſitudine, velut in anguſtias redacto, & compreſſo. ex quo fit, ut & corpora concutiantur, eorumq; præcipuè facultates malè afficiantur, motusque obtuſiores fiant & hebetiores. Quod ſi dæmon irruens

---

87. Dæmones balneares καὶ βλάπτοντες, inter Paganos, Eunap. in Porphyr. φησὶ δὲ καὶ δαιμόνων τινὰ φύσιν ἀπὸ λουτροῦ τινὸς διώξαι καὶ ἐκβαλεῖν, Καυσάνθα τοῦτον ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι. Inter Chriſtianos etiam, qui ſæpius illos è pluribus balneis ejecere, Gregor. Nyſſen. in vit. Greg. Thaumat. ἑσπέρας δὲ, τῆς πόλεως ἐντὸς γεγονὼς, καὶ κοπώδης ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, λουτρῷ θεραπεῦσαι τὸν κόπον ἀναγκαῖον ᾠήθη, ἐπεκράτει δὲ κατὰ τὸν τόπον ἐκεῖνον δαίμων τις ἀνθρωποκτό-

87· βαλανεῖα καὶ 88· βόθρους ἵεται. τὴν γὰρ τοῦ πυρὸς καὶ τὴν ἡλιακὴν, ὡς καυστικὴν καὶ ξηραίνουσαν ἀποστρέφεται· τὴν δὲ τῶν ζώων ὡς σύμμετρον οὖσαν καὶ μεθ' ὑγρότητος, ἡδέως ἀσπάζεται. καὶ μάλιστα τὴν τῶν ἀνθρώπων, ὅσον καὶ εὔκρατον· εἰς οὓς εἰσκρινόμενα κλόνον οὐ μέτριον ἐργάζεται. τῶν πόρων μὲν ἐν οἷς ἐνίδρυται τὸ πνεῦμα τὸ ψυχικὸν πληρουμένων, καὶ ὑπὸ τῆς τῶν ἐν αὐτοῖς σωμάτων παχύτητος. στενουμένου δὲ καὶ διωθουμένου τοῦ πνεύματος, ἐξ οὗ συμβαίνει κραδαίνεσθαί τε τὰ σώματα καὶ τὰς ἡγεμονικὰς δυνάμεις κακοπραγεῖν. ἐμπλήκτους τε τὰς κινήσεις ἀποτελεῖσθαι καὶ

ιος, ἐπιχωριάζων τῷ ἄντρῳ, οὐχ ἡ φθοροποιὸς δύναμις, ἐνεργὴς μετὰ τὸ σκότος κατὰ τῶν προσεγγιζόντων ἐγίνετο, καὶ τούτου χάριν ἄβατον ἦν μετὰ τὰς τοῦ ἡλίου δυσμὰς τὸ ἄντρον ἐκεῖνο, καὶ ἀνενέργητον.

88. Maximè περὶ ὑποχθονίων, inde illis procuratæ in fossis devotiones, βόθρον πυγούσιον ἔνθα καὶ ἔνθα, καὶ ἔντομα μήλων, exſpectes eadem à ſummo minimoque.

καὶ πημμελεῖν. κἂν μὲν τῶν ὑποχθονίων ὁ ἐνσκήψας ᾖ, κραδαίνει, καὶ παραφθείρει τὸν κατεχόμενον, καὶ [89] φθέγγεται δι' αὐτοῦ, καθάπερ ἰδίῳ χρώμενος ὀργάνῳ, τῷ τοῦ πάσχοντος πνεύματι. εἰ δέ τις τῶν λεγομένων μισοφαῶν ἐπεισφρήσας λάθοι, πάρεσιν ἐπάγει, καὶ φωνὴν ἐπέχει· καὶ ὅλως τὸν ἁλόντα νεκρῷ παραπλήσιον ἐργάζεται. τοῦτο γὰρ τὸ γένος, ὡς ἐν δαίμοσιν ἔσχατον ὄν, γεωδέστερόν ἐστι, ψυχρόν τε καὶ ξηρὸν ἐσχάτως. καὶ ὅτῳ ἂν ἐμπέσοι λαθὸν, πᾶσαν δύναμιν ψυχικὴν ἀμβλύνει καὶ ἀμαυροῖ. ἀλόγιστον δὲ ὂν καὶ πάσης νοερᾶς θεωρίας ἀπολειπόμενον, ἀλόγῳ τε διοικούμενον φαντασίᾳ, καθάπερ τῶν θηρίων τὰ δυσμαθέστερα, οὐκ ἐπιτίμησιν δέδοικεν. καὶ διὰ τοῦτο πολλοὶ εὐλόγως ἄλαλον καὶ

89. Per os, an per ventrem? ut εὐρυκλεῖς vel ἐγγαστρίμυθοι, quos vocabant σακχούρας Babylonii, Iamblichus in βαβυλωνικοῖς, apud Photi, καὶ ἐγγαστρίμυθοι δὲ καί φασιν ὡς Ἕλληνες μὲν εὐρυκλέας λέγουσι,

irruens ex subterraneorũ genere ſit, hominem poſſeſſum concutit & diſtorquet, atque per eum loquitur, ſpiritu patientis utens, non ſecus atque proprio quodam inſtrumento. Si quis autem eorum, qui Lucifugi dicuntur, clam irrepſerit, relaxationem ſeu remiſſionem inducit, vocem reprimit, & eum quem invaſit, mortuo prorſus aſſimilem efficit: Hoc enim genus, tanquam dæmonum extremum, magis terrenum eſt, ſummeque frigidum & ſiccum, & quemcunque clam invaſerit, omnem in eô facultatem naturalem hebetat, & obtundit. Quia verò rationis expers eſt, omnique intelligendi & percipiendi vi & acumine caret, phantaſiaque ſeu imaginatione rationis experte regitur, ut ea, quæ ex animalibus efferaciora ſunt, eo fit, ut increpationem minimè timeat, eaque de cauſa meritò à plerisque mutum

&

Βαβυλώνιοι δὲ σακχούραν. σακχούρα est μαινομένη, κάτοχος, μεθύουσα, Deo plena, ebria vates, שכרה, aliàs Hebræis בעל אוף

& ſurdum appellatur. Nec fieri poteſt, ut eorum qui ab eo correpti ſunt, ullus alio modo liberetur, quàm divina potentia, quæ oratione atque jejunio conciliatur. At ô Marce, inquam, alia quædam his diverſa Medici nobis perſuadere conantur, dum hujusmodi affectus non à dæmonibus procedere dicunt, ſed potius ab humoribus, articulis, & ſpiritibus malè affectis. verbi gratia, pharmacis & diætis, ſeu quibusdam vivendi legibus, non autem epodis ſeu incantationibus & expiationibus eos curare nituntur. Nec verò mirum eſt, Marcus ait, quòd hæc dicant Medici, qui præter illa, quæ ſenſu percipiuntur, nihil norunt, ſed ſolis cor-

90. Hoc genus eſt quod θηριοφανὲς vocant Theurgi, Procl. ad Heſiod. de illo ſatis ſuperq; viri docti.

91. Docet poſt Chriſtum Anthonius in Athanaſ. εὐχαῖς γὰρ καὶ νηστείαις καὶ τῇ ἐπὶ τὸν κύριον πίστει, πίπτουσιν εὐθὺς ἐκεῖνοι.

92. Facile fuit reponere ἱερ' ἄπλα. Vide quæ de ἄπλα doctiſſimus Mauſſac ad Harpocr. notavit, quo in auctore, immane, quantum ſupra omnes vidit.

καὶ 90. κωφὸν καλεῖται. καὶ τῶν ἀλόντων τίς οὐκ ἂν ἄλλως 91. ἀπαλλάττοιτο, εἰ μὴ παρὰ δυνάμεως θείας, προσευχῇ καὶ νηστείᾳ προσγινομένης. ἀλλ' ὦ μάρκε εἶπον, 92. ἕτερ' ἄττα πείθουσιν ἡμᾶς φρονεῖν ἰατρῶν παῖδες οὐ δαιμόνων ἔκγονα τὰ πάθη ταῦτα λέγοντες εἶναι. χυμῶν δὲ καὶ αὐχμῶν καὶ πνευμάτων μοχθηρῶν ἐχόντων, ἀμέλει φαρμάκοις καὶ διαιτήμασιν, ἀλλ' οὐκ 93. ἐπῳδαῖς ἢ καθαρμοῖς ταῦτα θεραπεύειν, ἀποπειρῶνται. καὶ οὐδὲν θαυμαστὸν, ἦ δ' ὃς ὁ μάρκος, εἰ ταῦτα λέγοιεν ἰατροὶ, μηδὲν εἰδότες ὑπὲρ τὴν αἴσθησιν, ἀλλ' εἰς 94. μόνα τὰ

93. μέλη πρὸς νόσους σωμάτων παιώνια vocat Malch. in Pythag. ἐπῳδὰς πρὸς τὰ ἀῤῥωστήματα. Iamblich. de illis nemo non dixit.

94. Injuriè contra Medicos, quasi hoc dicit, Latine extulisset Perſ.

Curvæ in terras animæ & cœleſtium inanes. Philoſophis eſſet σωματοῦν τὴν ψυχὴν, cum εἰς μόνα τὰ σώματα παρακύπτει. Porphyr. quod alias dicebant, ἀνάβασιν καὶ κατάβασιν ψυχῆς, θεὸν ἢ θῆρα γίνεσθαι. Pythag. πτεροφυΐαν ἢ πτερορρυΐαν Ænæ. Gaz. in Theoph. ſed huius loci illa non ſunt.

σώματα παρακύπτοντες. πλὴν ἐκεῖνα καλῶς εἶχεν οἴεσθαι, μοχθηρῶν ἔκγονα χυμῶν, κάρους, κώματα, μελαγχολίας, φρενίτιδας, ἃ καὶ παύουσιν ἐπαντλοῦντες, ἢ κενοῦντες, ἢ 95· ἐπιπλάττοντες, ἐνθουσιασμὸν δὲ καὶ μανίας καὶ κατοχὰς, ἐν οἷς ὁ μὲν ἀλλους οὐδέν ἐστιν 96· ὥστε ἐνεργεῖν, οὔτε κατὰ νοῦν καὶ λόγον, οὔτε κατὰ φαντασίαν καὶ αἴσθησιν. ἕτερον δέ ἐστι τὸ κινοῦν καὶ ἄγον, λέγοντε 97· ἅπερ ὁ ληφθεὶς οὐκ οἶδε. κ

95. ἐπαντλοῦντες, κενοῦντες, verba quæ Medicorum filii norunt, etiam ἐπιπλάττοντες καὶ ἐπιπλάττειν. Tamen malo ἐπιπάσσοντες, φάρμακα χρι- ἢ ἐπίπαστα. Theocrit. Schol. φαρμάκων τὰ μὲν χριστὰ, ἤγουν ἅπερ χριόμεθα εἰς θεραπείαν. τὰ δὲ πι- ἤγουν ἅπερ πίνομεν. τὰ δὲ ἐπίπαστα, ἤγουν ἅπερ ἐπιπάττομ- Corruptus est turpiter in hac voce Æschyl. προμ. δεσ.

> Τὸ μὲν μέγιστον εἴ τις εἰς νόσον πέσοι
> Οὐκ ἦν ἀλέξημ' οὐδὲν, οὐδὲ βρώσιμον
> Οὐ χριστὸν, οὐδὲ πιστὸν, ἀλλὰ φαρμάκων
> Χρείᾳ κατεσκέλλοντο.

Prorsus legendum est οὐ χριστὸν, οὐδὲ παστὸν, sed scias, antiquissimum illud mendum etia

corporibus attendunt. Cæterùm hæc meritò à malè affectis humoribus procedere censeantur, gravedines, lethargi, atræ biles, phreneses seu deliria, quæ quidem curant illi & tollunt, vel exhauriendis evacuandisque humoribus, vel corporis vacui repletionibus, vel unguentis. Enthusiasmos autem, insanias, & catochas seu spiritus immundos, quibus qui correptus est, & detentus, nihil quicquã agere potest omnino, neque mente, neq; sermone, neque phantasia seu imaginatione, neq; sensu:

Græcus Scholiast. probat, οὐκ ἦν οὐδὲν βοήθημα θεραπείας, οὔτε διὰ βρώσεως πρὸς φερόμενον, οὔτε δι' ἐπιχρίσεως, τοῦτο δὲ δηλοῖ τὸ πιστὸν, (quantum se torquet ut ineptiat) ἀπὸ τοῦ πίω, πίσω ῥῆμα τος. qua Analogia? quidquid agat nunquam πιστὸν in ullo auctore, ἀντὶ ποτοῦ reperiet, sed verius est ignorasse eum linguam suam.

96. οἷός τε ἐνεργεῖν, οἷος, ἱκανὸς, δεινὸς ἐνεργεῖν. Non dubitabunt qui Græcè scient. sed & ὅστε non est sine exemplo.

97. Ex vatis motu, numinis potestatem & cujus compos fieret ultimæ, mediæ vel supremæ in Theologicis conjectabant. vide Iamblich.

at aliud quiddam eſt, quod eos movet & agitat, eaque loquitur, quæ ab eo qui correptus eſt ignorantur. idemq; futurorum non nihil interdum prædicit, qua, quæſo ratione hoc loco motus materia vitiatos appellaverimus. Tim. Age verò, mi Thrax, num & tu Marco talia dicenti aſtipularis? Thr. Quidni aſſentiar, Timothee, eorum præſertim memor, quæ de dæmoniacis divina percurrerunt Evangelia? ejusque quod viro Corinthio Pauli juſſu obtigit. multorum etiam & mirandorum, quæ de ipſis in Patrum libris legimus. eorum denique, quæ ipſe his oculis Elaſone vidi, & his auribus audivi. Siquidem eô in oppido vir quidam neſcio quo poſſeſſus dæmone, cum pleraque Phæbadum oracula reddentium more vaticinaretur, tum de me quoque non pauca prædixit. Cum enim aliquando multitudinem eorum, quos profanis ſacris ſuis initiaverat, in unum convocaſſet, ſciatis, inquit, auditores, ſciatis, virum quendam adverſum nos emittendum, qui religionem noſtram perſequetur, & ceremonias noſtras abolebit.

ἢ τῶν μελλόντων ἐστὶν ὅτε προαγορεύων. πῶς οὖν ταῦτα φῶμεν ὕλης πλημμελεῖς κινήσεις. ΤΙ. τί οὖν, ὦ Θρᾷξ, ταῦτα λέγοντι τῷ μάρκῳ, καὶ αὐτὸς ξυνάδεις; ΘΡ. πάνυ μὲν οὖν Τιμόθεε. πῶς γὰρ οὔ; μεμνημένος ἐκείνων ἃ περὶ δαιμονόντων τὰ θεῖα διέξησιν εὐαγγέλια. καὶ ὃ περὶ τὸν κορίνθιον γέγονεν ἄνδρα, Παύλου κελεύοντος, ὁπόσα τε τοῖς πατέρων δέλτοις ἐκφέρεται περὶ αὐτῶν πολλὰ καὶ θαυμάσια. προσέτι δὲ καὶ ὧν αὐτὸς αὐτόπτης τε καὶ αὐτήκοος ἐν ἐλάσσονι γέγονε. κατὰ τοῦτον γὰρ ἀνήρ τις ἐνεργούμενος δαιμονί τῳ, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα χρησμολογῶν ἀπεφοίβαζεν, οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ περὶ ἐμοῦ προηγόρευε. πλῆθος γάρ ποτε τῶν τελουμένων παρ' αὐτῷ συστήσας, ἴστε, ὦ πάρεδροι, ἔφη, ἴστε, μέλλειν ἄνδρα καθ' ἡμῶν ἐκπεμφθήσεσθαι, παρ' οὗ διωχθήσεται τὰ τῆς ἡμῶν θρησκείας, καὶ τὰ τῆς λατρείας ἐκπεμφθήσεται.

τούτῳ μετὰ πολλῶν καὶ αὐτὸς ἁλώσιμος
ἔσομαι. πλὴν βουλομένῳ με δεσπότ[η]
μετὰ πεῖραν πολλὴν εἰς τὸ Βυζάντιον ἀνα-
γεῖν, οὐκ ἔξεσαι σοι, κἂν πολλάκις κά-
μῃ. ταῦτα προὔλεγε μηδέπω μου μ[…]
δὲ τὰς περὶ τὸ Βυζάντιον παρελθόντ[…]
κώμας. ὑπέγραφε δέ μου καὶ τὸ χ[…]
μα καὶ τὴν 98. ἀναβολήν, καὶ αὐτό μου […]
ἐπιτήδευμα. καὶ πολλοὶ φοιτῶντες ἐκεῖ[…]
θεν, ταῦτα ἐπήγγελλον. ὀψὲ δ' αὐτὸν ἐγ[…]
καταλαβών, ἠρόμην ὁπόθεν τὸ προλέγει[ν]
αὐτῷ περιγέγονε. μὴ θέλων δὲ ἐξενεγ-
κεῖν τὸ ἀπόρρητον, ὅμως τὴν 99. λακωνικὴ[ν]
πεπονθὼς ἀνάγκην, τὸ ἀληθὲς ἐξεῖπ[ε]

ἐ[…]

98. Legebatur in Ms. meo ἀναλοβὴν, & q[…]
monachus eſt qui de ſeipſo loquitur, inclina[…]
animus ut reſcriberem ἀνάλαβον. ἀνάλαβος m[…]
nachorum veſtis notiſſima, ejuſque forma […]
Doroth. Doct. 1. ὁ ἀνάλαβος τίθεται σταυρο[…]
ἐπὶ τοὺς ὤμους ἡμῶν, τουτέστι, τοῦ σταυροῦ τὸ σύμβολον β[…]
στάζομεν εἰς τοὺς ὤμους ἡμῶν, καθὼς λέγει, ἆρον τὸν σ[…]
ρόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. Vide quæ Vir erudit[…]
in maximo & utili Gloſſario notavit, tame[…]
Cretineo ἀναβολὴν, ut in Morelliano ſcribitur, […]

Is cum multos alios, tum me quoque ipſum in vinculis habiturus eſt. Cæterum quamlibet ille totis viribus conatus fuerit, ut me vinctum hinc recta Byzantium abducat, id tamen nunquam aſſequetur. quamvis ſubinde tentet, omnibusque nervis contendat. Hæc ille prædicebat, cum ego ne vicinos quidem Byzantio vicos prætervectus eſſem. Quin quo etiam ſim ore, quo vitæ inſtituto, quo denique habitu, obiter ſubindicabat. Et hæc plerique inde venientes mihi renunciabant. Tandem verò, cum eum comprehendiſſem, ſciſcitabar ab eo, undenam prædicendi artem didiciſſet. Qui cum arcanum eliminare, aut myſteria evulgare nollet, Laconica tamen neceſſitate preſſus, verum tandem confeſſus eſt.

βολὴ vestis pariter Syneſ.

99. παιδαναγκῃ Suid. θετταλικὴν παιδανάγκην. Eunap. in Chryſant. ἀναγκοφαγεῖν καὶ ἀναγκοφαγίαν, obſervat vir eruditus, de Laconica ὐδὲ γρῦ. tamen invenies in eodem Eunap. quem laudat χερσὶ δὲ βαρείαις καὶ λακωνικαῖς χρησάμενοι. In Iulian. prorſus idem dicit quod Pſell. in hoc loco.

Dixit enim ſe diabolicas artes ab Alyta (vel errone) quodã Afro didiciſſe. Is me, inquiens, noctu, in montem abduxit, her-

---

100. Puta quarta noctis hora, ἐν ᾗ ὀφείλει πᾶς ἐνεργεῖν ἐπὶ μαγικοῦ καὶ παντὸς γοητικοῦ πράγματος. nugæ, quas ut magis rideas, ecce totam noctem Magorum Græcorum medii ævi ex Apollon. Ms. conſtat illa XII. horis. I. ἐν ᾗ δαίμονες αἰνοῦντες (lege ὑμνοῦντες vel αἰνοῦντες) τὸν Θεὸν, οὔτε ἀδικοῦσιν, οὔτε κολάζουσιν. II. ἐν ᾗ αἰνοῦσιν οἱ ἰχθύες τὸν Θεὸν, καὶ τὸ τοῦ πυρὸς βάθος, ἐν ᾗ ὀφείλει στοιχειοῦσθαι ἀποτετέσματα εἰς δράκοντας καὶ πῦρ. III. ἐν ᾗ αἰνοῦσιν ὄφεις καὶ κύνες καὶ πῦρ. IV. ἐν ᾗ διέρχονται δαίμονες ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ ὁ ἐρχόμενος ὁ ἐκεῖσε βλαβήσεται, καὶ φόβον καὶ φρίκην ἐκ τῆς δαιμόνων λήψεται φαντασίας, ἐν ᾗ ὀφείλει ἐνεργεῖν ἐπὶ μαγικοῦ καὶ παντὸς γοητικοῦ πράγματος. V. ἐν ᾗ αἰνοῦσιν τὰ ἄνω ὕδατα τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ (aquæ ſupercœleſtes, tabula marmoris Mundi Hebræorum) VI. ὅτε δέον ἡσυχάζειν καὶ ἀνα-

ἐλθεῖν μετὰ γὰρ αὐτοῦ τὰ δαιμόνια ἔργα παρά τινος ἀλύτου Λίβυος ἔφη, ὅς με
100. νύκτωρ εἰς ὄρος ἀπαγαγὼν, καί
101. ζη.

παύεσθαι, διότι ἔχει φόβον. VII. ἐν ᾗ ἀναπαύει πάντα τὰ ζῶα. καὶ ἐὰν τις καθαρὸς ἄνθρωπος ἁρπάσῃ * καὶ βάλλῃ αὐτὸ ὁ ἱερεὺς, καὶ μίξει ἐλαίῳ καὶ ἁγιάσῃ αὐτὸ καὶ ἀλείψῃ ἀπ' αὐτοῦ ἀσθενῆ, παρευθὺ τῆς νόσου ἀπαλλαγήσεται. VIII. ἐν ᾗ ἀποτέλεσμα στοιχείων καὶ παντοίων φυτῶν. IX. ἐν ᾗ τελεῖται οὐδέν. X. ἐν ᾗ ἀνοίγονται αἱ πύλαι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἄνθρωπος ἐν κατανύξει ἐρχόμενος εὐήκοος γενήσεται. XI. ἐν ᾗ πέτονται ταῖς πτέρυξιν σὺν ἤχῳ οἱ ἄγγελοι καὶ χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ, καὶ ἔστιν χαρὰ ἐν οὐρανῷ, καὶ γῆ ἀνατέλλει δὲ καὶ ὁ ἥλιος ἐξ Αδαμ (leg. Εδεμ) XII. ἐν ᾗ ἀναπαύονται τὰ πύρινα τάγματα.
Harum nugarum maximam partem à Iudæis acceptam illi Græculi nova ineptiarum sobole immaniter auxerunt. certè hæc non tanti fuerunt, ut in illis describendis aliquid operæ insumere debuerim.

101. τινος βοτάνης μεταχεῖν κελεύσας,
102. ἐμπλύσας τέ μου τῷ στόματι, καὶ
103. ἐγχρίσματά τινα περιχρίσας τῷ ὀφθαλμῷ, παρέχειν ὁρᾷν δαιμονίων πλῆθος
ἐξ

---

101. Habuere veteres Magi δαιμόνων ἱερὰς βοτάνας. Imò Medici. Andræas & Pamphilus ſcripſerant ἐπῳδὰς καὶ μεταμορφώσεις τῶν βοτάνων], καὶ δαιμόνων ἱερὰς βοτάνας. Galen. lib. 6. ſimp. med. talis hodie qui extat in pluribus Bibliothecis Corranidis liber Ms. ex Perſica lingua in Græcam ab interprete ut nugatur converſus. In eo invenies βοτάνην, quæ ἡδύλαλον οὐ μόνον ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ θηρίοις καὶ δαίμοσιν reddit, & aliam quæ πρόγνωσιν καὶ μαντικὴν tribuit, modo ad hoc parata debitis obſervationib. eſſet, quibus procuratis petebant, ἵνα γένοιτο ἡ βότανη αὐτὴ ὠφέλιμος ad hoc & hoc, & mox utebantur, Græcul. Ms. qui verè ὑπὲρ τοὺς Κρῆτας καὶ φοίνικας τερατεύεται.

102. Ritus Magicus, imò ad Metamorphoſes. Paapis Dercyllidem ſequutus, τὸ πάθος ἐκεῖνος τέχνῃ μαγικῇ ἐπέθηκε, θνήσκειν μὲν ἡμέρας, ἀναβιώσκειν δὲ νυκτὸς, ἐπιγινομένοις δέ τι πάθος αὐτοῖς ἐνθεῖναι, ἐμπλύσας αὐτοὺς κατὰ τοῦ προσώπου, hoc ide

herbamq; quandam deguſtare juſſit, mihiq; mox in os inſpuens, & oculos neſcio quibus collyriis circumlinens, multitudinem dæmonū videndam exhibuit, ex

---

uſurpabant, ut fingerent avertere faſcinum, quod ſputum præſtare credebant. Chriſtiani poſtea ſputo & flatu ad expellendos dæmonas uſi,

103. In Græculo Ms. ἐγχρίσματα εἰς ὁρᾷν δαιμόνων καὶ ἁρμάτων πλῆθος. τὸ ἁρμάτων, armatos puta: ſed illinit fauces & oculos. Oculos, ut illa omnia apparentia videret: fauces, ut per illas poſtea loqueretur dæmon. utrumque ex veteri aliquo ſacrorum aut Magico ritu. primum de oculorum linimento ex Theurgicis, in quibus docebant oculis nubem ineſſe, quæ immortalium aſpectum prohiberet: Æneid. 2. Secundum pariter in Iul. firm. de err. pro relig. ibi vide linimenta faucium, antequam illud exclamaretur ſymbolum.

Θαῤῥεῖτε μύσται τοῦ θεοῦ σεσωσμένου

Ἔσται γὰρ ἡμῖν ἐκ πόνων σωτηρία. Adi locum.

ex quibus quendam veluti corvum involantem, & mihi per os in præcordia penetrantem ſenſi. Jam exinde in hodiernum uſque diem futura prædicere mihi contigit, de quibuscunque & quotiescunque agitanti me dæmoni collibuerit. Siquidem ſub crucis paſſionisque dies, atque ipſam adeò nobis venerandam reſurrectionem, nihil omninò mihi, quamlibet exoptanti ſuggerere vult. Hæc nobis ille commemoravit. Cum autem eis ſatellitum meorum quidam colaphum in

104. In Theurgicis accipiebat ſacerdos deſcendentem Deum (ita loquebantur) qualis & quantus erat. Iamblich. Habemus integram deſcenſus iſtius deſcriptionem in Euſeb. ſolo lib. 5. dæmon.

Ρεῦμα τὸ φοιβείης ἀπονευμένον ὑψόθεν αἴγλης
Πνοιῇ ὑπὸ λιγυρῇ κεκαλυμμένον ἠέρος ἁγνοῦ,
Θελγόμενον μολπαῖσι, καὶ ἀῤῥήτοις ἐπέεσι,
Κάππεσεν ἄμφι κάρηνον ἀμωμήτοιο δοχῆος,
Λεπταλέων ὑμένων, μαλακὸν δ' ἀνέπλησε χιτῶνα,
Αὐλοῦ δ' ἐκ βροτέοιο, φίλην ἐτεκνώσατο φωνήν.

105. Cæran. Ms. λαβὼν δὲ ἔποπος καρδίαν καὶ τράπεις ἅμα τῷ μέλιτι. &c, καὶ ἔσται σοι προγινώσκειν τὰ ἐν οὐρανῷ καὶ γῇ καὶ ὅσα κατὰ ψυχὴν ἔχει τις, καὶ ὅσα κατὰ κλίματα καὶ πόλεις γίνεται, καὶ τὰ μέλλοντα γίνεσθαι

ἐξ ὧν οἷον 104. κόρακός τινος ἠσθόμην ἐπιπτάντος, καὶ τοῦ στόματος ὑποδύντος ἔνδον. ἐξ ἐκείνου δὲ καὶ εἰς δεῦρό μοι 105. προλέγειν ἐπέρχεται, περὶ ὧν ἂν καὶ ὁπότε βούληται τὸ κινοῦν. κατὰ γὰρ τὰς 106. σταυρωσίμους τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὴν τὴν παρ' ἡμᾶς σεπτὴν ἀνάστασιν, οὐδὲν, οὐδ' ἂν πολλὰ προθυμῶμαι προλέγειν ἐθέλει. ταῦτ' ἀπήγγελεν. ἐπεὶ δ' αὐτόν τις τῶν ἐφεπομένων ἐμοὶ

ἀνθρώποις. Idem certis radicibus perfici nugabantur, ſed & Sigillis· Sigilla Raphaëlis ineptus liber. Aſini imago in Chryſolito futura prædicendi virtutem dat. Nugæ. Sexcentæ ſimiles ſunt autem ſigilla Latinis, quæ Græci στοιχειώματα vocant, ultimi ævi ſcriptores etiam ἀποτελεσμάτικα τῆς γλύψεως. Notæ ſunt Talismanicæ Arabum obſervationes vel ex Magni Scaligeri Epiſtolis, quas adi.

106. Tamen ſæpè celebres & ſacros quosque dies eligebant, quia in illis magis inſerviebant fictitii, quos memorant Angeli. inde inter illos αἱ εὐλογημέναι ἡμέραι ἐν αἷς ὃ ποιῆσαι βούλεται, ἔσαι βέβαιον καὶ ἀσφαλὲς συλλούντων τῶν ἀγγέλων. Apollon. Ms. Inde illæ ἀποσιτίαι, ἀποχαὶ ἐμψύχων, ἁγνεῖαι etiam inter veteres Magos Porphyr. περ. ἀποχ.

107. κατ' ἰκέρης πέπαικεν, σὺ μὲν, εἶπεν, οὐκ εἰς μακρὰν ἀντὶ μιᾶς μάστιγος ἀπολήψῃ πλείους. σὺ δὲ, στραφεὶς πρὸς ἐμὲ, μεγάλων ἐν χρῷ συμφορῶν ὑποστήσῃ. χολᾷ γάρ σοι δεινῶς τὰ δαιμόνια παραλυόντι τὰς αὐτῶν λατρείας. ἀμέλει τοι καὶ χαλεποὺς ἐπιρράψουσι καὶ βαρεῖς κινδύνους: οὓς οὐκ ἂν διαφεύξεσθαι δυνηθείης, εἰ μή τις σε δύναμις κρείττων ἢ κατὰ δαίμονας ἀπ' αὐτῶν ἐξέλῃ. ταῦτά μοι τὸ κάθαρμα καθάπερ ἀπὸ 108. τρίποδος χρησμοδοτοῦν ἀπεφοίβαζεν. πάντα γὰρ ἐγένετο καὶ ἀπέβαινεν, ἐμοί τε ὀλίγου ἔδει συναπολέσθαι, κινδύνων ἀπηντηκότων ὅτι πολλῶν, ὧν με παραδόξως ὁ σωτὴρ ἀφήρπασεν. τίς οὖν ἐκεῖνον τὸν χρησμὸν ἑωρακώς, 109 ὥσπερ μαγάδα τοῖς ἐνηχοῦσι δαιμονίοις

107. Reieci prorsus hoc vocabulum & scripsi, κατὰ κόρρης, Phrynich quem eruditissimo Hœschelio debemus τὸ ῥάπισμα οὐκ ἐν χρήσει, χρῶ οὖν τῷ κρείττονι, τί γὰρ τὴν γνάθον πλατείᾳ τῇ χειρὶ πλῆξαι, ἐπὶ κόρρης πατάξαι Ἀθηναῖοι φασὶν, etiam κατὰ κόρρης ut hoc loco & apud Lucian.

in os infregiſſet. Tu quidem, inquit, jamjam pro uno hoc ictu pluribus afflictaberis. Tu verò (ad me converſus) magnas in cute calamitates excipies, Dæmonia enim tibi vehementer infenſa ſunt, quorum ceremonias evertiſti, quin & moleſta tibi graviaque pericula conflabunt, quæ ſubterfugere nunquam poteris, niſi te vis quæpiam major, & dæmonibus ſuperior, ab iis eximat. Hæc mihi ſceleſtus ille, tanquam Phæbas quæpiam ex tripode Delphico vaticinabatur. Siquidem quæ prædixit, ea facta & adimpleta ſunt omnia. parumque abfuit, quin periculis, quæ me plurima circumvallarunt, immortuus ſim, à quibus me præter opinionem Servator eripuit. Quis igitur oraculum hujusmodi conſpicatus, à Dæmonibus, velut in organa muſica

 in-

108. τοῖς λεγομένοις ὥσπερ ἐκ Τριπόδων εἴποντο. Eunap.

109. An adagium notat? Μαινάδι λαλήσω μικρὸν ἅμα σοι καὶ μέγα; & aliud. καθάπερ ἐν τοῖς ὀργάνοις ἢ μάγας Vide quæ ad Syneſ. vir ſolide doctus congesſit.

insufflantibus, factum, omnia insaniæ genera, vitiatæ materiæ motus, non autem tragicos dæmonum affectus esse dicat? Tim. Mirum non est, ô Thrax, quod ita Medici sentiant, quotquot hujusmodi nihil viderunt. Nā & in eadem ipse sententia antea fui, usque ad eum diem, quo nescio quid haud dubiè portentosum & absurdum videre mihi contigit. quod si tibi nunc edisseram, nihil rationi dissentaneum fecero. nec ullo prorsus modo mentiar, vir ætatis iam provectæ, in qua monasticam hancce lacernam assumpserim. Frater mihi erat natu major, quique uxorem duxerat, cætera quidem prudentem, quæ tamen mira cum difficultate pareret: atque omnigenis morbis subinde affli-ctaretur. Ipsa puerperio aliquando ægrota decumbens supra modum delirabat, vestemque discindens, barbarum nescio quem sermonem versatili lingua im-

110. Στερατώδεις. τερατώδεις.

111. Benè τὸ τριβώνιον. Monasticam lacernam interpres primò Philosophorum nemo nescit, ita ut τριβώνιον μεταμφιάσασθαι Philosophari ce-

γενόμενον ἐρεῖ τὰς μανίας πάσας ὕλης εἶναι πλημμελοῦς κινήσεις, ἀλλὰ μὴ πάθη τραγικὰ δαιμόνων; ΤΙ. ὦ θεάξ. εἰ ταῦτα παῖδες ἰατρῶν φρονοῦσιν, ὁπόσοι μηδὲν τοιοῦτον συνεωράκασι κἀμοὶ γὰρ οὕτω πρότερον ἐπῄει φρονεῖν, μέχρις οὗ μοι συνέπεσαν ἰδεῖν τι III. τερατῶδες ἀτεχνῶς καὶ ἀλλόκοτον, ὅσον οὐκ ἄκαιρον νῦν ἐστὶ διηγήσασθαι. πάντως δ' ἂν οὐ ψευσαίμην ἀνὴρ πρεσβύτης, εἰς III. τοῦτο περιστήσας ἐμαυτὸν τὸ τριβώνιον. ἐτύγχανέ μοι πρεσβύτερος ἀδελφός, ὃς γυναικὶ ξυνῆν, τἆλλα μὲν σώφρονι, δυστόκῳ δὲ λίαν, καὶ νόσους ἐξαλλαττομένη παντοδαπάς. αὕτη λεχὼ ποτὲ γενομένη, πονηρῶς εἶχε, καὶ ἐσχάτως παρέκοπτε, τόν τε χιτῶνα περιρρηγνύουσα, βάρβαρόν τινα γλῶσσαν ὑπετόπαζεν

ſet Eunapio. mox Monachorum, ubique & primo nigrum in cod. ὁ μελάναν φορῶν ἐσθῆτα est ὁ μονάζων, ſciunt qui quadrante lavantur.

ἀλαλάζουσα, ἡ τοῖς ἐκεῖ παρατυχοῦσιν οὐκ ἐπίδηλος ἦν ἀμέλει. καὶ πάντες ἐν ἀπορίᾳ περιειστήκεσαν, οὐκ ἔχοντες ἐν ἀμηχάνῳ κακῷ τοῦ τοῦτον δράσειεν οὐδέν. γυναῖκες δέ τινες, καὶ γάρ εἰσι γένος εὑρετικὸν, καὶ πρὸς τὸ συμπίπτον ἀνυσιμωτάτην, ἄγουσιν ἄνδρα [112] ἀναφαλαντίαν, ἀκριβῶς πρεσβύτην, ῥυσὸν τὸ δέρμα καὶ διακεκαυμένον ἐς τὸ μελάντατον. ὃς γυμνὸν ἐσπασμένος ξίφος, ἀγχοῦ παραστὰς τῆς κλίνης, δι' ὀργῆς τὴν νοσοῦσαν εἶχεν, καὶ κατὰ τὴν ἐπιχώριον αὐτοῦ γλῶσσαν, ἐξ Ἀρμενίων γὰρ ἦν, πολλὰ εἰς ταύτην ἀφύβριζεν. ἡ δὲ καὶ αὐτὴ κατ' αὐτὴν αὐτῷ τὴν γλῶτταν ἠμείβετο. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀπεθρασύνετό τε καὶ τῆς κλίνης ἀφορμῶσα φιλονείκως εἶχεν. ὡς δ' ὁ βάρβαρος ἐπιπλέον τοῖς ἀφορκισμοῖς ἐχρῆτο, καὶ οἷα μελαγχολῶν ἠπειλεῖτο παίειν, ἐνταῦθα τὸ γύναιον συσταλὲν, ὑπότρομόν τε ἐγίνετο. καὶ τα-

112, Aliud cogitabat Ficinus, cum viri pro-

immurmurabat, nec qui tunc fortè aderant, ejus verba intelligere poterant. Omnes igitur hæsitabundi circumstabant, nec ullum succurrebat remedium, quo adversus desperatum morbum uterentur. At nonnullæ mulieres (siquidem sexus is ad excogitandum solers, & ad incidentia mala propulsanda sagacissimus est) peregrinum hominem adducunt *, recalvastrum senio confectum, cuteque rugata & exusta nigerrimum, qui nudo gladio districto, proximè lectum astans, iratus ægrotæ comminabatur, vernaculaque sibi lingua, (Armenius enim erat) multis eam conviciis lacessebat. Mulier autem & ipsa eodem ei sermone respondebat, atque initio quidem audaciusculè loquebatur, & cubili exurgens contentiosius responsitabat. Cum autem Barbarus aphorcismos seu abjurationes subinde repeteret, atraque veluti bile percitus se percussurum comminaretur, tunc muliercula metu contracta succubuit, & sum-

prium nomen credidit.

ſummiſsè loquens muſsitansque obdormiit. Nos autem obſtupeſcebamus, non eo quia furore correpta eſſet, hoc enim ei ſubinde accidere videbamus, ſed quia ſermone Armenio loqueretur mulier, quæ ne in conſpectum quidem Armeniorum veniſſet unquam, quæque præter thalamum & colum ſciret nihil. Quam, cum ad ſe rediiſſet, interrogavi, quid rerum paſſa eſſet, & num quidnam ea quæ geſta fuerunt ſubſecutum eſſet. Illa diabolicum phasma ſeu ſpectrum à ſe viſum eſſe reſpondit, umbratile id quidem, & fœminæ aſſimile, paſ-

---

113. Adagium eſt, ſed Græcorum Adagiographis omiſſum, habet Athanaſ. in Anthon. ἐτρέφετο παρὰ τοῖς γονεῦσι πλέον αὐτῶν καὶ τοῦ οἴκου μηδὲν ἕτερον γινώσκων, ita παροιμιακῶς paſtores dicuntur σοφοὶ μέχρι πλαγίου καλάμου καὶ τῆς σύριγγος quod præter illa nihil noſſent, vide quæ ad Theocrit, notavit delitiæ politioris literaturæ Heynſi.

114. ut לילית Lilith Hebræorum ex Ben Syræ quæſt. 60. & Elia Iudæo in Thesb. notiſſima, & quæ Iudæi in parietibus cubiculi pu-

ταπεινὰ φθεγγόμενον, εἰς ὕπνον κατέδαρθεν. ἡμεῖς δὲ τεθηπότες ἦμεν, οὐχ ὅτι μεμήνει, τοῦτο γὰρ ὁρῶμεν πανταχοῦ συμβαῖνον, ἀλλ' ὅτι κατ' Ἀρμενίων ἐφθέγγετο, γυνὴ μηδέποτε μηδ' εἰς ὄψιν ἀφιγμένη τούτοις, μὴ δὲ θαλάμου 113. καὶ κερκίδος εἰδυῖα πλέον οὐδέν. σωφρονήσασαν γοῦν, ἐπυθόμην τί πεπόνθει, καὶ εἴ τι τοῖς γινομένοις παρηκολούθηκεν. ἡ δὲ δαιμόνιον ἔφη φάσμα σκιοειδὲς, καὶ γυναικὶ 114. προσεμφερὲς,

115.

---

erperæ ſcribunt. Gillo Græcorum pariter in Strabon. Heſych. & paroimiographis, γελλὼ παιδοφιλοτέρα. Alia item cujus meminit Ignat. in Taraſ. vit. quæ duo θηλύμορφα δαιμόνια puerperas vexabant: noſtris Occidentalibus Nymphæ Fees (ita enim perpetuo in ſimilib. hiſtoriis intelligendum eſt hoc vocabulum) quæ puerperis & ſubreptis pueris ut plerumque fata canebant, viri docti pridem eſt cum erudite multa de illis notarunt.

115. ἠνεμωμένας ἔχον τὰς κόμας, ἐπιὸν ἰδεῖν ἐπ' ἐμέ. δείσασα δὲ πρηνὴς ἐκπεσεῖναι τῇ κλίνῃ τὸ δ' ἐντεῦθεν τῶν γινομένων οὐδενὸς αἰσθέσθαι. ἡ μὲν οὕτως εἶπε, καὶ ἀπηλλάττετο. ἐμὲ δὲ τὸ ἀπὸ τοῦδε δεσμοὺς τῆς ἀπορίας ἔχει διαπορούμενον, πῶς τὸ τῇ γυναικὶ παρενοχλῆσαν δαιμόνιον ἑωρᾶτο θῆλυ. καὶ γὰρ ἐπιεικῶς ἐστι ἄπορον, εἰ δαιμόνων τὰ μέν ἐστιν 116. ἄρρενα, τὰ

δὲ

115. ἀπόχυμα. Clem. l. 1. διατ. πιστῷ γὰρ σοὶ ὄντι καὶ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔξεστί σοι τρέφειν τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, καὶ ποιεῖν εἰς ἓν ὅ ἐστι σπατάλιον, ἢ ἀπόχυμα, ἢ μεμερισμένην τηρεῖν, dixisset Pindar. νῶτα καταίθυσσον quod Apoll. ἐπερρώοντο κιόντι. Alias ego expressi ἠνεμωμένας κόμας his versibus amor. meor. lib. 2. eleg. 3.

Tanta meo moriens lugebat pendula collo
Inque meum lacrumans Lydia quæsta scelus.
Candida vibratis, umbraverat ora, capillis,
Nam levis excussas sparserat Aura comas.

116. hoc certum fuit inter Magos ultimi Græcorum ævi testament. Salom. Ms. ἐπυθόμην δὲ ἐγὼ τοῦ δαίμονος εἰ ἔστιν θήλεα δαιμόνια, τοῦδέ μοι φήσαντος εἶναι, ἐβουλόμην ἰδεῖν καὶ ἀπελθὼν ἤνεγκεν ἔμπροσθεν μου, τὴν ὀνοσκελοῦν μορφὴν (ὀνοσκελοῦν retinendum non ὀνοσκελῆ quia hoc sæculo ita nomina

pàsſis & vento expoſitis capillis, quod in me impetū faceret, cujus & horrore terrefacta prona in cubile reciderit, nec eorū, quæ facta ſunt poſtea, quicquā omninò ſenſerit. Illa quidem hunc in modum locuta, & à morbo liberata eſt. Ego verò exindè neſcio quo ambiguitatis vinculo conſtrictus addubito, quonam modo dæmonium fœminam exagitans & divexans, muliebre videretur. Nec enim abs re dubium ſuboriri poſſit, numnam dæmonum alii mares, alii fœ-

---

illa ſic corrupta efferebant.) ἔχουσαν περικαλὴν· καὶ δέρμα γυναικος ἔυχρωτον, κνήμην δὲ ἡμιόνου. Non precabimur bonam mentem iſti verveci? qui ſpectra, quæ ὀνοσκώλεις & ὀνοσκελεῖς vocabant, τὰ θήλεα τῶν δαιμονίων putavit; Certò ex Ariſtophanis βατράχοις hauſit illas ineptias, niſi mavis à Iudæis accepiſſe. nam illi non ſolum τὰ θήλεα δαιμονίων, ſed matres etiam quatuor ſomniant prorſus ללית נעמה אוגרת ומחלת in Theurgicis vetuſtiorum; utriusque ſexus omnia numina reperies, ἀρσενοθῆλυς σελήνη Orph. ἄρσενα καὶ θῆλυν διφυῆ λύσειον ἴακχον. Vide quæ Macrob. ad illa Pollentemque Deum Venerem. In agendo ſcilicet mares, in patiendo fæminæ.

fœminæ ſint, quemadmodum animalia terreſtria mortique obnoxia. Itemque quonam modo ſermone Armeniaco locutum ſit. Nam multum in hoc etiam difficultatis ineſt, Numnam Dæmonum alii Græcè, alii Chaldaicè, alii Perſicè, Syriacéve loquantur. Quonam denique pacto ad epodi ſeu incantatoris comminationes metu contractum ſit, ſtrictumque gladium extimuerit. Quid verò dæmon ab enſe pati queat, qui nec feriri nec occidi poſſit? Hæc me dubia mirum in modum exagitant, atque conturbant, aliquaq; ſuper his mihi con-

117. Lucan. omnes ſuperat.

Quis labor hic ſuperis, cantus, herbasque ſequendi?
Spernendique timor, cujus commercia pacti
Obſtrictos habuere deos, parere neceſſe eſt?
An uvat? ignota tantum pietate merentur?
An tacitis valuere minis? hoc juris in omnes
Eſt illis ſuperos? an habent hæc carmina certum
Imperioſa Deum? qui mundum cogere, quidquid
Cogitur ipſe, poteſt,

Certus ille Deus, Dæmogorgon eſt, cujus di-

δὲ θήλεα, καθάπερ τὰ γηγενῆ καὶ θνητὰ τῶν ζώων. δεύτερον δὲ πῶς τῇ τῶν ἑρμηνέων ἐχρῆτο γλώττῃ. πολὺ γὰρ κἂν τούτῳ τὸ περίπαντες, εἰ δαιμόνων, οἱ μὲν ἑλληνίσιν, οἱ δὲ χαλδαϊκαῖς, ἄλλοι δὲ περσῶν τε καὶ σύρων ἀποχρῶνται γλώτταις. ἔτι δὲ 117. πρὸς τὰς ἀπειλὰς τοῦ γόητος ὑπεστέλλετο καὶ τὸ ξίφος ἐδίει ἀναλεινόμενον. τί γὰρ ἂν καὶ πάθοι διὰ ξίφος δαίμων, ἄτεκτός τε καὶ ἄφθαρτος ὤν; ταῦτα μὲν πάνυ διαταράττουσι καὶ θορυβεῖ. καί μοι δεῖ τινος

cto nomine ad omnia cogebantur reliqui Luctat. ad illa Papinii lib. 4. Theb.

Illum ſed triplicis mundi, quem ſcire nefaſtum eſt.

προεστῶσα δαιμόνων δύναμις, τὸ quem ſcire nefaſtum eſt. Orpheus ἄρρητον ὄνομα dixiſſet.

Τόφρα δὲ κυκλήσκειν μακάρων ἄρρητον ἕκαστον
Οὔνομα. τέρπονται γὰρ ἐπὴν κέ τις ἐν τελετῇσι
Μυστικὸν ἀείδῃσιν ἐπώνυμον οὐρανιώνων.

Ecce τὸ ἄρρητον ὄνομα, ſed cujuscumque numinis longe aliud in ſacris nomen, quam apud vulgus fuit. De minis Magorum nemo non dixit,

ἐπὶ τούτοις παραμυθίας. ἣν ἡγοῦμαί σε μᾶλλον ἱκανὸν παρέξειν, ἅτε καὶ τὰς τῶν παλαιῶν ξυνῃρηκότα δόξας, καὶ πολλὴν ἱστορίαν συνειληφότα. ΘΡ. Βουλοίμην ἄν, ὦ Τιμόθεε, λόγους ἀποδοῦναι περὶ ὧν πυνθάνῃ. πλὴν δέδια μὴ δόξαι μὲν περιττοὶ καὶ ἄμφω. σὺ μὲν, ἃ μηδεὶς ἐξήτηκε συζηλῶν, ἐγὼ δὲ ταῦτα λέγειν ἀποπειρώμενος, ἃ ἐχρῆν ἐν ἀπορρήτῳ περιορᾶν. ἄλλος τι εἰδώς καὶ τὰ τοιαῦτα τοῖς πολλοῖς εὐδιάβολα. πλὴν ἐπεὶ 118. κατὰ τὸν Ἀντίγονον, προσήκει φίλοις ἐφιέναι, μὴ δὲ τὰ ῥᾷστα μόνον, ἀλλ' ἔσθ' ὅτι καὶ τι τῶν δυσχερῶν πειράσομαι καὶ αὐτὸς τὸν δεσμόν σοι λῦσαι, διαμασώμενος τῶν παρὰ Μάρκου λόγων τὰς ἀφορμάς. ἔφη γὰρ ἐκεῖνος μηδὲν δαιμόνιον γένος ἄρσεν ἢ θῆλυ κατὰ φύσιν εἶναι, συνθέτων γὰρ τὰ τοιαῦτα πάθη. ἁπλᾶ δὲ τὰ δαι-

118. Κατὰ τὸν Ἀντίγονον Regem.

hi consolatione opus est, cui adferendæ tu præ cæteris, mhi idoneus videris, qui veterum placita calleas, & plerasque omnes percurreris historias. Thr. Vellem, equidem, Timothee, eorum quæ postulas rationes reddere. Cæterùm vereor, ne operam & oleum ambo perdere videamur. tu quidem ea quærens, quæ nullus adhuc perscrutatus est. Ego verò ea edisserere conatus, quæ reticenda potius & floccifacienda fuerant. Adhæc non ignarus', hæc multorum calumniæ vel imprimis exposita. Verum enim verò quia mos, ut cum Antigono loquar, gerendus amicis est, neque solùm in iis quæ facilia sunt, sed nonnunquam etiam in eorum nonnullis, quæ difficultatis aliquid habere videntur, conabor & ipse hoc te vinculo expedire, ea ruminans quæ Marco dicendi occasionem præbuerunt. Dicebat enim ille, nullum dæmoniorum genus masculum aut fœmineum ex sui natura esse. Siquidem hujusmodi affectus compositorum sunt corporũ. atqui

dæmonia ſimplicia ſunt corpora, quæ cum ductilia ſint, & facilè huc atque atque illuc inflectantur, eo fit, ut omni figuræ ſuſcipiendæ apta & accommoda ſint. Quemadmodum enim nebulas videre eſt, nunc hominum, nunc urſorum, nunc etiam Draconum, vel quorumlibet aliorum figuram referentes, ita & dæmoniaca corpora. Jam verò nebulæ ab exterioribus flaminibus, ſeu ventis, impulſæ varias fignras exprimunt. at in dæmonibus, qui pro animi ſui arbitrio in quæcunque voluerint, corpora tranſeunt, & nunc quidem in tumoris diminutionem contrahuntur, nunc verò contra in longitudinis augmentũ extenduntur (ut in terræ viſceribus, hoc eſt lumbricis, fieri videmus, quorum natura ſit mollis atque tractabilis, non magnitudo duntaxat im-

---

119. Ex iſtis figuris poſtmodũ divinatio orta, quæ Pſelli temporibus in uſu fuit Damaſci in vit. Iſidor. apud Phot. ὅτι διὰ τῶν νεφῶν μαντικὴν, οὐδαμῶς τοῖς παλαιοῖς οὐδ᾽ ἀκοῇ ἐγνωσμένην (hoc prorſus non concedimus) ἀνθοῦσάν τινα γυναῖκα ἐξευρεῖν, ἐν ταῖς τοῦ Λέοντος ἡμέραις τοῦ ῥωμαίων βασιλέως. Hujusmodi nubes περιστερὰ in Balſam. unde περιστεριῶτα-

δαιμόνια σώματα, εὐάγωγα δὲ γε ὄντα καὶ εὐκαμπῆ, πρὸς πάντα σχηματισμόν εἰσιν εὐφυῆ. καθάπερ γὰρ καὶ τὰς νεφέλας ὁρᾷν ἔστιν, ὅτε [119] μὲν ἀνθρώπων, ὅτε δὲ ἄρκτων, ὅτε δὲ δρακόντων, ἢ τινῶν ἑτέρων ἀποτελούσας σχηματισμόν. οὕτω δὴ καὶ τὰ δαιμόνια σώματα, πλὴν ταῖς μὲν παρὰ τῶν ἔξωθεν πνευμάτων κινουμέναις, οἱ πολυειδεῖς ἀποτελοῦνται σχηματισμοί. δαίμοσι δὲ παρὰ τῆς ἐν αὐτοῖς προαιρέσεως πρὸς οἷον ἂν αὐτοί βούλοιντο τῶν σωμάτων μεταγομένων. καὶ νῦν μὲν εἰς ὄγκον ἥττω συστελλομένων, νῦν δ᾽ αὖ εἰς μεῖζον μῆκος ἐκτεινομένων. ὡς ἐπὶ τῶν τῆς γῆς [120] ἐντέρων ὁρῶμεν γινόμενον διὰ τὸ τῆς οὐσίας μαλακὸν καὶ εὐάγωγον. οὐ μόνον δὲ κατὰ μέγεθος

οἱ ὑστέλονοι in Ms. Glossar. quod illa ex qua præcipuè conjectabant, nubes, columbæ forma esset: sed hæc istius loci non sunt.

120. Lumbricos intellige. Erasm. in Adag. terræ intestina. id invenies in Diogenian. & Suid, γῆς ἔντερα ἐπὶ τῶν μηδενὸς ἀξίων.

ὑπαλλάττεται, ἀλλὰ καὶ κατὰ σχῆμα πολυειδῶς. πρὸς ἄμφω γάρ ἐστι τὸ σῶμα τὸ δαιμόνιον εὐφυές. ὡς μὲν εὔεικτον, εἰς εἴδη σχημάτων μετατυπούμενον. ὡς δ' ἀερῶδες χρωμάτων ὂν δεκτικὸν παντοίων, ὥσπερ ἀήρ. τοῦτο δὲ τὸ σῶμα, παρὰ τῆς ἐν αὐτῷ φανταστικῆς ἐνεργείας περιχεούσης εἰς αὐτὸ τὰ χρωμάτων εἴδη. καθάπερ γὰρ ἡμῶν φοβηθέντες αὖθις ἐρύθημα, τῆς ψυχῆς, ὅτε τοίως ἢ τοίως διάκειται, περιχούσης εἰς τὸ σῶμα τὰ τοιαῦτα πάθη, κατὰ ταῦτα δὴ καὶ τὰς περὶ τοὺς δαίμονας δεῖ νομίζειν. ἔνδοθεν γὰρ οὗτοι πρὸς τὰ σφέτερα σώματα διαπέμπουσι τὰ χρωμάτων εἴδη. διὸ καὶ ἕκαστός γε αὐτῶν, τότε σῶμα πρὸς ὃ ἂν αἱροῖτο σχῆμα μετατυπώσας, καὶ χρώματός τινος εἶδος πρὸς τὸ τοῦ σώματος ἐξανίσχων πέρας, ποτὲ μὲν ὡς ἀνὴρ ἐμφανίζεται, ποτὲ δὲ πρὸς γυναῖκα

μετα-

immutatur, ſed etiam figura & color, idque variis modis. Siquidem ad utraque hæc excipienda dæmoniacum corpus natura comparatum eſt. Quia enim facilè cedit. iccircò in varias transformatur ſpecies. quia verò aëreum eſt, eò fit ut colorum omne genus capax evadat, aëris in morem. At aër extrinſecus undecunque coloratur, dæmonis autem corpus ab inſita ſibi phantaſtica illa vi & energia, quæ colorum ſpecies in ipſo repræſentat. Quemadmodum enim qui ex nobis metu expalluerunt, poſtmodum rubore ſuffunduntur, anima nimirum hoc vel illo affecta modo, hujusmodi affectus in corpus extrudente idem omninò dæmonibus etiam accidere judicandum eſt. Intrinſecus enim ſua in corpora varias colorum ſpecies emittunt. Ex quo fit, ut eorum quisque, transformato in quamcunque voluerit figuram corpore, colorisque cujuspiam ſpecie in corporis ſuperficiem inducta, nunc quidem viri ſpecie appareat, nunc in mulieris formam

transmutetur, quin ut leo animetur, ut pardalis insiliat, ut aper irruat, & si quando ei placuerit, in utris figuram convertatur. quin ut catellus abblandiens non rarò apparuerit. Cumque in has omnes formas subinde transeat, earum tamen nullam perpetuam habet. Nec enim solida figura est, sed quod ab aere, verbi gratia, & ab aqua contingere solet, sive colorem iis infundas, sive figuram delinees, statim effluit], atq; diffunditur. Eodem prorsus modo dæmones etiam se habere constat. Siquidem & in iis color, figura, & quævis eorum quæ sunt forma evanescit. Hæc sunt, Timo-

121. Athanas. in vita Antonii, de ejus cellula, καὶ ἦν ὁ τόπος εὐθὺς πεπληρωμένος φαντασίας λεόντων, ἄρκτων, ταύρων, λεοπαρδάλων, καὶ ὄφεων, καὶ ἀσπίδων, καὶ σκορπίων, καὶ λύκων, καὶ ἕκαστον μὲν τούτων ἐκινεῖτο κατὰ τὸ ἴδιον σχῆμα, ὁ λέων ἔβρυχε θέλων ἐπελθεῖν, ὁ ταῦρος ἐδόκει κερατίζειν, ὁ ὄφις ἕρπων οὐκ ἔφθανε, καὶ ὁ λύκος ὁρμῶν ἐπείγετο. Magi nuperi tamen ex formis ordines agnoscunt, sed veteribus cujusque formæ Magi fuere, qui ab illa for-

μεταβάλλει μορφὴν, ὡς [121] λέων τεθυμοῦται, καὶ ὡς πάρδαλις ἅλλεται, καὶ ὥσπερ σῦς ἄγριος ἐφορμᾷ. κἂν αὐτῷ ποτε δόξῃ, πρὸς ἀσκοῦ μεταπίπτει σχῆμα. καὶ ὡς κυνάριον ἔσθ' ὅπη προσκνυζόμενον ἔδοξε. καὶ πάσας ταύτας τὰς μορφὰς ἀμείβων, οὐδεμίαν τούτων ἔμμονον ἔχει. οὐ γὰρ ἐστι στέῤῥον εἶδος. ἀλλ' ὃ συμβαίνειν φιλεῖ ἐπὶ ἀέρος φέρε καὶ ὕδατος κἂν χρῶμα ἐγχέῃς κἂν [122] σχῆμα ἐγγράψῃς εὐθέως διαχεῖται καὶ διαλύεται. τοῦτο δὴ τὸ πάθος, καὶ ἐπὶ δαιμόνων ὁρᾷν ἔνεστι· καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ τούτων διολισθαίνει καὶ χρῶμα, καὶ σχῆμα καὶ εἶδος ὅλον τῶν ὄντων. ταῦτα

τι-

ma in similes potestatem accipiebant, ita μάγοι λεόντων, μάγοι ὄφεων Babyloniis, Iamblich. in Phot. serpentum etiam hodie in Aloys. Cadamost. imò & piscium in Polo Venet. longum esset omnia prosequi.

122. Prorsus tangit Adagium, εἰς ὕδωρ γράφειν, quod Arabes habent הו ירתר אלמא Ipse pingit aquam. Centur. 2. Adag. XCIII.

τιμόθεε μάρκος ὡς ἐμὲ εἰκάσαι πιθανῶς διεῖλε. καί σε ἀπὸ τοῦδε μηδεὶς παρατρεπέτω λόγος, ὡς δαίμοσιν ἐνούσης τῆς κατὰ τὸ ἄρρεν καὶ θῆλυ διαφορᾶς. ταῦτα γὰρ ἐν τούτοις μέλος τοῦ φαίνεσθαι, μόνιμον δὲ καὶ καθ' ἕξιν τούτων οὐδὲν ἐν αὐτοῖς ἐστι. διὸ καὶ τὸ τῇ λεχοῖ παρενοχλῆσαν δαιμόνιον, εἰς γυναιξὶν ἐμφερὲς ὡρᾶτο, μὴ τοιοῦτον εἶναι καὶ καθ' ἕξιν οἷον, μόνον δὲ σχῆμα γυναικὸς προβαλέσθαι. ΤΙ. πῶς δὲ, ὦ θρᾷξ, οὐκ ἄλλοτε πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο σχῆμα μεταχωρεῖ; καθάπερ οἱ ἄλλοι δαίμονες, ἀλλὰ τοιοῦτον ἐς ἀεὶ ὁρᾶται, καὶ γὰρ πολλῶν κατακούσας ἔχω, θηλύμορφον πάσαις ταῖς λεχοῖς ὁρᾶσθαι. ΘΡ. καὶ τούτου τιμόθεε τὴν αἰτίαν ὁ μάρκος οὐκ ἀπίθανον ἀπέδωκεν. ἔφη γὰρ μὴ πάντας δαίμονας δυνάμεως καὶ βουλήσεως τῆς αὐτῆς μετέχειν, ἀλλ' εἶναι πολλὴν αὐτῶν κἀν τούτῳ παραλλαγήν.

ἀλο-

Timothee, quæ Marcus probabiliter quidem, ut coniicio, edisseruit. Jam te nullius posthac conturbet oratio, tanquam maris illud fœminæque discrimen dæmonibus insit. Hæc enim in illis duntaxat apparent, eorum autem nullum in iisdem perdurare, habitumue contraxisse videtur. Proinde illud quoque dæmonium, à quo puerpera male vexata est, quamlibet in forma fœminæ apparuerit, ne tamen tale esse, atque ita se habere, sed solam mulierculæ figurã oculis exhibere puta. Tim. Qui verò fit, ô Thrax, ut hoc aliam & aliam figuram subinde non assumat, quemadmodum alii dæmones, sed semper idem videatur. Siquidem me à plerisque audire memini, θηλύμορφον, hoc est, fœminiforme dæmonium puerperis omnibus apparere. Thr. Et hujus, ô Timothee, causam non incredibilem Marcus afferebat. Ajebat enim non omnes dæmonas eiusdem potestatis & voluntatis esse participes, sed non parum discriminis inter eos hac etiam in re esse.

Sunt

Sunt enim qui ratione careant, ut inter animalia composita, mortique obnoxia. Quia ut in his homo, cum sit facultate intellectus & rationis participe præditus, ideo generaliorem imaginandi vim habet, quæ ad omnia ferè sensilia extenditur, tam ea quæ in cœlo, quàm quæ circa terram, & in terra sunt. Equis autem & bobus, & cæteris id genus, specialior quædam inest imaginandi vis. quippe quæ ad eorum nonnulla extendatur, quæ imaginatione comprehenduntur, & compascua sibi animantia, præsepe, possessoresque suos cognoscant. Culices denique, muscæ & vermes, eandem miras in angustias contractam, nec benè sibi cohærentem habent. Horum enim singula nec foramen norunt, ex quo egressa sunt, nec locum ad quem tendunt, quove divertendum sit, sed unica illis est, solaque alimenti imaginatio. Eodem prorsus modo dæmonum quoque longe lateque diffusa genera. Siquidem & in iis alii sunt ἐμπύρειοι seu ignei, alii aërii, varia ima-

ἄλογον γὰρ ἔχειν, ὡς ἐπὶ τῶν θνητῶν καὶ συνθέτων ζώων, ὡς γὰρ ἐν τούτοις ἄνθρωπος μὲν μετέχων δυνάμεως, νοερᾶς τε καὶ ἔμφρονος, ἔτι τε καὶ τὴν φανταστικὴν [123] ὀλιγωτέραν ἔχει, πρὸς πάντα σχεδὸν ἐξηπλωμένην τὰ αἰσθητά, τά τε κατ' οὐρανόν, καὶ ὅσα περὶ γῆς τε καὶ ἐπὶ γῆς. ἵππος δὲ καὶ βοῦς καὶ τὰ τούτοις ὁμόστοιχα, μερικωτέραν καὶ πρὸς ἔνια τῶν φανταστῶν ἐνεργοῦσαν τὰ σύννομα καὶ τὴν φάτνην καὶ τοὺς κτησαμένους γινώσκουσαν. ἐμπίδες δὲ καὶ [124] μῦες καὶ σκώληκες ἀποστενωμένην ἔχουσιν ταύτην καὶ ἀδιάρθρωτον. μήτε ὀπὴν εἰδότες ἕκαστον τούτων ἧς ἐξελήλυθεν, μήτε τόπον οἷ πορεύεται, ἢ οὗ δεῖ πρὸς ἄγειν. μίαν δὲ μόνην ἔχοντα φαντασίαν τῆς τροφῆς. οὕτω δὴ καὶ τὰ τῶν δαιμόνων πολυχνεύμονα φῦλα. καὶ γὰρ κἀν τούτοις, οἱ μὲν ἐμπύρειοι καὶ ἀέριοι,

Λ πα-

123. Opponit ὀλιγωτέραν φανταστικὴν ἀνθρώπων, τῇ μερικωτέρᾳ τῶν ἵππων, & aliorum animantium. inepte prorsus, si ita scripsit, lege ὁλικωτέραν, generaliorem interpretatur interpres, bene.

124. lege μυῖαι.

πολυσχεδῆ κεκτημένοι τὴν φαντασίαν, πρὸς ὅπῃ τε εἶδος φανταστικὸν [125] ἀπεστένωται. διὸ καὶ μορφὰς οὐκ ἀμείβει πλείους, ἅτε μηδ' ἔχον εἴδη φαντασμάτων πλείω, μηδὲ τὸ σῶμα κεκτημένον εὐπετὲς καὶ παλίμβολον. ὑδραῖοι γὰρ καὶ χθόνιοι τῶν εἰρημένων μέσοι τυγχάνοντες, οὐ δύνανται μὲν μορφὰς ἐξαλλάττειν πλείους, πλὴν αἷς ποτε χαίρουσι. ταύταις ὡς ἐπίπαν ἐμμένουσιν. ὅσοι μὲν γὰρ ἐν ὑγροῖς βιοῦσι, καὶ τὴν μαλθακωτέραν στέργουσιν ἀγωγὴν, [126.] ὄρνισί τε καὶ γυ-

125. Post illud vocabulum addit ista interpres. *Subterranei vero & Lucifugi è diverso se habent.* Quæ in codicibus nostris desunt, tamen indubie Pselli sunt & ideo reponenda. Fortè scripserat τὸ δὲ ὑποχθόνιον καὶ μισοφαὲς δαιμόνων φῦλον ἐναντίως ἔχει.

126. Vera causa, quod inter mactandum aves, Angelorum nomina pronuntiabant, nec ferro unquam occidebant, ne latentem, si quis latebat in illis, dæmonem violarent. Botri Persarum Regis liber fictus, σφάζεσθαι γῦπα μετ' ὀξέος καλάμου, ὁ δὲ σφάζων αὐτὸν ἔσαι μόνος, καὶ παρὰ μηδενὸς θεωρούμενος, καὶ ἵνα λέγῃ τῶν τριῶν ἀγγέλων τὰ

imaginatione præditi, quamcunque tandem in rerum ſpeciem vim imaginativam extendant. Subterranei verò & lucifugi è diverſo ſe habent. Inde fit ut haud pluribus formis utantur, quippe qui nec pluribus phantasmatum generibus præditi ſint, nec corpus agile verſatiléve habeant. Aquei verò & terreſtres ante dictorum intermedii, ut plures ſubinde formas induere nequeant, in iis certè quibus gaudent, perenniter perſeverant. Quotquot enim, humidis in locis vivunt, mollioreque victu utuntur, in aves illi &

 fœ-

ὀνόματα, &c. Magi ultimi ὀγγέλους ὀρνίθων ὀρνιθομόρφους agnoſcunt, cui τὴν σύνεσιν τῆς τῶν ὀρνίθων φθέγξεως tribuunt, quod veteres aliter tentabant, vel κυριώτατα μόρια τῶν ζώων καταπίοντες, ut animam exciperent. Porphyr. περ. ἀποχ. Philoſtrat. in vit. Apoll. Thyan. vel certo ex ſerpentibus cibo. Orph. περ. λιθ. de Achate, vel εἰ δράκων τὰ ὦτα ἔνιψεν. Scholiaſt. Apoll lib. α. ἀργ. de Melampode ex Heſiod. ἐν μεγάλαις ἠοίαις * Non venit in mentem Xylandro eſſe poëmatis nomen, cum verteret in Ant. liber. μέλαμος. in orientalibus, plura dicemus alio loco.

fœminas sese cransformant. Inde fit, ut eos Græci Naiadas, Nereidas & Dryadas genere fœminino appellent. Quotquot autem in locis aridis seu tesquis inhospitis, versantur, e:s subarida quoque sunt corpora: cujusmodi Onosceles, quasi dicas asininis cruribus dæmones, esse feruntur, & in viros sese transformant, nonnunquam etiam canibus, & leonibus assimilantur, & cæteris id genus animantibus, quæ masculis moribus prædita sunt. Itaque nihil est, quod mireris dæmonium, quo vexantur puerperæ, forma muliebri apparere, cum sit lascivum, & immundis humiditatibus gaudeat, quia formam induit, quæ grato, sibique arridenti vitæ instituto respondeat. Quid autem sibi velit, quod Armeniacum sermonem usurpaverit, quanquam id Marcus non explicuit (nec enim

127. τοῖς γυναικείοις μολυσμοῖς, ita ut non minus purgatione indigeret qui ad puerperam, quam qui ad mortuum intrasset. Theophr. περ. δεισιδ. opinionis illius vetustatem asserere facile est vel ex Theocrit. schol. τηνικαῦτα μὲν τὸ πρῶτον

γυναιξὶν ἐμφερεῖς ἑαυτοὺς ποιοῦσι. διὸ καὶ ναΐδας τούτους καὶ νηρηΐδας καὶ δρυάδας θηλυκῶς καλοῦσιν ἑλλήνων παῖδες. ὅσοι δὲ τόποις ἐνδιατρίβουσιν αὐχμηροῖς, ὑπόξηρά τε τὰ σώματα ἔχουσιν, οἵους τοὺς ὀνοσκελεῖς φασὶν εἶναι, εἰς ἄνδρας οὗτοι σχηματίζουσιν ἑαυτούς. ἔστι δ' ὅτε καὶ κυσὶ καὶ λέουσι καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοιοῦνται ζώοις, ἐν ὅσοις ἦθος ἀρρενωπόν ἐστιν. οὐδὲν οὖν ἄπορον εἰ καὶ τὸ ταῖς λεχοῖς ἐνσκῆπτον δαιμόνιον, θη-
λύμορφον ὁρᾶται, μάχλον ὄν, καὶ 127.
ὑγρότησιν ἀκαθάρτοις χαῖρον. τῷ γὰρ κεχαρισμένῳ βίῳ κατάλληλον μορφὰς ὑποδύεται. τὸ δὲ κατ' ἀρμενίους φθέγγεσθαι, μάρκος μὲν οὐκ ἐσάφησεν.

εἰς γυναικὸς τετοκυίας οἶκον καταφυγεῖν, ἐκεῖθεν πρὸς ἄνδρας ὀρνεκρὸν φέροντας, ὅθεν τὴν μὲν ἥραν ἀποστῆναι, τὸν δὲ Δία τοὺς Καβείρους κελεῦσαι ἀναλαβόντας καθᾶραι, ἐκείνους δὲ ἐπὶ τὴν ἀχερουσίαν λίμνην ἀπαγαγόντας ἁγνίσαι. Quia ad puerperam & mortuum intraverat.

οὐ γὰρ ἐζήτηται παρ' ἡμῶν εἶναι τοῦτο καὶ ἐντεῦθεν δῆλον. ὅτι γλῶτταν μὲν ἰδίαν δαιμόνων ἐφευρεῖν οὐκ ἔσται, κἂν ἑβραϊκήν τις εἴποι, κἂν ἑλληνίδα, κἂν σύραν, καὶ τὴν ἄλλην βάρβαρον: τί γὰρ ἔδει φωνῆς τοῖς ἄνευ φωνῆς ὁμιλοῦσιν, ὡς καὶ πρόσθεν εἶπον. ἐπεὶ δὲ καθάπερ οἱ
128. ἀγγέλοις ἐθνῶν ἑτέροις ἕτεροι προεστήκασιν, ἄλλοι ἄλλοις συμπαρεδρεύουσιν, ἕκαστοι τὰς ἑκάστων ἐξασκοῦσι γλώττας. ἐφ' ᾧ καὶ τούτοις οἱ μὲν παρ' ἕλλησιν ἐχρησμῴδουν 129. ἡρωϊκῶς. οἱ δὲ παρὰ χαλδαίοις τὰς κλήσεις εἶχον τῇ χαλδαίων γλώττῃ. ὥσπερ καὶ παρ' Αἰγυπτίοις τὰς

128, Menand. Ἅπαντι δαίμων ἀνδρὶ συμπαρίσταται. Sed & cuique urbi, civitati, provinciæ κατὰ ἔθνη καὶ πόλεις τὰς τῶν ἀγγέλων προστασίας vocat Clemens Alexand. inde notissimæ numinum in expugnandis urbibus invocationes, & illa vetus opinio θεοὺς ἁλούσης ἐκφυγεῖν, πόλεως λόγος, &c. inter Magos ultimi ævi Angeli Regionum, cardinum mundi. & viri docti LXXII. orbis præ-

enim ab ipſo ſciſcitatus ſum) perſpicuum tamen hac ratione fiet, ſermonem dæmonibus peculiarem inveniri nullum poſſe, ſive Hebraicum eum quis, ſive Græcum, ſive Syriacum, ſive alium quemvis barbarum eſſe dixerit. Quid enim voce ſit opus iis, qui citra vocem colloquuntnr? ut antea quoque dixi. Quia verò inter gentium Angelos, aliis alii præfecti ſunt, alii aliis asſident, ſinguli ſingularum gentium linguis loquuntur. Qua etiam de cauſa eorum alii apud Græcos oracula verſibus reddebant Heroïcis. Alii autem apud Chaldæos ſermone Chaldaïcô evocabãtur, quemadmodum & apud Ægyptios

 ſer-

---

des Angelos, & ſimiles alias nugas ex cabaliſticis deliriis poſt Carnitof & Recanath Iudæos docuerunt.

129. Sed & Iambo ſæpe, de Socrate Ariſtoph. Schol. de Laio Æſchyl. ſchol. & ſexcenta ſimilia.

ſermone Ægyptiaco ταῖς προσεγγίσεσιν ἐπιοῦντο, id eſt, eliciebantur, ut appropinquarent & in ſimulachra ſibi dicata ingrederentur. Eodem quoque modo, quæ ſunt apud Armenios dæmonia, quamvis alio ſe fortè contulerint, eorum tamen ſermone, tanquam vernaculo, & ipſa utuntur. Tim. Sit ita ſanè, ô Thrax, jam cuinam paſſioni obnoxia, quæſo, dæmonia ſunt, ut comminationes & gladios pertimeſcant? Quid enim ab iis ſe paſſura putant, ut metu contrahantur & loco cedant? Thr. Non tibi ſoli, Timothee, his de rebus addubitare contigit, ſed ego etiam antea coram Marco addubitavi, qui dubitationi meæ remedium adferens, omnia quidem dæmoniorum genera, mirè audacia & timida eſſe dicebat: imprimis autem ea, quæ πρόσυλα ſeu materia affecta ſunt. Siquidem Aeria, quibus plurima

ſo-

---

130. Interpres, eliciebantur ut appropinquarent, & in ſimulachra ſibi dicata ingrederentur. alibi explicamus hunc locum.

131. Inde Magicum præceptum ὀνόματα βάρβαρα·

τὰς 130. προσεγγίσεις Αἰγυπτίαις ἐπιοῦντο φωναῖς. καὶ δὴ καὶ τὰ παρ' ἀρμενίοις δαιμόνια, κἂν ἀλλαχόσε ἀπιόντα τύχοι τῇ 131. γλώττῃ τούτων ὡς περιφανεῖ καὶ αὐτὰ προσχρῶνται. ΤΙ. εἶεν, ὦ Θρᾷξ, ἀλλὰ τὰς ἀπειλὰς καὶ τὸ 132. ξίφος, τί παθόντα δέδοικε. τί γὰρ οἰόμενα πείσεσθαι παρ' αὐτῶν, ὑποστέλλεται καὶ ἀφίσταται. ΘΡ. οὐ σοὶ μόνῳ Τιμόθεε περὶ τούτων νῦν ἀπορεῖν ἐπῆλθεν. ἀλλὰ πρότερον κἀμοὶ πρὸς μάρκον ἠπόρηται. καὶ ὅς μου τὸ ἄπορον ἐξιώμενος, πάντα μὲν ἔφη τὰ δαιμόνια φῦλα, θράσους καὶ δειλίας ἔμπλεα εἶναι πλέον δὲ δὴ τῶν ἄλλων τὰ πρόσυλα. τὰ μὲν γὰρ ἀέρια περίνοιαν κεκτημένα

ρα μὴ ἀλλάξῃς, Rationem habent ex pestilenti libro ארבעחל qui certas nominibus potestates, rerum initio, ab Deo concessas pertinaciter tuetur, quod impium est.

132. Nicephor. Gregor. ad Synes. περ' ἐνυπν. sed omnes ab Homero.

Αὐτὰρ ἐγὼ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
Ἥμην, οὐδ' εἴων νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα
Αἵματος ἆσσον ἴμεν.

πλείστην, ἂν ἐπιτιμώη τις, τὸν ἐπιτιμῶντα διακρίνειν οἶδε, καὶ τῶν ἐνοχλουμένων οὐκ ἀπαλλάττεται ἄλλως, εἰ μὴ οὗτος ὅσιός τε τὰ πρὸς θεὸν, καὶ [133] ὄνομα τοῦ Θεοῦ λόγου τὸ φρικτὸν ἐπάδει σὺν δυνάμει θείᾳ. ταῦτα δηλαδὴ τὰ πρόσυλα δεδιότα, εἰς τὰς ἀβύσσους, καὶ τὴν εἰς τοὺς ὑποχθονίους τόπους ἀποπομπήν. ἔτι τε τοὺς ἀγγέλους τοὺς εἰς αὐτοὺς ἀποπέμποντας, ὁπότε τις ἀπειλέοι τούτοις, τὴν εἰς ἐκείνους τόπους ἀπαγωγὴν, καὶ τὰς τῶν εἰς τοῦτο [134] τεταγμένων ἀγγέλων ἐπιλέγει κλήσεις, δέδιε καὶ τετάρακται λίαν. ὑπ' ἀνοίας γὰρ οὐδὲ τὸν ἀπειλοῦντα δύναται διακρίνειν. ἀλλὰ κἂν γραῦς τις εἴη, κἂν ἀγέρωχόν τι γερόντιον, ταύτας σχεδιάζει

τὰς

133. Ex Iudæorum nugis, credebant Dei nomen ita posse pronuntiari, ut sola pronuntiatione miranda faceret.

134. Exemplũ ex Enoch. lib. 1. ἀποκρ. πορεύου Ῥαφαὴλ, καὶ δῆσον τὸν ἐξαὴλ χερσὶ καὶ ποσὶ, συμπόδισον αὐτὸν, καὶ ἔμβαλλε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος καὶ ἄνοιξον τὴν ἔρημον τὴν οὖσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ Δουδαὴλ, καὶ ἐκεῖ πορευθεὶς βάλλε αὐτὸν ὑποθεὶς αὐτῷ λίθους ὀξεῖς, καὶ λίθους τραχεῖς, καὶ ἐπικάλυ-

ſolertia ineſt, ſi quis increpuerit, increpantem diſcernere norunt, nec alius ab eorum vexatione liberari poteſt, præterquam is, qui ſanctitate vitæ Deum colat, tremendumque Dei verbi nomen divina potentia fretus accinat. Hæc autem nimirum materia affecta dæmonia, verita ne in abyſſos, meatusque ſubterraneos relegentur, ſibique ab Angelis eò relegantibus timentia, cùm quis illa eò relegatum iri comminatur, Angelorumque nomina exprimit, quibus id provinciæ demandatum eſt, dici vix queat, quanto metu, quantaque perturbatione concutiantur. Ita enim animo percelluntur, ut ne comminantem quidem, quisnam ſit ille diſcernere valeant, ſed ſive anicula quæpiam, ſive vetulus vietusve homuncio comminationes hujusmodi expreſſerit, tunc

---

φον αὐτῷ σκότος, καὶ οἰκησάτω ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ τὴν ὄψιν αὐτοῦ πώμασιν, καὶ φῶς μὴ θεωρείτω, καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως ἀπαχθήσεται εἰς τὸν ἐμπορισμὸν τοῦ πυρὸς Magi vocant δυνάμεις καταργούσας δύναμιν ἐκείνου καὶ ἐκείνου δαίμονος, ſæpe teſtam. Salom. Item in Enoch. eod. lib. καὶ πρὸς τὸν μιχαὴλ θεὸς εἶπεν, πορεύου καὶ δῆσον σεμιξὰν καὶ τοὺς ἄλλους σὺν αὐτῷ. Vide ut Raphaël ligat Exaelem & Michaël Semixam.

tunc tantus ea metus invadit, ut plerumque abſcedant, ac ſi ea qui comminantur, iidem & internecioni dare poſſint. uſque adeò timida ſunt, nec quemquam diſcernere norunt. Proinde facillimè ab impuro illo incantatorum genere excrementitiis cicurantur. ſalivis, inquam, unguibus & capillis. quin etiam plumbo, cera, tenuique revincta filo execrandis illis aphorcismis & abjurationibus tragicas affectiones & turbas excitant. Tim. Cur ergo, ſi talia ſint dæmonia, ea tu & plerique alii venerabamini, cum eorum potius imbecillitas deſpectui habenda eſſet.] Thr. Marcus ad hæc. Non ego, inquit, neq; alius quisquã, qui

135. τοῖς περιττώμασι, Diſputarunt viri pii & docti. ſed non ſolum hominum ὄνυξι καὶ τριξὶ ad maleficia illis opus fuit. ſæpe in Ms Græculi maleficiis δέρμα περιστέρας, τρίχας χοίρου, ζώου λυσσῶντος ἀφρὸν, cætera ſimilia quærit.

136. ignorabiliter litteratis laminis plumbeis, aut annulis. ſigilla Chaëlis futilisſimus libellus, in annulo plumbeo ſigillum ponit, ut obediant omnes ὑποχθόνιοι ſpiritus.

137. Nihil notius in maleficio hoſtili, amato-

τὰς ἀπειλὰς, δέος αὐτὰ λαμβάνει, καὶ ἀπαλλάττεται πολλάκις, ὡς ταῦτα δυναμένων τῶν ἀπειλούντων εἰς τέλος ἐξενεγκεῖν, οὕτως ἐστὶ περιδεῆ τε καὶ ἀδάκελτα. διὸ καὶ ῥᾶστα χειροῦνται τοῖς περιττώμασι. λέγω δὴ, 135. σιέλοις καὶ ὄνυξι καὶ θριξὶ, παρὰ τοῦ μιαροῦ τῶν γοήτων γένους· καὶ 136. μολύβδῳ καὶ 137. κηρῷ, καὶ 138. λεπτῇ προσδεθέντα μίτῳ διὰ τῶν ἀθεμίτων ἀφορκισμῶν, πάθη τραγικὰ κατεργάζονται. ΤΙ. τί οὖν τοιαῦτα ὄντα, σύ τε καὶ πολλοὶ τῶν ἄλλων ἐσέβεσθε, δέον τῆς αὐτῶν ἀδρανείας περιφρονεῖν. ΘΡ. οὐκ ἐγὼ, ἦ δ' ὃς ὁ Μάρκος, ἀλλ' οὐδ' ἄλλος οἶμαι,

 ὅτῳ

---

rio, imò in omnibus penè. hoc non ita notum. ceram illam κηρὸν θεᾶς dictam Euseb. lib. 5. de præparat. Evang. ubi τρίχρωμος & σύμβολον ἑκάτης dicitur. vide quæ ad illa Theocriti notavit eruditorum ſtupor Heynſ.

Ὡς τοῦτον τὸν κηρὸν ἐγὼ σὺν δαίμονι τάκω

Ὣς τάκοιθ' ὑπ' ἔρωτος ὁ Μύνδιος αὐτίκα Δέλφις.

138. Torti magica vertigine fili. at illos ἀθεμίτους ἀφορκισμοὺς Græculus Ms. omnes habet.

ὅτῳ καὶ μέτριον μέτεστι νοῦ, τοῖς ἐπαφρό-τοις περιπανέχουσι τούτοις. γόητες δὲ μᾶλλον καὶ 139. ἀποφράδες ἄνδρες ταῦτα μειλίσσονται. ἡμῶν δὲ ὅσοι τῶν ἀθεμίτων ἔργων ἀπείχοντο θεραπεύοντες, οἱ μὲν μάλιστα τὰ ἀέρια καὶ ταῖς εἰς αὐτὰ θυσίαις ἀπηυχόμεθα 140. παρεισφρῆσαί τι δαιμόνιον ὑποχθόνιον. εἰ γὰρ ἐτύχετι τοιοῦτον παραδυὲν, πρὸς τὸ δεῖγμα ἐμπιεῖν, καὶ λίθοις 141. καταχεῦον ἦν. ἴδιον γὰρ τῶν ὑποχθονίων τοῦτο, καὶ κατεχεύειν τοὺς προστυχόντας βολαῖς ἀφανέσι σφόδρα, διὰ τοῦ καὶ τὴν ἔντευξιν τούτων ἀποτρεπόμεθα. ΤΙ. ἀλλὰ τίγε ἔφη τῆς περὶ τὰ ἀέρια λατρείας ἀπώνασθαι; ΘΡ. οὐδὲν οὐδὲ τούτων εἶπεν, ὦ γενναῖε,

χρη-

---

139. In Commentariis Græcorum ἀποφράδες αἱ ἀπηγορευμέναι ἡμέραι, διὸ καὶ ἐπιδεικτικῶς τοὺς πονηροὺς ἐκάλουν. at τὸ μελίσσονται corruptum pro μειλίσσονται nemo non videt, nec argutamur μειλίσσεσθαι quod μειλίχιοι θεοὶ ſint, οἱ τῶν νερτέρων in Zozim & Orph.

140. Precabantur, ne quod ſubterraneum irreperet. Iamblich. Orph. περ. λιθ. de Achate.

qui ſana ſit mente præditus, dæmonum execrando cultui nos devovemus. imò verò incantatores & abominandi viri iis adblandiuntur. Ex nobis autem quotquot ab impiis ceremoniis abſtinebamus, Aëria potiſſimum dæmonia colebamus, iis etiam ſacra facientes precabamur, ne ſubterraneum quod dæmonium ſubreperet. Nam ſi quod hujusmodi fortè ſubrepſiſſet, quo nos perterrefaceret, ſaxis etiam impetebat. Solent enim ſubterranea dæmonia ſaxis etiam obvios impetere, jactibus mirè imbellibus, eaque de cauſa, occurſum eorum averſamur. Tim. Quid autem utilitatis ex Aëriorum cultu ſe percipere dicebat? Thr. Ne de iis quidem, vir ſtrenue, boni quicquam aſſerebat.

Si-

Ἀρᾶσθαι δὲ μέγαιραν ἀπόπροθι παφλάζοντος
Σευέμεναι τρίποδος.

Si quod irrumperet, Zoroaſtris Præceptum fuit θῦε λίθον μνίζυριν ἐπαυδῶν, Vide quæ interp. ad illum locum.

141. Scribo χαταλεῦον. hujus generis dæmoniorum exempla plura in diſquiſ. magic.

Siquidem vel ipſa ſeſe faſtum, impoſturam, vanamque imaginationem inſolentius eſſe jactant, ultroque profitentur. Ab iis enim in eos, à quibus coluntur, ignei quidam fulgores deſcendunt (cujusmodi ſunt ſcintillarum, quæ διάττοντες à Græcis, ſtellæque cadentes vulgò dicuntur) excurſus ſubſultantes, quos quidem fulgores inſani θεοπτίας ſeu Dei apparitiones vocitare audent, quibus nihil veri, nihil certi, nihil firmi ſibique conſtantis continetur (quid enim lucis in tenebricoſis dæmonibus?) ſed quæ ſint eorum ludicra, cujusmodi videntur in oculorum faſcinationibus, aut in iis quæ miracula vulgo vocantur, quæ iccirco fiunt, ut videntibus illudatur. Quamvis autem hæc miſellus ego longè anteà deprehendiſſem, & ab hac religione deſciſcere meditarer, tamen in hodiernum uſque diem præ-

142. Optime Iamblich. de illis.

143. Non intelligo illa αἱ τῶν διαϊτούντων ὑποδρομαὶ. indubiè corruptus eſt locus. lego αἱ τῶν διαττόντων ὑποδρομαὶ. οἱ διάττοντες vel διαθέοντες ἀστέρες, ut vocat Nicephor. Blemmid. cap. 12. φυσικ. Philoſophis notiſſimi ſunt nemo: niſi τυφλὸς τόν τε νοῦ

χρηστὸν, ὅτι καὶ αὐτὰ περιαυτολογεῖ, καὶ τύφος ἀπάτη τε καὶ φαντασία διάκενος, ἀφικνοῦνται μὲν γὰρ ἀπ᾽ αὐτῶν ἐπὶ τοὺς θρησκεύοντας αὐγαὶ [142] πυρώδεις, οἷαι δή τινες αἱ τῶν [143]. διὰ τούτων ὑποδρομαὶ ἃς θεοπτίας οἱ μεμηνότες ἀξιοῦσι [144] καλεῖναι, οὐδὲν ἐχούσας ἀληθὲς, οὐδ᾽ ἐστηκὸς οὐδὲ βέβαιον. τί γὰρ ἐν δαίμοσιν ἐζοφωμένοις οὖσι φωτοειδές; ἀλλὰ [145] παίγνια τούτων ὄυσας, οἷα τὰ τοῖς τῶν ὀμμάτων παραγωγαῖς, ἢ τὰ περὶ τῶν καλουμένων θαυματοποιῶν, ἐπ᾽ ἐξαπάτῃ τῶν ὁρώντων γιγνόμενα. καὶ ταῦτα ὁ δείλαιος ἐγὼ πρὸ πολλοῦ φωράσας, καὶ τούτου μελετῶν ἀποστήσεσθαι, τοῦ θρησκεύματος, ὅμως ἕως τοῦδε καλει-

---

τά τ᾽ ὄμματα. dubitabit.

144. καλεῖν.

145. παίγνια καὶ κυβείαν, Magicas præstigias dici vir solidè doctus pridem est cum annotavit. Cæterum αἱ τῶν ὀμμάτων παραγωγαὶ oculorum fascinationes sunt, nam productiones, ut κατατόδα reddiderat intetpres, nemo probet, nisi de optica ad hunc locum disputando.

κατειχόμην γοητευθεὶς, καί μοι 146. σῶος ὄλεθρος ἦν ἄν, εἰ μὴ σύ μοι τῆς ἀληθοῦς ἐξηγήσω τρίβου, 147. καθάπερ πυρσὸς ἐπὶ θαλαττίας αὐτομήνης ἀναφανείς. ταῦτα εἰπὼν ὁ μάρκος, 148. δάκρυσι τὰς παρειὰς κατηόνιζεν. ἐγὼ δὲ αὐτὸν ἀνακτώμενος, πενθεῖν μὲν ἐξέστω σοι καὶ μετέπειτα ἔφην. νῦν δὲ ὥρα 149. πανηγυρίζειν σοι τὰ σωτήρια, καὶ θεῷ χάριν εἰδέναι, παρ' οὗ καὶ ψυχὴ καὶ νοῦς ὀλεθρίων ἀπαλλάττεται. ΤΙ. τοῦτο δέ μοι μαθεῖναι βουλομένῳ, Θράσον. εἰ τὰ δαιμόνια σώματα οἷά τέ ἐστι πλήττεσθαι. ΘΡ. πλήττεσθαι ὁ μάρκος εἶπεν, ὡς καὶ ὀδυνᾶσθαι στερεᾶς ἐπενεχθείσης ἐν χρῷ. ἀλλὰ

146. Loquendi elegans formula de qua dicemus alio loco.

147. Locus corruptus, sed cujus sensus facillimus est. scripseram ad libri marginem, καθάπερ πυρσὸς ἐπιθαλάσσιος ἀναφανεὶς, quod τὸ ἀναφανεὶς postea in contextum adscivit imperitus Typographus. Tamen illud τὸ αὐτομήνης non satis apte quoad litterarum ductus in ἀναφανεὶς mutatur, sed

præſtigiis eorum irretitus atque detentus ſum, atque adeò miſerrima ego morte occubuiſſem, niſi tu me veram in viam reduxiſſes. tanquam fax in pharo, ad diſcutiendam maris illam nocte caliginem affulgens. His dictis Marcus in tantas prorupit lacrymas, ut iis genæ utrinque diffluerent. Ego autem eum conſolatus, lugere tibi poſtea licebit, inquam, nunc verò Liberalia feſtivô ritu celebranda ſunt, agendæque Deo gratiæ, cujus beneficio anima tua & mens à pernicioſis dæmonibus liberata ſunt. Tim. Jam hoc tu mihi diſcendi percupido ediſſere, numnam dæmonum corpora percuti posſint? Thr. Ita percutiuntur, quemadmodum Marcus adſtruebat, ut etiam certo ictu in cutem inflictô indoleant.

Qvi

---

non agitur de Priamo Priamique filiis, meliores nactus libros; ſi ea res tanti fuerit, melius reſtituet.

148. ἐλαίῳ καταιονᾷν, μέλιτι, ὕδατι &c.

149. Euſtath, Ms. lib. II. καθ' ὕσμ. καὶ ὕσμιν. παιανίζειν ἐπινίκια, καὶ ἐλευθέρια πανηγυρίζειν, καὶ σωτήρια κροτεῖν.

Qui vero fieri hoc potest, inquam, cum sint spiritus, non autem solida compositaque corpora, quibus sensus suus & peculiaris est? Ad hæc ille, Miror, inquit, hæc ignorari, Non os in quovis homine, neq; nervum id esse quod sentit, sed spiritum iis insitum. Proinde quantumvis prematur nervus, aut refrigeretur, aut aliud hujusmodi patiatur, dolorem ex spiritus in spiritum immissione oboriri. Nec enim fieri posse, ut compositum corpus per se doleat, sed quia spiritus particeps est, quandoquidem in frusta dissectum vel mortuum sensu prorsus caret, quia spiritu privatum, itidem & dæmonem, cum totus sit spiritus, ex sui natura sensus in omnibus membris suis particeps immediatè videt & audit, affectionibus ex tactu conflatis obnoxius, dissectus indolet, solidorum corporum instar, hac ab illis ratione differens, quod cùm cætera quæ dissecantur, vix vel nullo potiùs modo consolidentur, dæmonium contrà dissectum statim coit

&

ἀλλὰ πῶς ἔφην πνεύματα ὄντα καὶ μηδὲ στερεὰ μηδὲ σύνθετα; καί τοι τῶν συνθέτων ἡ αἴσθησις. καὶ ὅς, θαυμάζω εἶπεν ὅτι τοῦτο ἠγνόηται, τὸ μὴ ἐστί τινος ὀστοῦν ἢ νεῦρον εἶναι τὸ αἰσθανόμενον, ἀλλὰ τὸ ἐν τούτοις ἐνυπάρχον πνεῦμα· διὸ κἂν θλίβηται τὸ νεῦρον, κἂν ψύχηται, κἂν ἄλλο τοῖον δήτοι πάθοι, τοῦ πνεύματος εἰς τὸ πνεῦμα πεμπομένου τὴν ὀδύνην εἶναι. καθ' ἑαυτὸ γὰρ οὐκ ἂν ὀδυνῷτο τὸ σύνθετον, ἀλλὰ τὸ μετέχον τοῦ πνεύματος. ἐπεὶ παραλελυμένον ἢ νεκρωθὲν, ἀνεπαίσθητόν ἐστι, τοῦ πνεύματος. γυμνωθέν. καὶ τὸ δαιμόνιον ἄρα πνεῦμα δι' ὅλου ὂν κατὰ φύσιν αἰσθητικὴν κατὰ πᾶν ἑαυτοῦ μέρος, ἀμέσως ὁρᾷ τε καὶ ἀκούει, καὶ τὰ τῆς ἁφῆς ὑπομένει πάθη, διαιρούμενον ὀδυνᾶται, κατὰ τῶν σωμάτων τὰ στερεά. ταύτῃ τούτων διενεγκὸν, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα τῶν διαιρεθέντων, μόλις ἢ οὐδαμῶς ὀυλοῦται. τὸ δὲ διαιρούμενον εὐθὺς συμφύεται, καθάπερ

ἀέ-

ἀέρος ἢ καὶ ὕδατος μόρια μεταξὺ ἰόντος ἐμπίπτοντα στερεοῦ. ἀλλ' εἰ 150. καὶ θᾶττον ἢ λόγος τοῦτο τὸ πνεῦμα συμφύεται, πλὴν ἀνιᾶται κατ' αὐτὸ τὸ γίνεσθαι τὴν διαίρεσιν. διὸ καὶ τὰς ἀκμὰς τῶν σιδήρων δέδοικε καὶ πεφόβηται. καὶ τοῦτ' εἰδότες οἱ τοὺς ἀποτροπιασμοὺς τεχναζόμενοι, 151. βελόνας ἢ μαχαίρας, ἢ ἂν μὴ προσπελάζειν ἐθέλωσι, κατ' ὀρθὰς ἱστῶσι, καὶ ἄλλ' ἄττα ἐπιτηδεύουσιν, ἢ ταῖς 152. ἀντιπαθείαις ἐκτροπιάζοντες, ἢ ταῖς συμπαθείαις μειλίττοντες. ταῦτα περὶ τούτων, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, πιθανῶς ἐξηγεῖτο ὁ μάρκος. ΤΙ. ἔφη δέ σοι καὶ τοῦτο, ὦ θρᾷξ

εἰ

---

150. Adagium λόγου τάχιον sed & νοῦ τάχιον; quod extulit Claudian.

Quam leve sollicitæ mentis præcurrit acumẽ.

151. Diximus de illo ritu, sed & ταῖς βελόναις καὶ μαχαιριδίοις γράφειν, in pluribus maleficiis alius ritus est Græculus καὶ τὰ δὲ ῥήματα γράφε ἐν ὀστράκῳ μετὰ βελόνης χρυσῆς καὶ ταῦτα θυμιῶν λέγε, & alibi μετὰ μαχαιριδίου χαλκοῦ.

152. ut in νεκυομαντίᾳ terrent ense, ecce τὴν

& redintegratur. quemadmodum particulæ aëris, vel aquæ, ſolidi cujuspiam corporis interjectu diviſæ & diſcriminatæ coaleſcunt. Tametſi autem ſpiritus hic, vel dicto citiùs in priſtinam formam redeat, eo tamen momento dolet, quo diſſectio fit. Proinde gladiorũ mucrones timet & expaveſcit. Cujus quidem rei non ignari dæmonum abjuratores, qui nihil intactum relinquunt, ut eos amoliantur & aſpellant, quocunque eos accedere velle præſentiſcunt, ibi acus aut gladios cuſpidibus erectis infigunt, aut alia quæpiam hujusmodi excogitant & comminiſcuntur, dum vel ταῖς ἀντιπαθείαις, hoc eſt contrariis affectionibus & qualitatibus eos effugant, vel ταῖς συμπαθείαις, id eſt mutuis rerum cognationibus & conſenſibus alliciunt. Hæc ſunt quæ de dæmonibus probabiliter, ut mihi quidem videtur, Marcus expoſuit. Tim. Hócne tibi etiam, mi Thrax,

edis-

ἀντιπάθειαν. alliciunt ſanguine & melle, ecce τὴν συμπάθειαν, nihil notius.

ediſſeruit Marcus ille , Numnam πρόγνωσιν, hoc eſt rerum prænotionem habeant dæmones, annon? Thr. Prognoſin quidem ſeu prænotionem habere dixit, quæ tamen neque αἰτιώδης καὶ νοερὰ, hoc eſt cauſalis & intellectualis, nec ἐπιστημονικὴ, ſed συμβολικὴ duntaxat, hoc eſt conjecturalis. Proinde ut plurimùm evanida & caduca. Inprimis autem proſylos, hoc eſt materia affectos dæmonas tenui admodum exiguaque prognoſi præditos eſſe. unde nimirum fiat, ut quam minimè, vel quam rariſſimè vera dicant. Tim. Licetne tibi de eorum quoque prognoſi pertractare? Thr. Libens quidem pertractarem, ſi dicendi occaſio ſe mihi libera offerret. At nunc tempus eſt abeundi domum. Vides enim, quemadmodum nobis circumfuſus aër nubilus imbrem parturiat. Quare cautio nobis eſt, ne ſi diutius hic ſub dio conſideamus, pluvia tandem perfundamur, & immadeſcamus. Tim. Vide

εἰ 153. πρόγνωσιν μὲν εἶπεν ἔχειν. ΘΡ. πλὴν οὔτε τὴν ἀϋλώδη καὶ νοερὰν, οὔτε τὴν ἐπιστημονικὴν, τὴν συμβολικὴν δὲ μόνην. διὸ καὶ διαπίπτειν ὡς τὰ πολλά. μάλιστα δὲ τὴν πρόγνωσιν ἰχνὴν τοὺς προσύλους ἔχειν. ἀμέλει καὶ 154 ἀληθεύειν ὡς ἥκιστα ἢ ὡς ἐλάκιστα. ΤΙ. ἔνεστιν μὲν καὶ περὶ τῆς ἐν αὐτοῖς προγνώσεως διελεῖν; ΘΡ. διεῖλον ἂν, εἴ μοι λέγειν ὁ καιρὸς παρεῖχεν. νῦν δὲ, ἀλλ᾽ ὥρα οἴκαδε ἀπιέναι. καὶ γὰρ ὁρᾷς ὡς ὁ περὶ ἡμᾶς ἀὴρ συνεφὴς ἐστὶ καὶ ὠδίνον ὄμβρον. κίνδυνος οὖν ἐστιν ὑπαιθρίους ἐνθάδε παρακαθημένους, διαβραχήσεσθαι. ΤΙ.

153. Vult dæmonas habere πρόγνωσιν συμβολικήν. ita Athanaſ. μᾶλλον στοχαστὰς ἢ προγνωστὰς eſſe concludit. In Deo γνῶσιν, πρόγνωσιν, ἐπίγνωσιν, ὁρισμὸν προορισμὸν Damaſc diſtinguit cont. Manich.

154. Vide quæ Zoroaſt. interp. ad illa θύε λίθον μνίζουρον ἐπαυδῶν. Præter Iamblich. Magi ultimi ævi idem perhibent, ſed cogi poſſe ut verum dicant, nugantur.

οἷον ὦ ἑταῖρε ποιεῖς, 155 ἐκκρεμῆ τὸν λόγον καταλιπών. ΘΡ. μὴ ἄχθου φίλτατε ἀνδρῶν. θεοῦ γὰρ παρέχοντος, εἴποτέ σοι συνέχθειμεν, ὃ ἂν τῷ λόγῳ ἐνδεῖ, φιλοτίμως ὑπὲρ τὰς συῤῥακουσίων δεκάτας καταθησόμεθα.

ΤΈΛΟΣ.

---

155. Inde conjectare licet verum forsan esse quod Gesner. scriptum reliquit, Psellum duos de dæmonibus libros scripsisse. quod si verum est, certe nec interpretes Morellium & Ficinum, legisse illos apparet, etsi de Ficino quis dubitet, ideo maximè, quod in excerptis è Psello, quæ cum excerptis pariter ex Iamblicho, Proclo, & Porphyrio edita sunt, aliqua ultimo capite afferat, quæ desumpta ex secundo illo, si quis est, libro videri possunt.

Vide verò etiam atque etiam, quid agas, charissime amice, qui suspensum sermonem nostrum, imperfectamque disputationem relinquas. Thr. Ne tibi, quæso, virum dulcissime, grave molestumve hoc sit, Deo enim juvante, si unquam tecum unà eundem in locum conveniamus, quicquid huicce disputationi nostræ deesse tibi videtur, | id copiose ac liberaliter, supra Syracusanorum decimas repensabimus.

FINIS.

---

156. Vaticana appendix proverbiorum, δῆμον συρακουσίους εὐδαιμονήσαντας φησὶ ψηφίσασθαι τὴν δεκάτην τῶν ὑπαρχόντων ἀποδιδόσθαι εἰς ἐπισκευὴν ναῶν τε καὶ ἀναθημάτων, καὶ ἱερείων, πολλοῦ τε χρήματος συναχθέντος, εἰς παροιμίαν ἐλθεῖν. Adi Strabon. lib. 6. γεωγρ. Atquæ hæc sunt quæ ad Pselli Dialogum περὶ ἐνεργείας δαιμόνων properantes; singulis diebus pro penso operarum scripsimus, tu qui stilum & mentem dirigis Deus, Dux fuisti erisque. tu ab illis de quibus disserui, quosque me sentio dicere, æternum me serva, conserva, defende.

FINIS.

EDI-

EDITIONIS PRIMÆ PARIS. anni ſcilicet M.DC XV. DEDICATIO & PRÆFATIO.

NOBILISSIMO ILLUSTRISSIMOQUE

Viro D. Nicolao Verduno, Equiti, Amplisſimique Ordinis Principi

GILBERTUS GAULMINUS S. D.

ILLUSTRISSIME Virorum

ANtiquisſima de Dæmonibus diſputatio, & ſi primam de Deo excipias, ſecunda eſt. Primi certe mortalium, quos ſceleris ſui auctores ſciebant, eos ignorare non potuerunt. Ita crimine ab uno cæteras fraudes edocti, & cognitionem quam ad poſteros transmitterent ſenſim aſſequuti, demum impoſtorum nequitiam inventa veritate ulti ſunt, ſed illi ſimplici & nuda veritatis cognitione contenti verba contempſerunt. Nos dum veritati facundiam quæſivimus, nec facundia inventa, & veritas amiſſa eſt. Primi Poëtæ laſcivientis eloquentiæ gloriam, impietatem ſibi vindicarunt, & magna poſteritatis fiducia, ſui majore, quaſi ſoli ſaperent, aniles de Diis Dæmonibusq; fabulas commenti ſunt. Familiæ Princeps Homerus quæ in cælo viderat, ſibi reti-

reti-

tinere non potuit. ille calos hominibus prodidit, tandemque hoc assecutus est solus, quod tam eleganter impiè dixit, ut fidem meruerit. Nihil actum aiu noctuque, deos inter, suo tempore, quod non sciverit: ita sapius in cœlo quam in lecto somniabat. certè Jovem etiam sequutus est, cum in aurem Junoni aliquid diceret. nam & per nubium rimas iuspicit, & flores omnis generis subjicit. ita lenonem agit dum aspicit, Poëtam dum narrat, in utroque impius, dum utrumque fingit. Excepit sacram divini senis insaniam Hesiodus, & ut magis insaniret, distribuit illis sedes suas, ac eo locorum ὀςρακιωθέντας senescere voluit. adeò facilius ille Damonem ubiq; quam maluam vel asphodelum in horto reperiebat. Sequuti sunt Poëtas Philosophi, qui hoc tantum curasse videntur, ut jam obscura veritas densioribus tenebris involveretur. Ita pene omnes pro diversitate opinionum aut sectarum ratione scripserunt. Nolo ire per atates, neque pereuntem seculorum memoriam revocare, sed illi ποιητοφιλοσοφοληροῦντες cum ea qua nesciebant alios docerent, accidit ut alii cum bene scire se putarent. tunc primum bene ignorare inciperent. Tandem orto justitia sole Christo, veritas, qua pariter orbi cum illo affulserat, emersit. Tum vero Damonas, ignotamque antea illorum naturam novimus (cujus cognitio velut fraudes eorum

& imposturas caveremus, summe necessaria erat) nam & sancti Viri multa de illis movendo docuerunt, plures etiam diversis saeculis scripserunt, quae temporum injuria desiderantur. Ultimis tandem temporibus circa Christi Annum ML Michaël Psellus, Michaëlis Duca cognomento Parapinacii praeceptor, Platonicae disciplinae studiosissimus, ad hoc epulum symbolam suam contulit. Ille plurimarum scientiarum, linguarumque cognitione instructissimus, libellum περὶ ἐνεργείας δαιμόνων conscripsit, quo nihil unquam inter veteres Graecos in hoc scribendi genere accuratius elegantiusque prodiit. Hunc tibi libellum, Illustrissime Verdune, Notis etiam, quae, dum excuderetur, nata sunt, illustratum afferimus, dicamusque. Dedicationis vero causas si quaeris? non alias novi, praeter illas quae omnibus mihique notissimae sunt, singularis tua eruditio, mirabilis Graecae linguae peritia, & humanitas maxima. Nolo virtutes tuas tibi praedicare, satis illas agnoscis, qui illarum invidiam fers. Veniet tempus cum mirabunda posteritas in mores tuos inquiret, & quod aetas tua de te nescivit, inter exempla narrabit. Ita quod tibi virtus praemium concessit, à vita tua repetet, & quas alii laudes à fortuna quaesiverunt, à veritate extorquebis. Nemo mortalium blandiri me dicet qui te, vel me noverit. nam de te quidquid dictum fuerit, minus erit.

Sed

Sed neque tu falsarum laudum admiratores plurimi facis, qui veras omnes habes, neque me adulatorem alit fortuna mea status, aut ulla gloria apud te cupiditas incitat. Etenim in mediocri fortuna constitutus, aliis præsidiis carere possum, & gloria semper, quæcumque illa fuerit, conatibus meis & propensissima erga te voluntate inferior erit, cujus monumentum & pignus hunc libellum tibi offero, dicoque. Tu si donum non probas, donantis animum certò non improbabis. Vale Illustrissime Virorum, & litteras, ut facis, fovere perge.

AMice Lector, Psellum περὶ ἐνεργείας δαιμόνων Græcè nunquam antea editum, nunc primum tibi damus. Notas præterea quas singulis diebus pro penso operarum scripsimus. In illis quid præstiterim, Tu pro candore tuo judicabis, Ego pro modestia mea tibi indicabo. Auctoris ipsissima verba quam emendata ut haberes, maximè curavi. Sed ne hoc quidem per operarum, quas non inspexi, celeritatem licuit. quæ corrupta in Ms. erant emendavi; quæ difficilia, explicui; quæ interpolata, restitui; sed magna tui fiducia mei maiore

Religentem esse oportet, Religiosum nefas,

Equidem odi cane peius & angue illos homines, qui auspicatò libros tractant, & de mendo in aliquo libro, tanquam de mustela in via judicant. Ignavissimi mortalium, qui hoc adhuc nesciunt, quod nihil sciunt,

Non tali auxilio, nec defensoribus istis

Tempus eget.

Si

Si interfecto, ut vocant, loco medicinã facta, si leve quid interpungendo sanatũ Τόδ' ἐστὶ πολλῷ μεῖζον, ἢ τρύβλιον ἐλεῖν, Longè aliter omnes meliori s mentis scribent, & nos conati sumus scribere. Sed omiseram penè, quæ duo maxima in hoc opusculo præstiti? brevitatem & modestiam: utramque invenies, qui candidè de utraque senties. Cæterum Theologica & Philosophica, quæ quamplurima sunt, ideò non attigi, quia hoc fuisset μάζαν ὑφ' ἑτέρου μεμαγμένην ἁρπάζειν. Vale Candide Lector. Sed hoc præterea te monitum volo, usum me duobus Ms. codicibus, altero meo, & altero eruditissimi Federici Morelli, cui multis nominibus multum me debere profiteor.

ΕΙΣ ΨΕΛΛΟΥ ΕΚΔΟΣΙΝ ὑπὸ λαμπροτάτου καὶ πολυμαθεστάτου κυρίου τοῦ Γωμίνου,

Ἐπίγραμμα.

Ἔμπαλιν αὐτόματος δόξαν χὼν ψελλὸς ἐδέχθη
 Κληδὼν πρῶτα δοκῶν ψελλὸς ἁμαρτοεπής·
Νῦν γὰρ ἐν ἡμετέροισι περίτρανος οὔασιν αὐδᾷ
 Ἀερίας τε γονὰς δαιμονίας τε φύσεις,
Πάντα μὲν ὅσσα βροτοῖσι τεράστια, ποικιλότραυλα
 φθέγματ' ἀμειβόντων πολλάκι δαιμονίων.
Τούτῳ Γωμίνῳ πολλὴ χάρις, ὅστε ψελλῷ
 Ἄξια φθέγξασθαι αἴτιος ἔσκε μόνος,
Εὐεπίῃ πολλῇ τε κεκασμένος ἐν νεότητι,
 Καὶ πολιοκροτάφων πλεῖον ἐπιστάμενος.
Δαιμόνιον τόδε χρῆμα δαίμονος ἠιθέοιο
 Ἆρ' οὐ Σωκρατικοῖς χρήσατο δαιμονίοις;

NICOLAUS BORBONIUS.

ΕΙΣ ΨΕΛΛΟΥ ΕΚΛΟΣΙΝ ὑπὸ ἀοιδ. μου, καὶ πάσης εὐφημίας ἀξίου.

Γράψαντ' ἀτρεκέως ψέλλον, βάζοντα δὲ μηδὲν
 ψελλὸν, ἀταρ μουσῶν ποίκιλα δῶρ' ἱερῶν,
Ἶχε σκότος δηρὸν, τὸν νῦν Γωμινὸς ἐπήτης
 Ἀλλ' ἑρμηνεύσας γ' ἤγαγεν ἐς τὸ φάος,
Καὶ μόγις ὅς ῥ' ἥβης ἐρικυδέος ἵκετο μέτρον,
 Παντοδαπῆς σοφίης ἄσπετον εὖχος ἔχει,

Οὐ

Οὐ μῶνον ἰταλίης τε καὶ ἑλλάδος ἔξοχον ὄλβον
Ευμαθίης, ἠοῦς ἀλλὰ μετερχόμενος,
Ηδμοσύνης πάσης δὲ ταμεῖον (θαῦμα ἰδέσθαι)
Καὶ νέος ὡς ἑλικών, ἐνθάδε πιερίδες
Ιλαδὸν ἠ πύκσι θεόφρονος ἦχον ἀοιδῆς
Θαλπόμεναι, καὶ τῦ χείλες ἐρεζόμεναι.

X. ΒΞΛΟΤΡΓΕΡΙΟΣ.

IN PSELLI DÆMONAS LUCEM VIDENTES

per Cl. virum Gauminum.

PRomittunt alii verbis frenare Dracones
Promittuntq; ſatas aliò traducere meſſes',
Et faciunt; quia vis major terrena gubernat:
Sed natura deos tali defendit ab Arte,
Nec, niſi nox operit terras, terram occupat Orcus,
Numinibus quia terra placet, ſub nocte ſilenti.
Sic fuerit nox magna olim, magnæque tenebræ,
Numinibus Pſelli, lux & turbaverit illa,
Nunc & ſole orto, media nunc luce vagentur,
Et tua ſit lux illa, umbris quæ liberat umbras.
Tantum opus, & me tanta monet, non obvia virtus,
Quod tua lux aperit terras, atq; imperat Orco,
Aut illam Deus omnis amat, Deus omnis adorat.

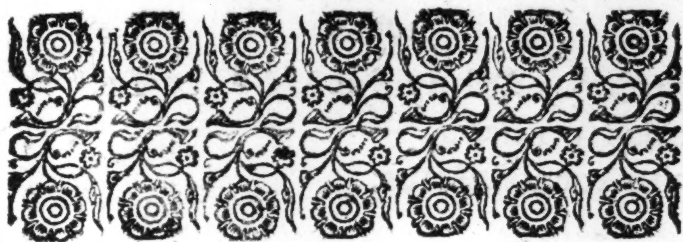
Divi-

Divinam lucem! Divinum luminis astrum!
Quod nullus dæmon sibi collucere recusat.
Cui nullus dæmon se commiscere veretur!
Namque nefas jungi mortalibus immortale.

I. ARTISIUS.

TYPOGRAPHUS LECTORI.

AMice Lector, Latina Pselli interpretatio Petri Morelli est, illius qui & Nicetæ Thesaurum orthodoxæ fidei de Græco Latinum fecit. Equidem animus erat, si per nundinas & alias occupationes licuisset Eustathium publici juris ante omnia facere, sed hæc spes decollavit: interea ne operæ cessarent, ab auctore Psellum extorsi. Notas præterea, quæ dum excuderetur, natæ sunt. Utere Lector, & brevi meliora & majora exspecta.

AUCTORUM QVI CITANtur, illustrantur, emendantur Catalogus.

Asteriscus hactenus inedito notat.

A.

Ξ Astro-

F.

G.

H.

He-

I.

L.

M.

N.

Ni-

O.

P.

So-

Zeno-

Z.

7.
5.
4.